

62. møde

Onsdag den 14. marts 2001 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 50:

Forespørgsel til socialministeren [om behandlingsformer og -tilbud, der gives til narkomener].

Af Tom Behnke (KF), Tove Fergo (V), Villy Søvn-dal (SF), Aase D. Madsen (DF), Yvonne Herløv Andersen (CD), Frank Aaen (EL) og Tove Videbæk (KRF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 1/3 2001).

2) Spørgsmål til ministrene. (Spørgetiden).

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser.
(Lovforslag nr. L 180).

Forslag til lov om vurdering af udenlandske ud-dannelseskvalifikationer.
(Lovforslag nr. L 181).

Medlemmer af Folketinget Flemming Kofod-Svendsen (KRF), Ole M. Nielsen (KRF), Jann Sjørnsen (KRF) og Tove Videbæk (KRF) har med-delt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om inddragelse af lægfolk i stiftsøvrighedens tilsynsfunktion.
(Beslutningsforslag nr. B 146).

Medlemmer af Folketinget Hans Christian Schmidt (V), Kim Andersen (V), Helga Moos (V), Bodil Thrane (V), Jens Vibjerg (V), Jørgen

Winther (V), Henriette Kjær (KF), Eva Møller (KF), Gitte Seeberg (KF), Svend Aage Fauherholdt (DF) og Aase D. Madsen (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om reduktion af de midler, der bevilges som projektpenge gennem fonde, tilskudsordninger og puljer m.v. i Miljø- og Energiministeriet.
(Beslutningsforslag nr. B 147).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 50:

Forespørgsel til socialministeren [om behandlingsformer og -tilbud, der gives til narkomener].

Af Tom Behnke (KF), Tove Fergo (V), Villy Søvn-dal (SF), Aase D. Madsen (DF), Yvonne Herløv Andersen (CD), Frank Aaen (EL) og Tove Videbæk (KRF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 1/3 2001).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den sidste sag på dagsordenen var:
2) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetiden

Spm. nr. S 1990

1) Til statsministeren af:
Peter Skaarup (DF):

»Har statsministeren, ligesom kirkeministeren, forståelse for indvandrerghettoer, og har statsministeren, ligesom kirkeministeren, ikke noget imod muslimske skoler og mod, at muslimer i Danmark sender deres børn i muslimske skoler, og finder statsministeren, ligesom kirkeministeren, heller ikke anledning til at tale om en græn-

se for, hvor mange muslimer Danmark kan tage imod, og hvad er egentlig regeringens samlede politik på disse områder?»

Peter Skaarup (DF):

Ja, spørgsmålet er jo stillet, fordi kirkeministeren, hr. Johannes Lebech, i Politiken forleden dag fremkom med nogle meget markante udtalelser på udlændingeområdet, må man sige. Jeg ved så ikke, om der er gået lidt inflation i, at radikale ministre blander sig på de områder, hvor de ikke er ministre og ikke har ansvaret, men sådan er det åbenbart.

Det, vi i Dansk Folkeparti anfægter ved de udtalelser, er jo, at kirkeministeren bl.a. siger, at det er vældig godt med de her ghettoer; det er vældig godt med det multikulturelle samfund. Og det er for os at se fuldstændig i strid med det, som regeringen hidtil har stået for.

Der var det så, jeg gerne ville spørge statsministeren, om det er regeringens politik, om det er en ny politik fra regeringen, eller om regeringens politik er, som indenrigsministeren tidligere har sagt, at regeringen ikke går ind for det multikulturelle samfund. Forvirringen er total efter de udtalelser, der har været i Politiken, og derfor mener jeg, det vil være rigtigt, at statsministeren sætter på plads, hvad der egentlig er regeringens politik.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg må tillade mig at korrigerer spørgeren. Er der noget, der er gået inflation i, så er det Dansk Folkepartis onsdagsspørgsmål til mig om alt muligt mellem himmel og jord. Det er der virkelig gået inflation i. Jeg tror næsten, at Dansk Folkeparti er i gang med at tillægge sig en verdensrekord i, hvor mange spørgsmål det lykkes dem at stille.

Men én ting vil jeg sige til Dansk Folkeparti: Dansk Folkeparti kan være ganske rolig. Mit humør er såmænd lige så godt, som det plejer at være. Jeg ved ikke, hvad formålet så er med alle de mange spørgsmål. Jo, jeg ved det egentlig godt.

Men så til indholdet af spørgsmålet. Se, Dansk Folkeparti skal jo også være klar over, at jeg hører til dem, der går ind for ytringsfriheden her i landet. Jeg mener faktisk, at kirkeministeren som menneske naturligvis kan deltage i debatter, demokratiske debatter, præcis som kirkeministeren føler det rigtigt.

Nu ligger det så i øvrigt i sagens natur, at jeg ikke kan komme ind på alle de detaljer, hr. Peter

Skaarup nævner i sit spørgsmål, men jeg kan komme med et par enkelte kommentarer.

Jeg går ud fra, at det er interviewet i Politiken den 4. marts, der danner baggrund for spørgsmålet. Kirkeministeren giver her udtryk for nogle klare personlige holdninger og synspunkter omkring mange forskellige aspekter af indvandring og flygtningeintegration i det danske samfund.

Og hvad er det så egentlig, kirkeministeren har sagt? Til illustration af, hvad kirkeministeren har sagt, skal jeg f.eks. referere til, at han siger, at han har forståelse for, at familier med en anden etnisk baggrund søger sammen.

Jeg ved ikke, om spørgeren har været i USA. Hvis spørgeren har besøgt Solvang i USA, vil han være nået til den forståelse, at dér er der ganske mange danskere, der har søgt sammen. Det er ikke usædvanligt, at mennesker søger sammen, hvis de har en eller anden fælles baggrund. Men det er jo ikke det samme som at gå ind for ghettoer. Det gør hverken kirkeministeren, personen Johannes Lebech eller jeg eller statsministeren; det er der ingen i regeringen der går ind for. Hele integrationslovgivningen og integrationsarbejdet går ud på det stik modsatte. Det er jo derfor, vi har lavet den lovgivning.

Det går ud på at få mennesker i arbejde, at sikre, at mennesker kan bo i ordentlige boliger pænt fordelt over det ganske land og på en god og på en social harmonisk måde. Det er det, det går ud på, og derfor er der ikke rigtig noget jagtmarked her for Dansk Folkeparti. Der er faktisk tværtimod meget klare meldinger.

Så siger kirkeministeren i øvrigt, det fremgår af artiklen ...

Formanden:

Så tror jeg, vi må slutte i denne omgang. Så er det hr. Peter Skaarup.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Det må jeg så komme tilbage til i næste runde.

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg skal ikke blande mig i, hvad statsministeren mener om de spørgsmål, der bliver stillet fra Dansk Folkeparti. Jeg vil bare fastholde, at når der kommer så divergerende meldinger fra regeringen på et så vigtigt område som udlændingepolitikken, fremsat nu senest af kirkeministeren, jamen så er det da vigtigt for Folketingets partier at spørge statsministeren som regeringsleder, hvor det egentlig er, regeringen står.

Faktisk siger kirkeministeren jo i interviewet her bl.a., at der har været nogle retoriske problemer, »hvor jeg også har været efter fru Karen Jespersen,« bliver der sagt, og hvor hun har formuleret sig uheldigt. Og der vil jeg da godt spørge statsministeren, hvor det er, indenrigsministeren har formuleret sig uheldigt. Hvor er det, at regeringen mener, at indenrigsministeren har opført sig uheldigt eller formuleret sig uheldigt?

Jeg må fastholde, at det vel må være sådan, at der er en forskel på at være menigt folketingsmedlem og komme med nogle forskellige udtalelser, som man selvfølgelig kommer med over for medieerne som menigt folketingsmedlem, og så at være minister og tale på regeringens vegne. Der ligger et ansvar i at være minister og komme med de udtalelser, man er kommet med her.

Det vil jeg altså godt fastholde, og jeg vil godt have statsministeren til at svare direkte på: Er det regeringens politik, at vi skal have ghettos? Jeg har forstået, at det ikke er regeringens politik. Men er det regeringens politik, som kirkeministeren her har givet udtryk for? Er det regeringens politik, at vi skal have et multikulturelt samfund, som vores kirkeminister her i landet altså går ind for? Uanset om statsministeren siger det modsatte, så står det meget klart i artiklen, at det er sagen.

Er det regeringens politik, at vi skal fortsætte den nuværende tilstrømning af udenlandske statsborgere, af muslimer her til landet? Jamen hvis det er regeringens politik, så er det ny politik, og derfor, når man som minister udtaler sig, må det være rigtigt, at regeringen og statsministeren sætter det her på plads, ligesom statsministeren i øvrigt har gjort over for en anden radikal minister for nylig, der sagde, at vi skulle have mange tusinde fattigdomsflygtninge her til landet. Derfor må det også være rigtigt, at statsministeren sætter det her på plads.

Arne Melchior (CD):

Må jeg først gøre hr. Skaarup og andre opmærksom på, at glosen »ghetto« ifølge Nudansk Ordbog er et multietnisk ord bestående af lige dele hebraisk og latin. Det synes jeg er meget interessant lige at få fastslået.

Så har jeg to spørgsmål til statsministeren: Er det ikke sådan, at når ordet »ghetto« har fået en ubehagelig klang, så skyldes det, at der historien igennem har været brugt tvangsmæssige ghettos, hvor man altså har drevet folk, tvunget folk

af en bestemt art til at bo et bestemt sted, hvori- mod selve dette, som statsministeren redegjorde for, at man søger sammen ganske frivilligt, aldeles ikke har noget ubehageligt over sig?

Det andet gælder spørgsmålets indhold om skolen, for der er spurgt, om statsministeren har noget imod – om regeringen har noget imod – muslimske skoler. Er statsministeren bekendt med, at vi her i byen i 1805 fik den første jødiske skole? Den skal altså om nogle få år holde 200 års jubilæum. Er det statsministeren bekendt, at denne skole nogen sinde har været til skade for nogen, eller har den snarere været til gavn for samfundet?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, tak, jeg kan sige til den første spørger – jeg fik ikke lige færdiggjort mit svar i første runde – at det i øvrigt fremgår af artiklen, at kirkeministeren har følt anledning til at tage diskussionen om forholdet til islam op, fordi han føler sine egne danske værdier truet af Dansk Folkeparti. Det mener jeg er en meget legitim begrundelse for kirkeministeren. Det fortjener han stor anerkendelse og stor ros for.

Så kan jeg afrundingsvis sige – for der er jo ikke så meget at sige om det her, jeg har indtryk af, at en gang imellem tjener Dansk Folkepartis ærinde mere at skabe forvirring end at skabe klarhed: Den danske regerings flygtninge-/indvandrerpolitik er fuldstændig uændret og er ganske, ganske klar. Det ved spørgeren også godt.

Når det gælder forholdet til ghettos, synes jeg, hr. Arne Melchior havde nogle ganske gode betragtninger. Ghettodannelser pr. tvang er ikke godt, og historien viser også, hvilke ulykkelige konsekvenser der følger deraf.

Men ghettodannelser, som vi ikke har villet, er jo heller ikke godt. Vi har set, at en ikkeeksisterende integrationspolitik i 1980'erne efterlod os et stort behov for at få en sammenhængende integrationspolitik i 1990'erne og i det nye årtusinde, og det er det, det går ud på nu: at give mennesker en chance i stedet for at skabe nye sociale spændinger.

Når det gælder de muslimske skoler, er vores holdninger meget klare, og jeg synes, at det historiske parallelforløb, som hr. Arne Melchior var inde på, er godt at blive klog af. Man har selvfølgelig ret til at danne sine skoler som friskoler på linje med alle andre grupper i det danske samfund.

Så min konklusion er, at der ikke er noget nyt. Regeringens linje er uændret og klar, og det er, hvad der kan siges om det spørgsmål i dag.

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg må indrømme, at jeg stadig ikke helt kan følge statsministeren.

Altså statsministeren siger: Der er ikke noget nyt. Men alligevel siger en af regeringens ministre, at en anden af regeringens ministre formulerer sig uheldigt. Det står i interviewet i Politiken. Alligevel siger en af regeringens ministre stadig væk med statsministerens billigelse, som jeg forstår det, at det er i orden med ghettoer.

Jeg har forstået det sådan, at integrationsloven netop var udtryk for, man ikke ville have ghettoer, men at man prøver på at fordele flygtningene ud over landet. Alligevel siger en af regeringens ministre fortsat, at det er fint nok med det multikulturelle samfund.

Altså forvirringen er total, mener jeg, hos regeringen. Hvis ikke statsministeren i dag i spørgetiden sætter det her på plads og siger, at regeringen ikke mener, at vi skal have et multikulturelt samfund i Danmark, at regeringen ikke går ind for ghettoer, at regeringen ikke mener, at der er nogle ministre, der har udtalt sig uheldigt, jamen så er forvirringen total.

Derfor vil jeg godt høre statsministerens svar på, om regeringen går ind for ghettoer, om regeringen går ind for det multikulturelle samfund; direkte her i Folketinget. Det må være rimeligt, at vi som folketingsmedlemmer kan få svar på det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2011

2) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Vil statsministeren redegøre for, hvorvidt de af kirkeminister Johannes Lebech i Berlingske Tidende fredag den 9. marts 2001 (forsiden samt side 4) fremsatte udtalelser er i overensstemmelse med regeringens officielle politik på kirkeområdet?«

Begrundelse:

Af det omtalte interview i Berlingske Tidende fremgår det blandt andet, at kirkeministeren

mener, at der fremover skal gives statstilskud til fremmede religioner, at fremmede religioner fremover skal ligestilles med Folkekirken, ligesom kirkeministeren angiveligt ønsker, at homoseksuelle par skal kunne vies af folkekirk præster. Det er spørgerens opfattelse, at Folkekirkens særstatus i Danmark, såfremt kirkeministerens udtalelser er i overensstemmelse med regeringens holdning, er i fare.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, nu bevæger vi os fra én avis til en anden, hvor den samme minister fandt anledning til at give udtryk for nogle synspunkter, der pludselig giver anledning til at tro, at regeringen har skiftet politik. Derfor har vi i Dansk Folkeparti ønsket at få statsministeren til at give et svar på, om det, kirkeministeren giver udtryk for i Berlingske Tidende i fredags, er regeringens politik, eller det kun er udtryk for ministerens egen vurdering.

Det er jo en helt ny politik på væsentlige områder, både i spørgsmålet om, hvorvidt der skal være kirkeligt vielsesritual for bøsser og lesbiske, også omkring spørgsmålet om den europæiske menneskerettighedskonvention og tillægsprotokollen til den europæiske menneskerettighedskonvention, hvor det har været regeringens politik, at man ikke ville underskrive, man var betænkelig ved situationen, og hvor kirkeministeren nu lægger op til, at der ingen problemer er; der kan underskrives.

Så derfor er det nødvendigt, at statsministeren præciserer: Fastholder regeringen den politik, der har været med den tidligere minister på det område, eller har ministerskiftet givet anledning til, at man har lavet en ny politik på området?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Nu vil jeg anbefale spørgeren at læse den efterfølgende dags leder i samme avis. Under overskriften »Bevar folkekirken« konstateres det dér, at kirkeministeren i selv samme artikel netop fastholdt regeringens tilslutning til folkekirken og sagde nej til at ændre på folkekirkens særstatus.

Jeg vil også anbefale spørgeren at læse hele artiklen; det er en god ting. Det gælder i alle livets forhold: Læs hele artiklen. For så ville han kunne konstatere, at kirkeministeren i artiklen forholdt sig meget personligt til nogle af de spørgsmål, som nødvendigvis må inddrages i en

levende og vedvarende debat om folkekirkens rolle i det danske samfund.

Jeg synes, vi skal give rum og plads – for så rummelig er den danske folkekirke også – til at føre debatter om fremtiden, og det er præcis det, vi skal gøre.

Regeringens politik er uændret, og der er egentlig ikke noget nyt i den sag.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ministeren forholder sig meget personligt, siger statsministeren.

Jamen er det sådan et udtryk for den nye stil i regeringen, at når ministre danser rundt og udtaler sig i medielandskabet, så forholder de sig meget personligt til tingene, sådan at vi ikke har en chance for at vide, når en minister udtaler sig, om det er meget personligt, man forholder sig, eller om er det på regeringens vegne?

Altså forvirringen er jo total, hvis vi ikke kan tage dagens avis, finde en minister, der udtaler sig, og så regne med, at det er på regeringens vegne, ministeren udtaler sig. Hvor i Berlingske Tidende i fredags skulle jeg se, at det er sådan en særlig personlig vurdering, kirkeministeren giver?

Må jeg nævne spørgsmålet omkring tillægsprotokollen til den europæiske menneskerettighedskonvention, hvor den tidligere kirkeminister i meget klare vendinger her i Folketingssalen har gjort rede for dybe betænkeligheder ved, at Danmark underskriver den tillægsprotokol.

Skal jeg tage det som udtryk for, at det er kirkeministerens helt egen personlige vurdering, eller skal jeg tage det som udtryk for, at regeringen nu mener, at Danmark kan tiltræde tillægsprotokollen? Det er da et ret afgørende spørgsmål. Det er noget, vi har brugt timer her i Folketingssalen på at diskutere, og som den tidligere kirkeminister var meget optaget af.

Er det fuldstændig vanvittigt, at et folketingsmedlem og et parti ønsker at få at vide af statsministeren, om regeringen nu har skiftet politik på det område? Er det fuldstændig vildt, at et folketingsparti ønsker at få at vide, om regeringen agter at indføre et vielsesritual for bøsser og lesbiske, som det fremgår af artiklen at man skal nå frem til? Ja, ikke i morgen, men ad åre, som kirkeministeren siger.

Jamen det er da et holdningsskifte i forhold til det, vi tidligere er blevet præsenteret for, og det er det, vi ønsker at få afklaret, og det må da være muligt. Der sidder to ministre nu her på rege-

ringsbænkene. Den ene siger noget, som efter statsministerens udtalelse nu er udtryk for meget personlige vurderinger. Er det så udtryk for, at statsministeren tager afstand fra de synspunkter, eller er det udtryk for, at det er regeringens politik, kirkeministeren har udtrykt?

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, hr. Kristian Thulesen Dahl mangler jo ikke ord, heller ikke i forsøget på at sprede forvirring. Der er intet nyt i den her sag. Regeringens politik er uændret også på det kirkepolitiske område.

Så mener jeg i øvrigt i modsætning til hr. Kristian Thulesen Dahl, kan jeg forstå, at der også skal være plads til debatter om fremtiden.

Hr. Thulesen Dahl stillede mig et spørgsmål: Er regeringens politik ændret? Og dertil er svaret: Regeringens politik er uændret. Og der er faktisk ikke mere nyt at tilføje hr. Kristian Thulesen Dahl i det spørgsmål.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jo, men det bliver jeg så nødt til at takke for, for det er det nærmeste, vi kan komme en understregning af, at kirkeministeren er gået fejl i byen. Det må jeg tage statsministerens udtalelse som udtryk for.

Regeringens politik er uændret, og det vil sige, at det, den tidligere kirkeminister har forklaret her i Folketingssalen, nemlig at Danmark ikke på de nuværende konditioner underskriver den her tillægsprotokol, at regeringen ikke er tilhænger af et vielsesritual for bøsser og lesbiske i folkekirken, osv. osv., fortsat er regeringens politik.

Jeg må tage det som udtryk for, at statsministeren har sat kirkeministeren på plads, og at de udtalelser, der er kommet til udtryk i Berlingske Tidende i fredags, ikke er regeringens politik.

Jeg kan så bare efterfølgende konstatere, at det er regeringen, der i den grad skaber forvirring ved, at man nu åbenbart har lagt den stil frem til valgdagen, at ministre kan sige lige, hvad de vil, og ingen aner, om de udtalelser, ministre kommer med, er udtryk for ministrenes helt egne personlige holdninger eller er udtryk for regeringens politik. Så jeg må i sandhed sige, at det er regeringen, der skaber forvirring om det her spørgsmål; det er ikke Dansk Folkeparti eller spørgerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2012

3) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Er statsministeren enig i, at det i den nuværende veterinære situation er af vital betydning for Danmark, at der er grundig personkontrol ved Danmarks landegrænser, og vil statsministeren garantere, at den samme grundige personkontrol fortsættes efter den 25. marts 2001?«

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, nu er vi så ovre i en anden boldgade, men forsøget er det samme, nemlig at få skabt klarhed over en sag, hvor jeg tror, der er rimelig stor forvirring.

Den 25. marts indtræder Danmark i den praktiske del af Schengensamarbejdet. Det vil sige, at regeringen har lagt op til, at fra midnat mellem den 24. og 25. marts skal kontrollen af personer ved grænsen forsvinde.

Jeg har forstået det sådan, at det i praksis sker ved, at grænsepolitiet simpelt hen stopper personkontrollen på selve grænsestrækningen og fremover kun må kontrollere i baglandet.

Forvirringen skabes så af, at fødevarerministeren i går og også tidligere har givet udtryk for, at det i den veterinære situation, vi har for øjeblikket, er meget påkrævet, at der sker en kontrol på netop landegrænsen af de personer, der kommer ind, og en kontrol af, hvad de indfører, så vi undgår spredning af mund- og klovsyge til Danmark, og det er jo senest aktualiseret af fundet af mund- og klovsyge i Frankrig.

Derfor ønsker jeg statsministerens præcisering af, om der efter den 25. marts fortsat vil være personkontrol på grænsestregen med det resultat, at der bliver tjekket for indførsel af fødevarer, som der sker p.t., for at undgå den smittespredning til Danmark.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Ja, man kan sige, at spørgerens spørgsmål er overflødig, der er jo allerede svaret på det. Det ved spørgeren også godt, men jeg skal gerne gentage det.

Som fødevarerministeren har oplyst det, så lægger regeringen stor vægt på, at de gældende bestemmelser på veterinærområdet overholdes. Det gælder ikke mindst i den nuværende situation. Og det bliver de. Og jeg vil gerne understrege, at Schengensamarbejdet ikke ændrer ved de eksisterende regler om veterinærkontrol.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Formelt set er reglerne uændrede på det veterinære område. Det er sådan, det er. Men det, jeg spørger til, er, hvordan praksis vil være, for det er noget ganske andet.

Som jeg har forstået ordren, der er afgivet til Sønderjylland, til grænsekontrollen, så må der ikke efter midnat mellem den 24. og 25. marts være personkontrol på selve stregen. Der må kun være personkontrol i baglandet. Og derfor er det jo ikke fuldstændig uinteressant at vide, hvordan den praktiske udførelse af de formelle regler bliver, og det er det, jeg beder statsministeren svare på i det spørgsmål, der er stillet.

Når det i dag er således, at myndighederne finder det nødvendigt at tjekke eksportchaufførers madpakker, når de returnerer fra udlandet til Danmark, når man i dag finder det nødvendigt at konfiskere madvarer, der er indkøbt syd for den dansk-tyske grænse, så vil det jo også, hvis den veterinære situation er uændret efter den 25. marts, være nødvendigt at gøre det efter den 25. marts.

Men som jeg har forstået den praktiske udførelse, så vil det ikke kunne lade sig gøre, fordi man ikke kontrollerer personer på selve grænsestregen, og derfor er mit spørgsmål til statsministeren: Vil man efter den 25. marts fortsat kontrollere personer på selve grænsestregen mellem Danmark og Tyskland, som man gør i dag, for at undgå smittespredning af mund- og klovsyge til Danmark?

Det er spørgsmålet, og det må vi få et klart svar på her i dag.

Frank Dahlgaard (UP):

Europa hærges nu af mund- og klovsyge, som er meget smitsom, og vi har set i fjernsynet, hvordan man netop i hvert fald ved nogle grænser foretager en kontrol af personer, af deres madpakker og af, hvad de har med af kød, fordi det er utrolig smitsomt, og fordi det gælder om at stoppe det. Det må vi alle sammen være interesseret i, og derfor synes jeg faktisk, at dette spørgsmål er overordentlig aktuelt og vigtigt.

Er det ikke sådan, og det er spørgsmålet, at personkontrollen og dermed muligheden for også at kontrollere, hvad der kommer ind af kødvarer, i hvert fald en del af det, falder væk ved grænsen, ved havne og ved lufthavne den 25. marts, og er det ikke et pokkers ærgerligt tidspunkt? Kan man iværksætte Schengenreglernes undtagelsesparagraf på grund af den her mund- og klovsyge, og har statsministeren

ikke noget at tilføje til det svar, han er kommet med i første omgang?

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg vil da godt spørge statsministeren, hvad statsministeren egentlig mener, når nu vi ser de her meget voldsomme problemer med smitsomme sygdomme, der kommer ind over grænsen eller muligvis kommer ind over grænsen, og om statsministeren egentlig ikke set i bakspejlet synes, at det er en dårlig idé, at vi fjerner grænsekontrollen her den 25. marts.

Vi har jo nu en situation, hvor det allertydeligst viser sig, hvor fuldstændig tudetosset det er at fjerne grænsekontrollen den 25. marts. Og jeg vil da også godt spørge statsministeren, om det er en af årsagerne til, at regeringen og Danmark åbenbart ikke vil fejre, at vi nu fjerner grænsekontrollen, i modsætning til hvad man gerne vil i Tyskland.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg kan svare de tre spørgere ganske kort og sige, at veterinærkontrollen vil blive udøvet efter præcis de samme regler både før, på dagen og efter den 25. marts.

Rent praktisk vil det blive udført i et samarbejde med politimyndighederne og veterinærmyndighederne. Det vil selvfølgelig blive tilrettelagt på en sådan måde, at det vil være et konkret operativt samarbejde i fælles aktioner med politiet i grænseområdet, og de danske veterinærregler vil naturligvis også efter den 25. marts blive håndhævet, og dansk politi vil yde veterinærmyndighederne den fornødne bistand i forbindelse hermed. Så jeg har ikke mere nyt at tilføje.

Skulle der være nogle praktiske spørgsmål, så er der jo andre også ministeransvarlige, som kan svare på det praktiske, for min part jeg har ikke mere nyt. Spørgerne kan være rolige, veterinærmyndighederne er i god form og vil have et tæt og effektivt samarbejde med politiet.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg håber da også, at statsministeren finder et ministeransvar gældende for sig selv og ikke kun for resortministrene, det ligger jo i sagens natur.

Men vil det sige, at statsministeren vil benægte, at den besked, der er gået til grænsepolitiet, er, at man ved midnatstid mellem den 24. og 25. marts ikke længere må kontrollere på selve grænsestregen, og at statsministeren nu som no-

get helt nyt siger, at man fortsat også efter den 25. marts skal lave personkontrol på selve grænsestregen, som Schengen jo netop går ud på at fjerne? Så er der tale om en nyskabelse, så er der tale om, at man udskyder ikrafttrædelsen af den praktiske del af Schengensamarbejdet.

Det vil være interessant, hvis man gør det. Jeg synes, at det i den nuværende situation vil være yderst fornuftigt, at regeringen tog bestik af det her og sagde: Ja, regeringen går ind for, at Europa skal fungere uden interne grænser, men i den nuværende situation med mund- og klovsyge og smitterisiko er det klart, at vi fastholder grænsekontrollen, indtil vi har fået afklaret den her situation.

Det vil være yderst fornuftigt, og hvis det er det, der ligger i statsministerens udtalelser, så synes jeg, det vil være flot. Jeg er ikke sikker på, at det er således. Jeg er bange for, at man fortsat arbejder på at fjerne grænsekontrollen den 25. marts, men jeg vil da så annoncere, hvis statsministeren ikke vil forklare mere om, hvordan man praktisk udmønter det, at jeg selvfølgelig vil tage initiativ til, at både justitsministeren, som har ansvaret, og fødevareministeren, som har ansvaret på det veterinære område, kommer i samråd i Folketingets Europaudvalg inden den 25. marts, så vi helt præcis får at vide, hvad de praktiske konsekvenser af den tilslutning, som regeringen har givet til Schengensamarbejdet, er.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har da tiltro til, at når både fødevareministeren og statsministeren siger det, så vil der også være en effektiv veterinærkontrol ved grænsen efter den 25. marts.

Jeg vil bare spørge, om det, der i virkeligheden ligger i statsministerens svar, er det enkle forhold, at når grænsekontrollen ophæves for pas den 25. marts, så bliver det simpelt hen dyrere for politiet at sikre assistancen til veterinærkontrollen, for så skal politiet jo både løse nye opgaver i baglandet og samtidig være behjælpelig med kontrollen i forhold til veterinærmyndighederne.

Det vil simpelt hen kræve mere politi, og det er på den måde, ligningen går op. Så jeg fornemmer ikke, at der er så fantastisk meget mystik i det. Der bliver bare en regning til de danske skatteydere. Det er såmænd det, der ligger i det. Sådan har jeg forstået det. Jeg vil godt spørge statsministeren, om det er korrekt.

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil godt i forbindelse med denne her sag spørge statsministeren, om det er særlig betryggende, at TV 2/Lorry i sidste uge kunne ringe til myndighederne og konstatere, at der ikke var nogen kontrol på det her område, når der var mennesker, der passerede fra Sverige og ind i Danmark, og efterfølgende dagen efter kunne konstatere, at nu har man lige pludselig en kontrol. Nu vil man godt lave en stikprøvekontrol, som man siger. Er det særlig betryggende for den fødevarer sikkerhed, som vi gerne skulle have her i landet?

Og så vil jeg godt spørge statsministeren: Skal vi forstå de nye Schengenregler sådan, at efter den 25. marts, når nu forhåbentlig mund- og klovsygen er drevet over, og det ikke længere er et problem, så kontrollerer man fremover madpakker ved grænsen, men ikke pas? Er det situationen, så virker det lidt som en molbohistorie, at man skal kontrollere fødevarer, man skal kontrollere madpakkerne, men man kontrollerer ikke passene.

Hvis det er situationen, kan man jo altså lige så godt bevare den grænsekontrol, vi kender i dag, hvor man kontrollerer passet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1893

4) Til økonomiministeren af:

Kristian Jensen (V):

»Vil ministeren oplyse, hvorvidt ministeren fortsat er enig i de begrundelser for afvisning af en Tobin-skat, som ministeren gav i besvarelsen af spørgsmål nr. S 1408 (Folketingssamlingen 1997-98, 2. samling), herunder at »instrumentet (ville) ramme alle transaktioner, for eksempel også dem, som følger af almindelig varehandel. Dermed ville det internationale økonomiske samkvem mindskes, og der ville opstå forvriddinger ligesom ved en told. Det ville føre til et velfærdstab«?

Skriftlig begrundelse

I den seneste tids debat om den såkaldte Tobin-skat har der været stor uklarhed om regeringens holdning til indførelsen af skatten. Derfor ønskes en klarhed over ministerens holdninger set i lyset af ministerens tidligere klare afvisning af

skatten, der med ministerens ord ville føre til et velfærdstab.

Kristian Jensen (V):

Når jeg læser svaret på spørgsmål nr. S 1408 fra Folketingssamlingen 1997-98, så synes jeg, det er prisværdig klart, hvor økonomiministeren tager afstand fra Tobin-skatten, ikke bare på det praktiske plan, men også på det holdningsmæssige.

Desværre har der bredt sig en forvirring om, hvad regeringens politik egentlig er på området, og derfor vil jeg bare spørge, om der er noget, der får økonomiministeren til at ændre det svar, hun gav på S 1408.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Først vil jeg sige, at jeg synes, det er positivt, at der er en løbende debat om globaliseringen, om fordele og ulemper ved globaliseringen, og også en debat og en interesse for, hvordan vi kan løse nogle af de ulemper, der er.

Igennem årene har Tobin-skatten jo været nævnt som et muligt instrument til dels at dæmpe kapitalbevægelser og dels at bidrage til finansieringen af f.eks. FN's arbejde.

Der er forskellige lande, der har sat undersøgelser i gang for at vurdere ideen om Tobin-skattens mulige gennemførelse og også mulige virkninger i forhold til de formål, der skal være med den type afgift.

Det er sket i Frankrig med et negativt resultat, og den finske regering har haft en uafhængig ekspertgruppe, som i efteråret sidste år har afleveret en rapport, der nu er offentliggjort. Den rapport når frem til, at Tobin-skatten næppe vil have de ønskede effekter, og at der er en række problemer med en sådan skat. Også professor Tobin har i et interview i Information her i foråret udtalt, at en afgift på valutatransaktioner ikke vil løse de problemer, som man peger på, og der henvises til Attac.

Så jeg må sige, at på nuværende tidspunkt er der ingen af de nævnte undersøgelser, der har givet anledning til, at jeg skulle ændre min argumentation, som den er afleveret skriftligt på spørgsmål nr. S 1408 fra Folketingssamlingen 1997-98, som er refereret i spørgsmålet til i dag.

Kristian Jensen (V):

Tak for svaret. Jeg vil gerne understrege, at vi fra Venstres side også er meget glade for den debat om globaliseringen, der foregår, om, hvad der reelt vil hjælpe på den ulighed, der er i verden, og det er ikke bare nogle nemme påstande, men

en direkte debat, som faktisk er til gavn også for de svageste her i verden.

Mit enkle spørgsmål er blot, om det, økonomiministeren siger, også er dækkende for regeringens holdning. Der har været en lang række divergerende opfattelser fra forskellig side i regeringspartierne, og derfor skal jeg bare spørge, om økonomiministerens fastholdelse af sin argumentation og dermed afvisning af Tobin-skatten også er dækkende for regeringens holdning.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Regeringen har jo bidraget til den beslutning, der er truffet i FN, bare for at der ikke skal være nogen tvivl.

Der er truffet en beslutning i FN om, at FN igangsætter en undersøgelse af disse forhold, også med henblik på at belyse begge de målsætninger, som bliver brugt, når man diskuterer Tobin-skatten. Jeg synes, man skal være åben over for undersøgelser og argumenter, for det plejer at være en politisk kvalitativ profil, som efter min opfattelse tjener alle folketingsmedlemmer. Men jeg siger bare, at på nuværende tidspunkt er der altså ikke kommet argumenter frem, der giver anledning til at ændre betænkeligheden og argumentationen og dermed svaret, som er givet på S 1408.

Kristian Jensen (V):

Jeg bliver nødt til at spørge igen, for det, ministeren svarede på S 1408, var jo, at for det første vil instrumentet ramme alle transaktioner, f.eks. også dem, der følger af almindelig varehandel. Dermed ville det internationale økonomiske samkvem mindskes, der ville opstå forvridninger som ved pålæggelse af told, og det ville for det andet føre til et velfærdstab.

Er der overhovedet noget, nogen undersøgelser, der kunne argumentere for andet, end at en sådan told vil føre til lavere samhandel og dermed et velfærdstab? Jeg synes, det er helt fair at lave undersøgelser, og hvis der skulle komme noget, der kunne vise, at told m.v. skulle føre til velfærdsstigninger, ville det da være en absolut nyskabelse. Men det ligger der jo ikke noget på bordet om, og jeg fik ikke helt præciseret: Er det regeringens holdning ligesom økonomiministerens holdning at afvise Tobin-skatten for nærværende?

Jens Rohde (V):

Det lyder jo meget sødt med hele den diskussion om Tobin-skatten: nu laver man undersøgelser

af, hvorvidt den er en god idé, eller den er en dårlig idé. Men jeg må altså minde om, at ideen blev lanceret i 1971. Det er altså ikke nogen ny idé, det er noget, der er blevet diskuteret adskillige gange af adskillige økonomer, og stort set alle økonomer afviser den som både urealistisk og som et instrument, der ikke kan løse de problemer, som nogle mener er forbundet med valutaspekulation.

Derfor er det også fint nok, at FN sætter en undersøgelse i gang om, hvorvidt det kan være rigtigt. Men jeg må sige, at jeg fortolker økonomiministerens svar sådan, at det er regeringens politik, at som tingene står på nuværende tidspunkt, skal Tobin-skatten ikke gennemføres.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er glad for, at ministeren understreger, at der selvfølgelig skal laves nogle undersøgelser af problemet, og hvordan man kan gøre noget ved det. Men så siger ministeren, at der ikke er kommet noget nyt frem, der gør en Tobin-skat nødvendig.

I øjeblikket ser vi enorme udsving i kurserne på børserne. Det ene år vælter milliarderne ind på IT-aktier og driver enorme kursstigninger op, og det andet øjeblik forsvinder de som dug for solen, for spekulationskapitalen vælter andre steder hen. Gør det ikke indtryk på ministeren, at disse ukontrollable kapitaler svømmer hen over grænserne og risikerer at kaste hele det økonomiske system ud i en voldsom krise? Det var måske nok fornuftigt at få det under kontrol, mens tid er.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg vil gerne bekræfte endnu en gang over for hr. Kristian Jensen, at de argumenter, jeg brugte i det svar, der henvises til i spørgsmålet i dag, står jeg ved. Der er ikke kommet noget nyt frem. For mig er en Tobin-skat det samme som en slags toldmur, der giver en række negative effekter.

Men ikke desto mindre er der en stor interesse, også i regeringen – og jeg er en del af regeringen og svarer på regeringens vegne, når jeg svarer på spørgsmålet her i salen, skal jeg lige gøre klart – for at finde løsninger på nogle af de ulemper, der er forbundet med bl.a. liberalisering af kapitalbevægelserne, og regeringen deltager gerne i de drøftelser.

Til hr. Jens Rohde: Jeg er fuldstændig enig i, at det er en gammel diskussion; det er korrekt, at den startede i 1972. Men det er set med mine øjne ikke et argument i sig selv, at det er en No-

belpriismodtager, der fremsætter et forslag, for Nobelprismodtagere har fremsat mange uheldige forslag i tidens løb. Der er ikke noget nyt, men der er stadig nogle globale problemer, der ikke er løst, og derfor anerkender jeg, at man i den offentlige debat og rundtomkring prøver at finde svar. Det skal vi også bidrage med herfra.

Til hr. Keld Albrechtsen: Jeg har altså meget, meget svært ved at gå ind på den tankegang, som meget velment fremføres af hr. Keld Albrechtsen, nemlig at betragte kapitalinvesteringer i aktier som spekulationskapital. Det er opsparenes kapital. Det er f.eks. alle de danske lønmodtageres opsparing i deres arbejdsmarkedspensioner, der investeres. Det er en del af markedskræfterne, og jeg er tilhænger af markedskræfterne og vil ikke gribe ind over for den type, som kaldes »spekulation«.

Kristian Jensen (V):

Det var absolut ikke for at betvivle, at økonomiministeren taler på regeringens vegne her i Folketingssalen, når økonomiministeren svarer på mine spørgsmål. Men det har desværre været sådan, at der fra regeringsmedlemmernes side har været udtalt mange forskellige holdninger til denne Tobin-skat inden for de seneste uger, og derfor er jeg meget glad for, at økonomiministeren her på regeringens vegne præciserer, at argumenterne for, at en Tobin-skat bl.a. vil medføre et velfærdstab, stadig er gældende på regeringens vegne. Det takker jeg for.

Jens Rohde (V):

Nu vil jeg sige, at jeg er ikke helt enig med økonomiministeren, når økonomiministeren siger, at globaliseringen i sig selv har medført nogle skævheder. Jeg tror snarere, at problemet ligger i dem, som ikke har fået del i globaliseringen, og derfor ligger der en stor opgave for Danmark i at arbejde for øget frihandel. Jeg har da også noteret mig, at udenrigsministeren, som også sidder her i dag, kæmpede en brav kamp for at få skabt mere frihandel for de fattige lande over for EU.

Foranlediget lidt af hr. Keld Albrechtsens spørgsmål vil jeg godt stille ministeren det spørgsmål, om hun kan bekræfte, at valutamar-kederne er meget, meget effektive, netop fordi de ikke er regulerede, at en skat på valutaspekulation vil medføre mindre likviditet på markedet, at mindre likviditet fører til øget volatilitet – altså øget flygtighed – og at man dermed med

en skat rent faktisk vil risikere, at udsvingene bliver endnu større end dem, vi oplever i dag.

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Bare lige for at understrege over for hr. Kristian Jensen, som sådan set ikke stillede et spørgsmål, men konstaterede, at en Tobin-skat ville føre til velfærdstab: Politisk er vi altid nødt til at vælge mellem en række handlemuligheder. Nogle handlemuligheder har nogle fordele og ulemper, og andre har nogle andre fordele og ulemper.

Det er jo ikke sådan, at man kan føre en politik, heller ikke i de globale spørgsmål, som går på, at vi helt skal undlade at regulere og gøre nogle ting. Det vil jeg bare lige understrege, for det kunne lyde, som om jeg var tilhænger af den superliberalistiske holdning, men det er jeg ikke. Jeg mener, der skal være en regulering.

Det fører mig så over til et svar til hr. Jens Rohde: Jeg er ikke enig i, at globaliseringen ikke har medført skævheder, og at man i anførselstegn kan nøjes med at sige, at nogle ikke har haft glæde af den. Hvis man ser på den måde, hvorpå kapitalbevægelsen er blevet liberaliseret i nogle lande, må jeg sige, at i dag opfatter jeg det på den måde, at vi gjorde det forkerte. Derfor er man i den internationale debat, både i Verdensbanken og Valutafonden, i EU-sammenhænge og mange andre steder enig om at arbejde med en mere styret overgang til liberalisering af kapitalbevægelserne af hensyn til de lande, som skal have en mere og mere åben økonomi. Det er den type reguleringer og erfaringer, som jeg synes, man skal være parat til at inddrage i overvejelserne, når man skal træffe politiske beslutninger.

I øvrigt er jeg enig i, at der er mange fordele forbundet med et meget likvidt marked. Det var bl.a. en af argumentationerne for, at Danmark skulle være i euroen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1626

5) Til udenrigsministeren af:

Peter Skaarup (DF):

»Vil udenrigsministeren bekræfte, at han i 1987 til dagbladet Aktuelt efter sin rejse til Cuba fremkom med en række særdeles smigrende udtalelser om Fidel Castros stalinistdiktatur, og så fremt ministeren kan bekræfte udtalelserne, vil ministeren da oplyse Folketinget om, hvorvidt

hyldesten er dækkende for regeringens holdning til Cuba?»

Skriftlig begrundelse

Spørgeren henviser til artiklen »Samba-Socialisme« som Mogens Lykketoft sammen med sin hustru – tidligere minister Jytte Hilden - skrev i Aktuelt efter en rejse til Cuba i 1987 på invitation af Fidel Castro, formand for Cubas Kommunistiske Parti. Blandt citaterne er følgende:

»Cuba har nået nogle bemærkelsesværdige fremskridt i levevilkårene for det store flertal af fattige mennesker. Man ser ingen sultne eller underernærede. Man får at vide, at gennemsnitsalderen er 72 år for mænd og 75 år for kvinder; det må være det bedste resultat i hele den 3. verden.«

»Castro har haft næsten fanatisk opbakning fra en meget stor del af cubanerne. Selv under de mest økonomisk trange tider har denne karismatiske leder kunnet tale direkte til masserne.«

»Cuba har gennemført en charmerende samba-socialistisk variant på det sovjetkommunistiske systemgrundlag, og den vigtige forskel til den virkeliggjorte socialisme i Østeuropa er, at den cubanske revolution i sin oprindelse er cubanernes eget valg og ikke en påtvungen model.«

Peter Skaarup (DF):

Når en ny minister kommer til, er det jo altid interessant at se, hvad en sådan minister tidligere har sagt, og om den pågældende minister stadig mener, hvad han har sagt.

I forbindelse med udenrigsministerens tiltræden har Dansk Folkeblad fundet nogle udtalelser frem, som udenrigsministeren har fremsat om Fidel Castro og diktaturet på Cuba. Det, som går igen, er ligesom konkluderende, at Fidel Castro tændte sig en ekstra stor havaneser, da han fik meddelelsen om, at udenrigsministeren var tiltrådt i Danmark. Det, som udenrigsministeren sagde efter et besøg på Cuba i 1987, var nemlig, at Cuba har gennemført en charmerende samba-socialistisk variant på det sovjetkommunistiske systemgrundlag, og at den vigtige forskel til den virkeliggjorte socialisme i Østeuropa er, at den cubanske revolution i sin oprindelse er cubanernes eget valg og ikke en påtvungen model.

Det er jo meget flotte udtalelser om et styre, hvor Fidel Castro har regeret på diktatorisk vis siden 1959 uden ét eneste demokratisk valg, og

derfor vil vi godt spørge fra Dansk Folkepartis side: Er det stadig udenrigsministerens opfattelse, at Fidel Castro skal glæde sig over den formentlig nye danske politik, der vil være på området?

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, spørgsmålet er under lavmålet, selv om det må have været svært.

Gennem 37 år som aktiv socialdemokrat har jeg aldrig lidt af nogen form for fascination af totalitære ideologier eller regimer, og jeg håber, at hr. Skaarup er i stand til at kunne sige det samme om sig selv. Men jeg har prøvet at se mig omkring i verden – ikke for at dyrke fordomme, men for at forstå nuancer, og jeg har ikke indtryk af, at det er hr. Skaarups speciale. Som dette spørgsmål i virkeligheden er en hamrende god illustration af, har han det bedst med mistænkeliggørelse, forvanskning, dyrkning af fordomme og vrangforestillinger. Men sådan har vi jo alle sammen vore specialer.

Om Cuba vil jeg sige følgende: Cuba har et totalitært styre, og under mit besøg for 14 år siden kritiserede jeg den krænkelse af menneskerettighederne, der finder sted. Det gør vi også i dag fra EU's og fra Danmarks side. Men der er også andre facetter på Cuba. Det er det land i det tredje verden, der har den højeste levealder, den bedste ernæring, det bedste sundhedssystem og det mest almindelige uddannelsessystem.

I den artikel, der refereres til, fremhævede vi såmænd bare, at Cuba var mere charmerende, end det daværende DDR f.eks. var. Og så er det jo i øvrigt en historisk kendsgerning – som meget få, der har gjort sig den ulejlighed at sætte sig ind i sammenhængene, kan være i tvivl om – at det cubanske styre har haft meget bred folkelig opbakning over tiden i modsætning til de regimer, der gik under ved Murens fald i Berlin.

Peter Skaarup (DF):

Nu vil jeg vælge at se bort fra ministerens bedømmelse af de spørgsmål, der bliver stillet.

Vi har jo spørgstiden, for at der kan stilles spørgsmål, som ministrene skal svare på, og derfor er det rimeligt nok, at når der tiltræder en ny minister, undersøger man, hvad det er, ministeren mener, hvilken politik ministeren vil føre. Og det er jo lidt interessant for Folketinget at se, om en ny minister beskæftiger sig med nogle nye politikområder, eller om nogle holdninger,

som ministeren har eller har haft, er interessante for den pågældende ministers ressort.

Derfor vil jeg godt spørge udenrigsministeren, om de udtalelser, udenrigsministeren kom med til Aktuelt dengang i 1987, stadig står til troende. Er det stadig sådan, at udenrigsministeren mener, at det er vældig godt med det marxistiske diktatur, som jo stadig findes på Cuba? Mener udenrigsministeren, det er vældig godt, at Fidel Castro som leder på Cuba har sendt mange, mange tusinde mennesker på flugt og drevet dem ud i nød og ødelæggelse, så de har måttet leve som flygtninge? Nogle af dem er kommet til USA, hvor man har taget godt imod dem, men andre er druknet på vejen dertil. Er det et godt styre, er det et fantastisk styre, sådan som der lægges op til i denne lovprisning?

Og så vil jeg godt høre, om udenrigsministeren med de holdninger, som ministeren åbenbart står ved, vil føre en ny og anderledes politik over for Cuba, end der hidtil er blevet ført fra dansk side.

Frank Dahlgaard (UP):

Tak for ministerens svar, som jeg synes er tilfredsstillende her.

Jeg ved så ikke præcis, hvad der er sagt dengang, men jeg vil spørge ministeren, om han er klar over, at der er rejst en sådan lidt bredere forespørgselsdebat om det her, nemlig F 47, om karakteren og omfanget af et samarbejde fra dansk side med de forskellige diktaturer, Sovjetunionen og østblokken.

Denne forespørgsel er rejst af mig til statsministeren og justitsministeren, og jeg vil spørge, om udenrigsministeren vil bestræbe sig på at være til stede på det tidspunkt, det er onsdag den 18. april, hvor den forespørgsel er på, og hvor vi skal se tilbage, og hvor vi skal have det politiske opgør efter den kolde krigs afslutning, således at det ikke bare er små fisk som førelskede toldere i Rødby, der ryger i garnet, men at der også skal være et politisk regnskab for de ledende politikere i Socialdemokratiet og i andre partier, som plejede venlig omgang med diktaturstyrrer.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan forstå på udenrigsministeren, at det, vi skal forstå, er nuancerne. Det er det afgørende her.

Det er svært at forestille sig, at udenrigsministeren i dag vil stå fast på de udtalelser, han kom med i 1987. Jeg ville da synes, det var mere ær-

ligt, hvis udenrigsministeren sagde: Ja, der sagde jeg nogle ting, og det var måske lidt bramfrit, men selvfølgelig som dansk udenrigsminister kan jeg ikke have, at de udtalelser, jeg kom med dengang, stadig væk står ved magt.

Det synes jeg udenrigsministeren skal sige her i Folketinget, hvor han jo altså bliver gjort bekendt med, at han i 1987 havde den holdning, at Cuba har gennemført en charmerende sambo-socialistisk variant på det sovjetkommunistiske systemgrundlag, og den vigtige forskel til den virkeliggjorte socialisme i Østeuropa er, at den cubanske revolution i sin oprindelse er cubanernes eget valg og ikke en påtvungen model.

Kan man sige, at den cubanske model ikke er påtvungen? Jeg synes, udenrigsministeren skal sætte det her på plads på en helt anden måde, end han har gjort indtil nu.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg vil bede hr. Skaarup om ikke at se væk fra min karakteristik af hans spørgsmål, for den lægger jeg sådan set meget vægt på han holder fast i.

Og så vil jeg i øvrigt henvise hr. Skaarup til, hvis han virkelig interesserer sig for, hvad jeg i tidens løb har skrevet, at læse det i sin helhed. Den samme henstilling kan jeg udmærket videregive til hr. Thulesen Dahl, fordi dette med at stå i Folketinget og diskutere fuldstændig løstrevne citater fra artikler, der er skrevet for 14 år siden, ikke er nogen særlig værdig disciplin. Men jeg kan henvise både hr. Thulesen Dahl og hr. Peter Skaarup til videre læsning i min bog »Sans og samling«, hvor der er et helt afsnit om Cuba, og dér kan man hente de nødvendige nuancer, som man åbenbart har brug for.

Jeg ved ikke, om der er nogen grund til at gå længere ind i det. Men jeg vil sige en ting, som måske kan karakterisere, at jeg aldrig har haft nogen ukritisk holdning til det pågældende system, nemlig, at jeg ved besøget i 1987 besøgte en læreanstalt for marxismus-leninismus, hvor førstepræmien for dem, der var bedst, var, at de fik et halvt års besøg i Østtyskland, hvortil jeg stillede spørgsmålet, om andenpræmien var et helt års besøg i Østtyskland.

Peter Skaarup (DF):

Vi skal gerne læse de her ting i sin helhed. Jeg har ikke haft lejlighed til at læse den bog, men det vil jeg da gå i krig med nu.

Jeg må bare fastholde, at det er underligt, at udenrigsministeren ikke trækker i land og siger:

O.k., det kan godt være, at de her udtalelser blev fremsat på et tidspunkt, hvor der var en anden situation.

Problemet er jo faktisk lidt ligesom det, hr. Frank Dahlggaard peger på, at på det her tidspunkt af historien var det rigtig, rigtig alvorligt, hvad der var af samarbejde også fra dansk side med det kommunistiske styre i Sovjetunionen, i Østtyskland og andre steder i verden. Det var et kæmpeproblem, at vi stod over for en militær stormagtovre på den anden side af Jerntæppet, der på alle mulige måder udnyttede, hvordan situationen var i Vesten, og hvis der var nogen vilige folk, der ville være talerør for nogle af de magter, så var den gal, og det blev udnyttet til fulde i det system.

Vi opfatter altså de her udtalelser som fremsat i en anden tid og havde egentlig regnet med, at udenrigsministeren ville sige: Nå, ja, men det var dengang, men nu har vi altså en ny situation. På Cuba er der altså et diktatur, der har eksisteret siden 1959, og man kan ikke på nogen måde sige, at det er en frivillig model. Det er en påtvungen model modsat det, ministeren har sagt. Det er en påtvungen model, hvor man ikke har demokratiske valg, hvor vi ligesom i Danmark kan gå hen og stemme for eller imod en bestemt statsleder. Og det synes jeg udenrigsministeren bør lægge sig på sinde.

Så vil jeg afslutningsvis godt spørge, om udenrigsministeren har nogen planer om at lave et øget samarbejde med Cuba. Har udenrigsministeren nogen planer om igen at invitere Fidel Castro til Danmark, eller vil udenrigsministeren tage til Cuba selv?

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg synes, det er en uhyrlig grov bemærkning at insinuere, at jeg eller for den sags skyld andre socialdemokrater skulle have været medløbere til kommunistiske regimer.

Hvis hr. Skaarup, hvad han helt åbenbart ikke har, havde sat sig ind i den nyere verdenshistorie, så ville han vide, at det meget ofte, oftest, har været sådan, at socialdemokraterne var de første, der blev låst inde, og de sidste, der blev låst ud, hvis de overhovedet havde overlevet, når der kom kommunistiske diktaturer til magten. Derfor er det i virkeligheden uhyrlig groft at stå her bare at insinuere, at der skulle have været tale om en eller anden form for medløb til de regimer.

Men det er jo ikke det samme som, at man ikke skal beskæftige sig med nuancerne i denne

her verden og også kunne se forskel på forskellige former på kommunistiske systemer, som faktisk har eksisteret. Det var sådan set bare det, den pågældende artikel dengang var udtryk for.

Men det andet synes jeg simpelt hen er uhyrligt og uden nogen form for hold i nogen historie.

Peter Skaarup (DF):

Jeg kan åbenbart ikke få noget ud af udenrigsministeren på det her område. Jeg vil bare godt stille det enkle spørgsmål, om udenrigsministeren ikke er enig i, at den model, man har på Cuba, er en påtvungen model.

Det er en model, hvor man ikke kan gå hen i stemmeboksen og afgive sin stemme og angive, om man synes, det skal være Fidel Castro, der skal være leder på Cuba, eller det skal være en anden. Det er vel ikke en frivillig model. Det er vel en påtvungen model.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Grunden til, at jeg tager ordet, er, at udenrigsministeren fastholder det, der jo var udgangspunktet i 1987, nemlig et forsøg på at kvalificere forskellige diktaturer, og siger, at et diktatur er bedre end et andet diktatur, og så går ind, som udenrigsministeren siger, og nuancerer debatten ved at tage stilling til, at der er nogle ting på Cuba, der vist er meget gode.

Det er jo det signal, udenrigsministeren giver i det pågældende citat, som nu er blevet nævnt flere gange tidligere her under debatten.

Det, jeg synes, er bekymrende i udenrigsministerens diskussion af det her i dag, er, at udenrigsministeren fastholder den kvalificering af forskellige diktaturer, fordi det jo giver indtryk af, at vi har en udenrigsminister, som i virkeligheden siger: Hvis bare de skaffer levestandard til befolkningen, hvis de måske i deres oprindelse har haft en støtte i befolkningen eller er kommet til magten ved et demokratisk valg, jamen så ser vi lidt bort fra, hvordan eftertiden så har været.

Jeg synes da, at det er dybt bekymrende, at udenrigsministeren ikke klokkeklart tager afstand fra det Cuba, vi har kendt siden diktaturets indførelse, og hvor udenrigsministerens udtalelse, der citeres, sker på et tidspunkt, hvor der ikke har været demokratiske valg på Cuba i en periode fra 1959 til 1987. Det er altså en rimelig lang årrække, vi taler om.

Udenrigsministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg synes, det er uden nogen form for fornuft og i hvert fald fornuftig dialog at diskutere på den måde, de herrer fra Dansk Folkeparti stiller det op.

Jeg har altid været for demokrati, imod diktatur, for menneskerettigheder, imod krænkelse af menneskerettigheder, og jeg har ved enhver lejlighed, også når jeg har besøgt lande, der havde et ikkedemokratisk system, påpeget det, kritiseret det og opfordret til, at forholdene blev ændret.

Men verden er jo fyldt med mindre demokratiske systemer end det danske. Danmark er nødt til at have forbindelser med dem. Og jeg må indrømme, jeg har hørt borgerlige politikere i det her Folketing de sidste 35 år rose meget ubehagelige systemer af den grund, at de var i alliance med vestlige magter og ikke med østlige systemer, som i deres krænkelse af menneskerettighederne var langt, langt værre end det system, vi taler om i dag.

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes ikke, det er nogen rimelig sammenligning. Vi fra Dansk Folkeparti har altså ikke noget ansvar for, hvad nogle borgerlige politikere måtte have rost af regimer rundt omkring i verden.

Det, vi må fastholde, er, at vi har et diktatur på Cuba. Man har ikke demokratiske valg, man driver sine egne folk på flugt, kriminelle bliver drevet i vandet eller ud af landet, og så må de så søge asyl i USA. Det er vel ikke særlig prangende, det er vel ikke særlig flot, at vi har sådan et styre dér.

Der synes jeg, jeg savner, at udenrigsministeren i stedet for at stille sig på Cubas side og sige, at nå, ja, men det er også bedre, end det har været i andre stater, simpelt hen bare skulle sige: Jamen det er et diktatur, og vi må tage afstand fra, at man har den slags diktaturer, der ikke respekterer almindelige menneskerettigheder, som at kriminelle skal i fængsel og ikke drives på flugt, eller sikrer en ordentlig levestandard osv. Der synes jeg altså, at udenrigsministeren bare må gå ud og sige, at Danmarks politik er, at vi ikke accepterer de her totalitære styre rundt omkring i verden, uanset hvilken observans de måtte have.

Så kan udenrigsministeren ikke bare bekræfte, at det er galt, at man ikke har sin frie stemmeret på Cuba?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1726

6) Til sundhedsministeren af:

Gyda Kongsted (V):

»Vil ministeren redegøre for, om han finder det acceptabelt og hensigtsmæssigt i forhold til den stigende lægemangel, at norske medicinstuderende i Danmark kan tilmeldes turnusordningen i både Norge og Danmark, og finder ministeren det rimeligt, at tildelte turnusnumre, der ikke bliver brugt i det danske sundhedssystem, ikke skal afleveres tilbage til udstederen, men forbliver hos den studerende, der herved udsættes for fristelsen til at »handle« med det nævnte nummer?«

Gyda Kongsted (V):

I Danmark har vi den her besynderlige situation, at vi vedtager den ene fine behandlingsgaranti efter den anden af hensyn til borgerens helbred, og hver gang løber vi ind i en barriere, fordi vi jo har lægemangel.

Så virker det jo noget besynderligt, at norske lægestuderende f.eks. kan trække et turnusnummer både i Norge og i Danmark. Det må alt andet lige give et hul i sygehussystemet i Danmark, for det er en god arbejdskraft, hvis de tager hjem til Norge og vælger det nummer.

Hvis de så ydermere har et ekstra nummer til rådighed i Danmark, fordi de kan trække både i Danmark og i Norge på samme tid, og at de så oven i købet måske kan gå ind og tjene penge på det, så synes jeg egentlig, det er en lidt besynderlig måde, det fungerer på inden for sundhedsvæsenet.

Jeg har hørt tal fra 30.000 til 100.000 kr. for en eftertragtet plads i Danmark, og det er jo så det, jeg godt kunne tænke mig at høre ministerens kommentar til i sådan en nærmere redegørelse, om ministeren finder det rimeligt, om ministeren eventuelt vil ændre det, eller hvordan.

Sundhedsministeren (Arne Rolighed):

Til fru Gyda Kongsted kan jeg sige, at norske medicinstuderende på et dansk universitet automatisk tilmeldes turnusordningen i Danmark ved tilmeldingen til den afsluttende eksamen.

Herudover har de mulighed for samtidig at tilmelde sig turnus i Norge, da man ikke i Norge undersøger, om der er tilmeldt turnus i Dan-

mark. Dette svarer helt til de muligheder, en dansk medicinstuderende i Norge har.

Statens Autorisationskontor for Helsepersonnel i Oslo har oplyst, at det totale antal nordmænd, der gennemførte turnus i Norge efter endt lægeuddannelse i Danmark, var 7 kandidater i år 2000, og det forventes at være 6 kandidater i år 2001. Der er altså ikke tale om ret mange læger.

Tilsvarende er det oplyst, at danskere, som har fået deres uddannelse i Norge og kommet hjem og fået en turnus i Danmark, ligger på ca. 1-2 om året. Der er altså i alt tale om meget, meget små tal, som jeg ikke finder foruroligende.

Så omtales der også i fru Gyda Kongsteds spørgsmål, at der foregår handel med disse numre. Vedrørende handel med turnusnumrene kan jeg oplyse, at lodtrækningsnumrene anvendes af Sundhedsstyrelsen til at fordele lægerne imellem amterne. Herefter falder numrenes betydning væk. Der kan altså ikke finde handel sted med numrene. Det er en ren teknisk måde at fordele lægerne på mellem amterne.

Men efter at lægerne er blevet fordelt mellem amterne, har fået stilling, så kan to læger godt finde ud af samtidig at snakke om at skifte stilling fra det ene amt til det andet mod, at den anden går fra det andet amt til den første. Det kræver imidlertid, at de to involverede amter godkender det og accepterer det. Så der er kontrol i foretagendet.

Jeg har spurgt Sundhedsstyrelsen, om de kender til rygten om handel med de her bytteordninger. De har hørt rygterne, men de har ingen som helst konkret information om det.

Gyda Kongsted (V):

Jeg takker for ministerens svar, men så må ministeren jo bekræfte, at der ikke finder den handel sted. Det vil jeg godt have ministeren til at bekræfte.

Det er underligt, det er fremme i pressen, at den her handel finder sted. Så kan man sige: O.k., det er måske et fåtal, men selv om det er fåtal, så synes jeg faktisk, det er en lidt uanstændig måde at handle med tingene på.

Jeg vil godt høre ministerens kommentar.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vil ministeren oplyse, hvordan udviklingen har været i antallet af studerende, der søger ind på lægeuddannelsen i Danmark fra de øvrige nordiske lande?

Det er oplyst i pressen, at i takt med, at man har udvidet antallet af studiepladser i Danmark, har de ekstra pladser i stigende grad været optaget af folk fra de andre nordiske lande med det resultat, at vi ikke får den forventede udvidelse af lægestaben i Danmark, der ellers var lagt op til.

Holger Graversen (S):

Jeg kan godt forstå, at spørgsmålet er rejst, for lægemangelen er det alvorligste problem i vores sundhedssektor i øjeblikket. Vi mangler 600-700 læger. På baggrund af at det tager 14-15 år at uddanne en speciallæge, må jeg så godt spørge, hvad der efter ministerens opfattelse er den væsentligste årsag til, at vi har denne lægemangel i Danmark?

Sundhedsministeren (Arne Rolighed):

Jeg kan oplyse hr. Holger Graversen om, at den væsentligste årsag til, at vi har lægemangel i Danmark, var en markant nedskæring af det antal studerende, der blev optaget på universiteterne midt i 1980'erne under den forrige borgerlige regering.

Det har den nuværende regering rettet op på, ved at man midt i 1990'erne forhøjede optaget af studenter fra 500 om året til ca. 1.000 om året. Disse store studenterårgange er nu på vej ud af universiteterne og på vej ind i den efterfølgende speciallægeuddannelse, således – og det er forventningen – at det markante indtag af læger og nu også afgang af kandidater vil løse den danske lægemangel i løbet af 5 til 7 år.

I det perspektiv betyder det ikke meget med den marginale ind- og udvandring, vi har hørt om i den første del af svaret på dette spørgsmål.

Til fru Gyda Kongsted: Jeg kan umuligt bekræfte noget, jeg ikke har information om og dokumentation for, så jeg kan ikke bekræfte det spørgsmål.

Jeg kan derimod sige, at Sundhedsstyrelsen har oplyst mig om, at de ikke har kendskab til, at der foregår en sådan handel. Og jeg er i øvrigt enig i, at det ville være uetisk og i fuldstændig modstrid med det, der er intentionerne i det, vi arrangerer.

Til spørgsmålet fra hr. Thulesen Dahl, om denne tilgang af nordiske studenter på vore universiteter vil få nogen betydning for vores lægemangel fremover, tror jeg ikke – i det overordnede skøn, jeg anlægger – at det får den helt store betydning.

Vi har også kendskab til, at det, at der kommer nordiske studenter herved og optages på vores lægekandidatuddannelse, kan føre til, at ganske mange bosætter sig i Danmark, idet de stifter familie, får venner og ting og sager. En ny lig undersøgelse viser, at når vi tager sundhedspersonalet generelt, er det over 50 pct., der forbliver i Danmark. Det tror jeg ikke gælder på lægeområdet. Der er det antagelig noget under 50 pct., men ganske mange bliver i Danmark.

Gyda Kongsted (V):

Jeg takker for ministerens svar og har da fuld forståelse for det, hvis man ikke har kendskab til det. Men hvis nu ministeren får kendskab til, at der rent faktisk finder en handel sted med de her turnusnummerordninger, vil ministeren så tage skridt til at gøre noget for at ændre det?

Så var ministeren inde på, at lægemangelen skyldtes den tidligere borgerlige regering og nedskæring af uddannelsesoptaget. Men er det ikke mere korrekt, at vi faktisk har uddannet nok læger i Danmark, men at de i dag befinder sig i Sverige og Norge, fordi uddannelsen, karrieremulighederne, lønnen og skatten ikke stemmer overens med de krav, de har?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak til ministeren for svaret. Har ministeren tal, der belyser, hvordan udviklingen har været i antallet af studerende fra de andre nordiske lande, der optages på lægestudiet i Danmark?

Det synes jeg er interessant også i forhold til en omkostningsdiskussion, når vi ved, at omkostningerne ved at uddanne en læge alene på universitetet jo er langt højere, end det vi efter den nordiske aftale får refunderet af de nordiske lande, der får borgere uddannet i Danmark.

Sundhedsministeren (Arne Rolighed):

Til fru Gyda Kongsted. Hvis ministeriet eller styrelsen fik kendskab til, at en sådan handel foregik, ville der blive grebet ind med det samme, for det er helt uacceptabelt og i uoverensstemmelse med både reglerne og ånden at håndtere den slags ting på den måde. Så jeg kan bekræfte, at der vil ske en påtale og en sanktion med det samme.

For så vidt angår spørgsmålet om udviklingen – og det er både til fru Gyda Kongsted og til hr. Thulesen Dahl – er jeg sikker på, at vi har de informationer, men jeg har dem ikke med til spørgsmålet i dag. Så hvis man stillede det

spørgsmål, er jeg helt sikker på, at vi kunne finde informationerne frem.

Om det havde kunnet løse den konkrete lægemangelsituation i Danmark i dag, at alle udenlandske læger tog hjem, er jo i sig selv et meget teoretisk spørgsmål, for vi deltager også i den gode ordning, at der er fri bevægelighed af arbejdskraft, og vi skulle nødvendigvis have nogen tvangsbindinger.

Men med de talstørrelser, det drejer sig om og den markante neddrøpling, der har været for optagelse af studerende i midten af 1980'erne set i relation til den udvidelse, vi havde fra 500 til 1.000 studerende om året, kan jeg roligt sige, at selv om de vendte hjem, ville det ikke løse det langsigtede problem. Det er en vedvarende produktion af 500 ekstra studerende om året, vi snakker om med den nuværende regerings optagelsesstrategi, dvs. at det på 10 år svarer til 5.000 læger.

Så jeg kan svare, at det alene ikke ville kunne løse problemet. Derfor er den nuværende regerings strategi med en markant udvidelse, en fordobling af studentertallet, det, der kan løse problemet, og det er det, vi er på vej til.

Gyda Kongsted (V):

Jeg takker ministeren, og jeg er glad for, ministeren vil gøre noget, hvis han får kendskab til den handel, der foregår.

Så nævnte ministeren, at det var en teoretisk diskussion, at de her færdiguddannede læger sad i Sverige og Norge. Men når man holder det op mod det postulat, vi hele tiden skal høre på, at det er den tidligere borgerlige regerings skyld, så synes jeg ikke, diskussionen er teoretisk mere, når vi faktisk har eksporteret den til Sverige og Norge, og selvfølgelig skal man da have fri bevægelighed.

Men jeg takker ministeren.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1892

7) Til indenrigsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil den danske regering rette henvendelse til den svenske regering og til SAS og anmode dem om i deres information til borgerne i Danmark at understrege, at danskere ikke behøver at medbringe pas ved rejser til Sverige?«

Skriftlig begrundelse

Såvel den svenske stat som SAS har tolket Schengenreglerne, der træder i kraft den 25. marts 2001 således, at danskere vil få brug for deres pas, når de rejser til Sverige eller overnatter i Sverige. I hvert fald har den svenske ambassade i København ifølge Det Ny Notat den 2. marts 2001 anbefalet danske borgere at tage passet med til Sverige, og Leif Ahlbo fra den svenske Rikspolisstyrelse siger, at et dansk sygesikringsbevis uden billede ikke vil være tilstrækkelig legitimation. Det dokumenterer ikke statsborgerskabet.

SAS skriver i en kundeinformation, at man skal huske passet, når man rejser, også inden for Skandinavien fra den 25. marts 2001. Ministeren har hævdet, at Sverige fortsat anerkender den nordiske pasunion, og at danskere kan rejse i resten af Norden uden pas. Derfor må den danske regering jo kræve af den svenske regering og et statsligt selskab som SAS, at de respekterer pasunionen.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan man jo ikke påstå, at regeringen har haft den store succes med hensyn til at skabe klarhed over, om vi skal have pas med fra den 25. marts, når vi rejser til Sverige eller Norge eller Finland, og jeg synes, regeringen skylder at få bragt orden i den sag nu.

SAS har rådet sine kunder til at tage passet med, og det har den svenske ambassade såmænd også, men ministeren påstår stædigt, at der stadig væk er en nordisk pasunion, der gør, at vi kan rejse i Norden uden at medbringe vores pas.

Jeg synes, ministeren nu skylder befolkningen at fortælle: Skal vi have pas med, skal vi ikke have pas med, og hvis vi ikke skal have pas med, hvad skal vi så have med?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Som jeg adskillige gange har oplyst spørgeren, hr. Keld Albrechtsen, om, så eksisterer den nordiske pasunion uændret, og det er bekræftet af de lande, der er med i den nordiske pasunion.

Som jeg også tidligere har bekræftet, betyder det, at man ikke skal have pas med, når man rejser i de nordiske lande, men at man skal kunne legitimere sig, hvis man indlogerer sig; det kan ikke kræves, at det sker enten med pas eller ID-kort, men det skal være på anden vis.

Spørgsmålet går på, om jeg har planer om at rette henvendelse til Sverige. Det har jeg gjort tidligere på baggrund af spørgsmål fra hr. Keld Albrechtsen og er selvfølgelig blevet bekræftet i, at aftalen om den nordiske pasunion eksisterer, og at man ikke skal have pas med til de nordiske lande. Jeg har heller ingen planer om at henvende mig til SAS. Hvordan de ønsker at informere deres passagerer er jo op til det private selskab SAS selv, det skal jeg ikke begynde at blande mig i.

Men der er ikke nogen uklarhed, når det drejer sig om, hvorvidt man skal have pas med til de nordiske lande. Det skal man ikke.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, at enhver, der har lyttet til ministerens svar, sidder tilbage med spørgsmålet: Hvad er det for legitimationspapirer, vi skal have med, når vi tager til Sverige? Det spørgsmål synes jeg, ministeren skylder at besvare.

Da jeg rejste det på et tidligere tidspunkt, oplyste ministeren, at man i Sverige ville sørge for, at det blev hotelejerne, campingpladsbestyrerne osv., som tog stilling til, hvilken legitimation der ville blive krævet. Det var jo ikke noget svar.

Senere hen har vi fået oplyst, at man i Sverige alligevel er ved at lave nogle regler om, hvilke legitimationskrav der kommer til at gælde. Det kender ministeren åbenbart ikke noget til. Det synes jeg er meget utilfredsstillende.

Ministeren har tidligere hævdet, at et kørekort ville være godt nok. Men hvad så hvis man, som jeg f.eks., ikke har kørekort, fordi man ikke er privatbilist, men tager toget over til Sverige og indlogerer sig et eller andet sted? Hvilket legitimationsbevis skal man så tage med? Det må ministeren da kunne forklare. Vi har fået at vide, at sygesikringskortet ikke duer. Jeg synes ikke, det er tilfredsstillende. Jeg synes simpelt hen, at regeringen skylder befolkningen en forklaring, ikke mindst i betragtning af at regeringen stædigt har hævdet og også gentaget her i dag over for Folketinget, at vi stadig væk har en nordisk pasunion, så vi ikke behøver at have pas med.

Men jeg kan da ikke nå til anden konklusion, end at den eneste legitimation, jeg råder over, som jeg kan være sikker på, jeg kan bruge i Sverige, er mit pas. Jeg har ikke af ministeren kunnet få forklaring på, hvad jeg ellers skulle kunne bruge.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det er for så vidt meget fornuftigt af hr. Keld Albrechtsen at tage sit pas med. Det er jo ikke forbudt at tage passet med. Men man har jo altid skullet legitimere sig, det er ikke noget, der er en følge af Schengenaftalen. Man har altid skullet kunne legitimere sig. Men det kan da være fornuftigt nok at tage sit pas med. Det er som sagt ikke forbudt.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen, så er sandhedens time jo endelig kommet, hvor ministeren siger til mig, at jeg hellere må tage mit pas med, ligesom SAS siger. Så har vi et spørgsmål tilbage, som ministeren endnu ikke har besvaret, nemlig: hvad så, hvis man ikke har kørekort og heller ikke har et pas, hvad tager man så med?

Det må da være til at besvare for ministeren, for ministeren har jo sagt og garanteret over for Folketinget og over for befolkningen, at hvis man ikke har et pas, kan man tage af sted uden pas. Det går fint, og man får ikke bøder eller bliver generet på anden vis i Sverige. Og nu siger ministeren, at vi hellere må tage passet med.

Hvad så, hvis man ikke har pas, og hvis man ikke har kørekort? Hvis man f.eks. er handicappet og slet ikke kan køre bil og derfor ikke har kørekort, og man heller ikke har et pas? Hvad tager man så med? Det må da være til at forklare.

Per Kaalund (S):

På baggrund af at jeg selv har rejst i Sverige gennem utroligt mange år og været adskillige steder og på hoteller uden nogen sinde i de år at være blevet afkrævet nogen form for legitimation, kan jeg så ikke forvente fremover at kunne rejse på samme måde i Sverige, når ministeren siger, at reglerne er uændrede inden for den nordiske pasunion, også efter både Sveriges og Danmarks indtræden i Schengen?

Er det ikke også sådan i Danmark, at selv om man måtte gå på gaden, så skal man da, hvis man bliver passet op af politiet eller anden autoritet, i hvert fald på en eller anden måde kunne opgive sit navn og sin fødselsdato, eventuelt vise en eller anden form for legitimation, hvad enten det er en flybillet eller en togbillet, eller hvad det er?

Og har ministeren ikke den opfattelse, at hr. Keld Albrechtsen efterhånden også er almindelig kendt uden for Danmarks grænser, så han i hvert fald slet ikke får nogen problemer?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Så kan vi andre jo deltage, så kan det være, vi får et problem.

Men jeg vil spørge ministeren, om vi ikke kan stoppe den der udenomssnak, fordi man i Socialdemokratiet ganske givet føler, man har en dårlig sag og derfor ikke vil gå ind til kernen af problemet. For er sagen i sin enkelhed ikke den, at i dag er der den aftale, at vi ikke skal vise legitimation, når vi rejser i de nordiske lande, men når Schengenreglerne træder i kraft for de nordiske lande, så gælder det som følge af Schengenreglerne selvfølgelig, at man skal kunne vise legitimation på en given forespørgsel fra myndighedernes side eller hotellernes side, eller hvem der måtte have en interesse i at få fremvist legitimationen.

Derfor behøver vi ikke i dag at tage legitimation med til f.eks. Sverige, men efter den 25. marts så skal vi. Og det er derfor, ministeren ganske rigtigt påpeger over for hr. Keld Albrechtsen her i dag, at det måske er ganske fornuftigt at tage passet med, som også SAS skriver til sine kunder.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Man har altid skullet legitimere sig. Men man kan jo komme ud for, at man aldrig kommer i den situation, som hr. Per Kaalund peger på.

Men det er jo sådan, at man altid skal kunne legitimere sig, hvis man kommer i en eller anden situation. Sådan er det før den 25. marts, og sådan vil det være efter den 25. marts. Så man kan tage det med, man havde med tidligere, når man skulle legitimere sig; det kan man også tage med efter den 25. marts.

Keld Albrechtsen (EL):

Vil ministeren ikke godt forklare hr. Kaalund, som åbenbart ikke har kendskab til Schengenaftalen, at fra den 25. marts skal man, når man overnatter et sted i udlandet, registreres det pågældende sted. Man skal gå ind i hotellets reception, hvis det er et hotel, og så skal man registreres. Det ved hr. Kaalund åbenbart ikke, han tror, at alt vedbliver at være, som det var før.

Hr. Kaalund har ret i én ting, nemlig at vi aldrig har behøvet at rejse rundt med legitimation, når vi tog til Sverige og Norge, og vi har heller aldrig haft behov for at blive indregistreret og skrevet op, når vi overnattede. Og så står jo det spørgsmål tilbage, som jeg prøvede at få svar på: Hvis man ikke har et kørekort og heller ikke har et pas, hvilken legitimation vil regeringen så til-

råde og har aftalt med svenskerne, at vi kan bruge?

Det må da være en rimelig ting for den danske befolkning at få at vide, for at der ikke skal opstå problemer. Hvilken legitimation er det så, man tager med? Jeg har fået at vide, at det ikke er godt nok med et sygesikringsbevis. Og det har vi jo ellers alle sammen, men det er altså ikke godt nok. Så ministeren skal bare sige til befolkningen, hvad det er for et papir, dokument, vi skal have med.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg forstår ikke rigtig ministerens svar, for jeg havde forstået, at Schengenreglerne indebærer, at personkontrollen ved de indre grænser falder væk, og til gengæld skærper man EU-lands ydre grænser og laver kontrol rundt omkring inden for hele området. Og nu siger ministeren, at alt er som før. Men det harmonerer da ikke med det, som står i bestemmelserne omkring Schengen. Der skal vel være noget kontrol. Man kan vel i større omfang end før – i Danmark og andre steder – blive stoppet af politiet og myndighederne og afkrævet legitimation. Og hvad gør man så?

Alt er vel ikke som før. Er det bare grænserne, der falder væk? Så er der i øvrigt ingen kontrol, og alt er som før?

Per Kaalund (S):

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, muligvis også ud fra nogle erfaringer om rejser i de nordiske lande og specielt i Sverige, om det ikke er korrekt, hvad jeg har oplevet, at når man indskriver sig på et hotel i Sverige – i hvert fald på de hoteller, jeg normalt kommer på, jeg ved ikke, hvilke hoteller hr. Keld Albrechtsen frekventerer – udfylder man en ganske almindelig fortrykt talon og indleverer den, og det bliver man da ikke afkrævet legitimation for, men man skriver da, hvem man er, og hvor man kommer fra, og hvor længe man skal opholde sig på hotellet.

Det er da ganske almindelig praksis, og jeg går da ud fra, at ministeren kan bekræfte, at det jo er den praksis, der fortsætter også efter Schengen, i hvert fald ikke med nogen myndighedsindgreb af nogen art. Hvad det enkelte hotel har af praksis, vil jo vise sig, men det er jo det, der bare skal fortsætte uændret.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Til hr. Frank Dahlgaard: Der er faktisk ingen ændringer i, hvilken kontrol der skal udøves inden

for Schengenområdet. Det er fuldstændig rigtigt – og nu er vi i virkeligheden allerede ovre i besvarelsen af næste spørgsmål – at der er nogle regler for en skærpet kontrol ved de ydre grænser, at man skal kunne legitimere sig i forhold til overnatningsstedet, men derudover er der jo ikke nogen regler med kontrol. Det bliver reguleret i den nationale lovgivning. Så på den måde er kravet til legitimation, når man færdes i et land, nøjagtigt det samme efter den 25. marts, som det er i dag.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge ministeren, om vi skal forlade det her spørgsmål uden at have fået svar på, hvilken legitimation man bruger på rejser i Norden, hvis man ikke har et pas og ikke har et kørekort. Jeg synes, det er et meget enkelt spørgsmål, og jeg synes, det er ret utroligt, at ministeren ikke kan besvare det. Og jeg synes, det er endnu mere utroligt, at man ikke har gjort sig den ulejlighed – især på baggrund af, at jeg nu har spurgt i ugevis – at prøve på at undersøge, hvad der så rent faktisk kommer til at gælde i Sverige og Finland og Norge. Jeg synes altså simpelt hen, det er noget sløseri, og jeg havde da forventet, at ministeren havde gjort en lille smule for at finde ud af det til i dag.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg er lidt mystificeret over ministerens svar også her i anden omgang, for ministeren siger, at der ikke er nogen ændring, men kommer så med en bemærkning om, at bortset fra overnatningsstedet – det må være hoteller, campingpladser osv. – er der altså et øget krav om legitimation. Hvad indebærer det så? Så skal man vel have passet med eller kørekortet eller nogle andre ting. Og er der så ikke et problem dér også i forhold til de nordiske lande?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Som jeg har svaret de andre gange, vi har haft denne her diskussion, har man altid skullet kunne legitimere sig. Det skal man også i dag. Den form for legitimation, man har med i dag, kan man også have med efter den 25. marts. Den, man kan klare sig med i dag, vil man også kunne klare sig med efter den 25. marts.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1926

8) Til indenrigsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil regeringen sikre, at personer, som opholder sig i Danmark og ikke umiddelbart kan fremvise pas, ikke bliver straffet, blot fordi de ikke har passet på sig, når de standses af politiet, og vil ministeren tage initiativ til, at der på EU-plan skabes sikkerhed for, at man ikke som turist kan blive straffet for at gå i byen eller tage sig en svømmetur uden at have sit pas på sig?«

Skriftlig begrundelse

Schengenreglerne skaber en uklar retstilstand, hvor man som turist risikerer, at få problemer, fordi man f.eks. opbevarer sit pas i en hotelboks i stedet for at svømme rundt med det i badevandet.

Schengenreglerne indebærer nemlig, at man altid skal kunne fremvise sin gyldige Schengenlegitimation – altså passet eller et statsligt ID-kort – hvis man standses af politiet med henblik på stikprøvekontrol.

Ifølge Aktuelt 2. marts 2001 er det ikke afklaret, hvad der sker i Danmark, hvis man som turist standses af politiet og ikke umiddelbart kan fremvise passet. Men man risikerer muligvis en bøde eller en advarsel, hvilket jo vil være helt urimeligt.

Det må også afklares, om politiet kan kræve, at en dansker, som politiet umiddelbart antager for at være udlænding, skal vise pas, hvis vedkommende f.eks. standses på en banegård.

Endelig må det selvfølgelig sikres, at danske turister ikke udsættes for bøder eller andre straffe i udlandet, hvis de ikke umiddelbart kan vise deres pas, f.eks. fordi deres hotel har inddraget det med henblik på at foretage Schengenregistrering.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er det i dagspressen fremgået, at regeringen ikke har kunnet afklare, hvilke sanktioner vi kommer ud for, om vi får en bøde for eksempel, hvis vi kommer ud for en stikprøvekontrol og så ikke kan legitimere os.

I Radioavisen nu her til morgen kl. 8 blev det oplyst, at der vil komme sådanne stikprøvekontroller på danske motorveje. Hvis man sidder i en bus, vil man kunne komme ud for en stikprøvekontrol; hvis man kører ind i København eller

Århus for eksempel, ja, så skal passagererne i bussen altså kunne fremvise en eller anden form for legitimation.

Jeg synes, at det faktisk bliver ret politistatsagtigt, at vi skal til at leve under sådan et system, hvor man bliver standset på gader og jernbanestationer osv. og bliver bedt om at legitimere sig.

Men hvad sker der, hvis man ikke kan legitimere sig? Og hvilke retningslinjer har regeringen udsendt til politiet i den her anledning?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Når spørgsmålet er om at kontrollere, og om man kan legitimere sig, er der jo ikke lavet noget om ved Schengenreglerne. Det er jo den nationale lovgivning, der regulerer det, og der er ikke lavet noget om i den danske nationale lovgivning, i anledning af at vi kommer med ind i Schengen. Da er der nogle bestemmelser i lovgivningen, i retsplejeloven osv., der giver nogle retningslinjer for, hvad politiet må, og også at man i bestemte tilfælde kan få en bøde eller hæfte, hvis ikke man kan legitimere sig. De regler eksisterer i dag, og de bliver ikke lavet om, i kraft af at vi kommer ind i Schengen.

Der er ikke noget i Schengenreglerne, der stiller krav om det, hverken om, hvordan kontrollen skal foregå, eller hvordan den skal udøves af politiet. Det er interne instrukser inden for politiet, og det hører jo som bekendt ikke under Indenrigsministeriets område.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu fremgår det, at politiet, når Schengenreglerne træder i kraft, skal have adgang til at standse et køretøj inde i landet med henblik på at kontrollere, om køretøjet transporterer en eller flere udlændinge, der er indrejst ulovligt i Danmark. Og det vil sige, at politiet altså nu skal ud at stikprøvekontrollere køretøjer, men altså også tog og busser osv., for at kontrollere, om vi nu er ulovlige indvandrere.

Det er jo ikke sådan, at politiet tidligere i Danmark har lavet sådanne stikprøvekontroller. Er det ikke korrekt? Det er faktisk noget nyt i Danmark, at vi skal til at udsættes for sådan nogle stikprøvekontroller. Det er ellers noget, vi har kendt f.eks. fra tidligere østeuropæiske diktaturstater. Det er jo ikke noget, der har været almindeligt i Danmark. Da har der skullet foreligge en konkret mistanke. Hvis politiet f.eks. henvendte sig til mig for at få legitimation, skulle der foreligge en konkret mistanke om, at jeg havde be-

gået et eller andet ulovligt. Men nu skal man altså rundt at lave disse punktkontroller, som blev omtalt i Radioavisen i morges. Jeg synes, det er meget ubehageligt.

Jeg ville gerne have, hvis regeringen kunne udsende retningslinjer til befolkningen om: Når vi nu skal leve i sådan en politistat, hvad er det så for legitimation, vi skal bære rundt på? Hvordan skal man forholde sig, når man bliver udsat for sådan en punktkontrol? Hvad skal man gøre, når politiet kommer ind? Har man ret til at nægte at vise legitimation? Hvad sker der, hvis man nægter det og ikke vil medvirke i det? Osv., osv.

Så vil jeg bede ministeren også besvare den del af mit spørgsmål, som vedrører, hvad der sker i udlandet, i Spanien f.eks., hvis man dér, f.eks. fordi man er ude at bade, ikke har sit pas på sig.

Per Kaalund (S):

I forlængelse af hr. Albrechtsens spørgsmål vil jeg gerne spørge ministeren, om tanken med hele Schengensamarbejdet specielt på de områder her med pas og legitimation osv. ikke har det klare formål at gøre det langt lettere for alle borgerne at rejse mellem EU-landene, og om det ikke også efter ministerens opfattelse vil blive en klar lettelse for stort set alle mennesker, der rejser i de indre områder af EU.

Så ville jeg gerne have, at ministeren kunne afkræfte, at ministeren har planer om at gå ind i nogle EU-opgaver om at skabe sikkerhed for, at man ikke som turist bliver straffet for at gå i byen eller tage sig en svømmetur uden at have et pas på sig. For jeg mener, det vil være helt overflødigt fra dansk side at begynde at rejse det spørgsmål. Jeg kunne forstå det, hvis det drejede sig om at tage sig en svømmetur uden badebukser, at det så blev straffet. Men det er der vel ingen grund til at lave EU-regler om.

Peter Skaarup (DF):

Jeg må indrømme, at ministerens hjælpende hånd her, hr. Per Kaalund, mener jeg faktisk er ude i nogle helt forkerte konklusioner, altså at det hele bliver meget nemmere, og at det bliver så fantastisk godt for borgerne, at man nu er med i Schengenland.

Det tror jeg mange borgere ikke føler, altså specielt ikke efter at vi har fået hele debatten om, at man nu skal have sådan et pillepas, man skal rende rundt med. Det er vel ikke lettere for borgerne, at man skal have et pillepas, fordi man

nu tager hovedpinepiller eller hostemedicin, eller hvad det nu er.

Men ministeren, synes jeg, kryber lidt udenom i sine besvarelser her. Derfor kunne jeg godt tænke mig, at det bliver gjort fuldstændig tydeligt, hvad det er for en legitimation, der er et krav om også efter Schengenreglerne.

Det er jo fuldstændig klart, at hvis man ikke længere har en kontrol ved grænsen, er man nødt til at lave en anden form for kontrol. Og der ligger helt klart i det her, at der skal kunne fremvises et bevis på, hvem man er, et kort, pas eller lignende.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren: Hvad er det for noget legitimation? Og er det egentlig ikke en forskruet tankegang, at vi alle sammen skal rende rundt med sådan et Ausweis og vise, hvem vi er? Det er jo trods alt et frit land, vi lever i. Hvorfor ikke genindføre grænsekontrollen, lade være at fjerne den den 25. marts og så droppe alt det her halløj?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Til hr. Peter Skaarup vil jeg henvise til besvarelsen af det tidligere spørgsmål, hvor vi brugte temmelig meget tid på hele det spørgsmål.

Til hr. Keld Albrechtsen, vil jeg sige, at det jo er sådan med den ændring, der blev lavet omkring det at stoppe motorkøretøjer, at det sker under retsplejelovens bestemmelser, at der skal være en begrundet mistanke, når man stopper et køretøj. Men der er ikke nogen bestemmelser i Schengenlovgivningen, der regulerer, at man skal stoppe folk mere inden for landene. Det bliver reguleret i den nationale lovgivning. Og sådan er det også i de andre lande, at det bliver reguleret nationalt. Og det synes jeg ikke vi skal til at blande os i.

Jeg synes, det ville være forkert at begynde at lægge op til en harmonisering af reglerne for, hvordan man beder om legitimation, og hvordan man kontrollerer, og hvad den eventuelle straf er, hvis man ikke kan legitimere sig. Det har jeg bestemt ingen planer om. Det synes jeg fortsat skal være i den nationale lovgivning. Og som sagt sker der ingen ændringer i den danske lovgivning; det er den samme før Schengen og efter Schengen.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu er jeg bange for, at ministeren begiver sig ud i noget vrøvl. For ministeren siger nu, at der ved sådan en punktkontrol, som vi hørte om i Radioavisen i morges, skal være en begrundet mistan-

ke. Men ministeren må jo da vide, at når man begynder at lave en punktkontrol ved en motorvej, hvor man stopper bilerne for at se pas eller anden legitimation, foreligger der ikke en konkret mistanke til den pågældende bilist eller passager, som man stopper. Det er jo indlysende.

Derfor synes jeg, ministeren nu rent faktisk vrøvler. Og jeg vil meget godt bede om, at ministeren får skabt klarhed over det her. Det får vi så ikke i dag, det er jo helt klart; regeringen ved simpelt hen ikke, hvor den står i det her. Så det vil jeg naturligvis vende tilbage til, for vi skal have opklaret det inden den 25. marts, og det bliver jo nødvendigt med et samråd om det, kan jeg høre på det hele.

Det andet spørgsmål om det, som foregår i udlandet, synes jeg ministeren skulle besvare lidt mere grundigt, men det bliver vi så også nødt til at arbejde dybere ned i i et samråd. For jeg har været i udlandet og er blevet afkrævet mit pas, som så blev opbevaret på hotellet, fordi de ville have det på hotellet. Men jeg må ikke gå ud i byen uden at have passet med, for jeg kan risikere at blive standset og få en bøde eller det, der i visse lande er værre, hvis jeg ikke har passet på mig. Det kan da ikke være rigtigt, at vi skal leve med sådanne tilstande, hvor man heller ikke ved, hvad man har at rette sig efter, når man rejser ud.

Vi ved ikke i Danmark, hvad vi har at rette os efter, og hvad vi skal gå rundt med af legitimation, og hvad vi skal gøre, hvis vi bliver standset af politiet. Vi ved det heller ikke, når vi rejser i udlandet.

Jeg synes ikke, det kan slutte med, at Schengenaftalen bare træder i kraft. Ministrene aner ikke, hvad de skal sige til folk, når folk spørger, hvordan de skal forholde sig.

Peter Skaarup (DF):

Jeg må nok sige, at jeg synes, det er ministeren, der vrøvler her, for vi får faktisk ikke noget svar på dét, der bliver spurgt om. Der skal være en punktvis kontrol, det erkender ministeren, men vi får ikke noget svar på: Hvad vil straffen være, hvis man ikke har et sådant bevis på, hvem man er, når man går rundt?

Det er noget, der bekymrer mange danskere, det er jeg sikker på, når man den ene gang efter den anden kan opleve, at det fremgår, at regler skærpes for, hvad man skal rende rundt med af beviser i Danmark, men også rundtomkring, når man bevæger sig rundt i Schengenlande.

Så det, jeg spurgte ministeren om, er: Ville det ikke være fornuftigt, at Danmark nu satte spørgsmålstejn ved, om vi skal acceptere alle de her særtng, som kommer på grund af Schengen, senest diskussionen om pillepas? Ville det ikke være fornuftigt, at man fra regeringens side mandede sig op og sagde: Jamen så lad os droppe denne her tilslutning til Schengen, når der er så mange problemer? Vi har i Danmark haft grænsekontrollen gennem mange år, og den har håndteret de her ting på udmærket vis det naturlige sted at have kontrollen, nemlig ved grænsen. I stedet for skal vi nu føre en kontrol internt i landet.

Jeg synes altså, det er ministeren, der vrøvler. Der er nogle ting, der trænger til at blive belyst i denne her sag.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Hele spørgsmålet om hvilken form for sanktion, man kan blive mødt med, hvis man ikke har den fornødne legitimation, er jo allerede reguleret i den eksisterende lovgivning, aktuelt udlændingelovgivningen.

Jeg mente, at det her spørgsmål drejede sig om, hvad konsekvenserne var af Schengen, og ikke at jeg skulle stå og repetere hele lovgivningen på det her område, som allerede eksisterer, inden vi træder ind i Schengen.

Så reglerne med hensyn til kontrol af, hvorvidt man har legitimation, er nøjagtig de samme efter den 25. marts som før den 25. marts, det samme er sanktionerne. Hvordan man vil håndhæve de bestemmelser, der er i lovgivningen, er jo op til politiet lokalt. Det kan de jo gøre forskelligt i København og i Vestjylland. I øvrigt hører politiet jo som bekendt ikke under Indenrigsministeriet.

Keld Albrechtsen (EL):

Men jeg synes, at befolkningen har krav på at få det at vide. Hvis man nu f.eks. er passager i en bil, som bliver standset i denne her punktkontrol, og man ikke har et kørekort eller et pas, så bliver man jo slæbt med på politistationen, det kan man i hvert fald risikere. Det er vel det, der umiddelbart sker, også selv om der ikke er nogen mistanke om noget som helst. Det er vel ikke rimeligt.

Men hvis det er sådan, så bør befolkningen da have det at vide, også hvilken legitimation, den skal gå rundt med. Jeg vil godt spørge ministeren: Hvad skal vi have med af legitimation til Sverige, når vi rejser derover, som vi var inde på

i det foregående spørgsmål? Og så til denne her del: Hvad skal vi gå rundt med her i Danmark, og hvordan skal vi forholde os, hvis vi f.eks. er passager i en bil, der bliver udsat for sådan en punktkontrol? Vil ministeren ikke senest den 24. marts udsende en klar og kort redegørelse for de spørgsmål til befolkningen, sådan at vi ved, hvordan vi skal forholde os, både som turister og når vi går rundt her i vores eget land?

Det synes jeg kunne være utrolig nyttigt, også for ministeren selv, tror jeg.

Per Kaalund (S):

Ganske kort vil jeg gerne bede ministeren besvare mit spørgsmål fra sidst, som ministeren ikke nåede at besvare:

Er det ikke ministerens og regeringens opfattelse, at når vi kommer ind i Schengensamarbejdet, så bliver det lettere for alle almindelige borgere i EU-lande, herunder danskerne, at færdes mellem EU-landene? Det bliver rent faktisk lettere for os alle sammen. Vi skal ikke vise pas og alle de ting her osv. Det bliver klart lettere for os alle sammen, samtidig med at der sker en skærpet politiindsats, som det tidligere er refereret.

Det drejer sig altså om denne her lettelse. Det bliver rent faktisk lettere for os som danskere. Vi kan fortsat færdes i Norden, som vi plejer at gøre, og vi får lettelser i forhold til det øvrige Europa.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Når regeringen er gået ind i det her samarbejde, er det selvfølgelig ud fra, at vi mener, som hr. Per Kaalund siger, at det er en fordel for borgerne, og at det også vil give et bedre grundlag for at bekæmpe kriminaliteten. Men under alle omstændigheder vil det være lettere for borgerne. Men det kommer jo an på en prøve her efter den 25. marts.

Med hensyn til hvordan politiet skal forholde sig, og hvordan borgerne skal forholde sig, så sker der jo ikke nogen ændring i forhold til i dag. Det bliver ikke reguleret i Schengenreglerne. Det er noget, som stadig væk ligger i den nationale lovgivning, og det er lagt ud lokalt, hvordan politiet vil føre de bestemmelser ud i livet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2001

9) Til indenrigsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil ministeren oplyse, om det er korrekt, at Danmark har en meget, meget stram udlændingelovgivning, og at alle stramninger i det sidste årti er blevet til i et tæt samarbejde mellem Socialdemokratiet, De Radikale, De Konservative og Venstre?«

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Spørgsmål nr. S 2001 lyder: »Vil ministeren oplyse, om det er korrekt, at Danmark har en meget, meget stram udlændingelovgivning, og at alle stramninger i det sidste årti er blevet til i et tæt samarbejde mellem Socialdemokratiet, De Radikale, De Konservative og Venstre?«

Jeg synes, man kan diskutere det her med, hvad der egentlig forstås ved en stram lovgivning. Det er godt være, at hr. Søren Søndergaard betragter den indsats, der er sket i forhold til tvangsægteskaber, som en ubehagelig stramning. Men jeg betragter det faktisk som en lettelse eller forbedring for de unge mennesker, som nu har en lidt større chance for at undgå at blive presset ind i et tvangsægteskab.

Jeg mener også, at den danske lovgivning på nogle punkter er gunstig for dem, der får opholdstilladelse her i landet, f.eks. når vi ser på mulighederne for at få permanent opholdstilladelse.

Man kan jo også altid diskutere, når man ser på antallet af mennesker, der får ophold enten i kraft af asyl eller gennem familiesammenføringer, om det så er en stram eller en ikkestram lovgivning.

Man kan sige, at der er det overordnede formål med den danske lovgivning at yde beskyttelse til de mennesker, der er forfulgte i deres hjemland, så de kan opnå beskyttelse i Danmark, og det er muligt under visse betingelser at få sine familiemedlemmer til landet.

I min egen tid som indenrigsminister er der gennemført nogle ændringer i udlændingelovens § 9, stk. 10, om ægtefællesammenføring. Det drejer sig om ægtefællernes samlede tilknytning til Danmark, når den herboende ikke har dansk indfødsret, det drejer sig om tvangsægteskaber, og det drejer sig om at have en passende bolig. Her er det fuldstændig rigtigt, at den ændring blev vedtaget af Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Frihed 2000 og hr. Frank Dahlgaard.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal da indrømme, at det lykkedes ministeren at gøre mig fuldstændig overrasket.

Prøver ministeren at sige, at den udlændingelov, vi har i dag, er lempeligere, end den udlændingelov vi havde i 1983? Er det det, ministeren prøver at sige? Prøver ministeren at sige, at den indsats, som ministeren og foregående indenrigsministre har ydet på posten helt tilbage siden 1983, har ført til, at vi i dag har en lempeligere udlændingelov end dengang?

Knud Erik Hansen (SF):

Det er jo altid sådan, at når man har en lov, så kommer der eksempler, som gør, at de stramminger, som man måske har lavet, viser sig ikke at være så hensigtsmæssige eller ikke passer til det, man egentlig synes burde være tilfældet.

Vi har de sidste par uger oplevet en kvinde, der er blevet udvist, og som ikke kunne få lov til at leve i Danmark sammen med sin mand og sit barn. Så på den baggrund vil jeg da godt spørge, om ministeren ikke kan føle, at der er nogle stramminger, nogle regler i loven, som faktisk er meget stramme. Helt konkret: Er det ikke for stramt, hvis det ikke er muligt at få lov til at søge om og få familiesammenføring, hvis man har et barn og en mand i landet?

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Jeg vil godt spørge ministeren, om det kan bekræftes af ministeren, at der af den nuværende regering er foretaget justeringer af udlændingeloven i takt med en massiv styrkelse og klare forbedringer af integrationspolitikken i det her land, også på en række områder, som ikke direkte sorterer under indenrigsministeren. Kan det bekræftes, at der er sket en række massive forbedringer, som gør, at landet står med en integrationspolitik, som er væsentlig bedre end den, man stod med i 1983?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Over for hr. Søren Søndergaard var det et forsøg på at nuancere og sige: Hvad er det overhovedet, man forstår ved stramminger? Og det var et forsøg på at sige, at man ikke bare kan påstå, at den danske lovgivning er meget stram og strammere, end den f.eks. er i andre lande. Jeg synes også, det er meget vigtigt at sige: Hvad er egentlig ens overordnede politiske vision og formål? Hvor er det, man vil hen, og hvordan passer den lovgivning så i forhold til dér, hvor man vil hen.

Det andet bliver sådan noget underligt mekanisk noget, hvor man vurderer det løsrevet fra, hvad det er for nogle politiske formål, man har. Der kommer det, der ligger i hr. Lars Kramer Mikkelsens spørgsmål, meget godt ind, nemlig at det her jo også skal ses i sammenhæng med, at der er sket nogle store ændringer, når vi snakker integration og muligheden for at blive integreret i det danske samfund.

Men det er da rigtigt, at der også er foretaget nogle ændringer, der gør det sværere at blive familiesammenført, og der nævnte jeg jo lige præcis nogle af de ændringer, jeg selv har ansvaret for. Det gør det da sværere at blive familiesammenført i Danmark, og det er der, synes jeg selv, nogle særdeles gode begrundelser for.

Til hr. Knud Erik Hansen: Der er jo nogle regler for, hvornår man kan blive familiesammenført, og de er jo reguleret i udlændingelovgivningens § 9, hvor det bl.a. er sådan, at man skal have haft 3 års permanent opholdstilladelse i Danmark for at kunne blive familiesammenført, og der er også nogle andre særlige forhold, der gør sig gældende, også selv om man er gift og har et barn.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, det er beklageligt, at ministeren ikke evner at svare på et ualmindelig simpelt spørgsmål. Det er et ualmindelig simpelt spørgsmål, der går ud på, om udlændingelovgivningen siden 1983, men vi kan også bare sige i den periode, vi har haft den nuværende regering, er blevet strammet op, eller den er blevet det modsatte, eller om den eventuelt er på samme niveau, som den hele tiden har været.

Det må da være et relativt enkelt spørgsmål, og når jeg ønsker at starte med det her, så er det, fordi det sådan set er udgangspunktet for, at det har nogen mening at gå videre. For hvis ministeren vil forsøge at fortælle pressen og den danske befolkning, at hele indsatsen de sidste 10 år har gået på sammen med Venstre og De Konservative at få en mindre stram udlændingelovgivning, så må jeg sige, at så er det næsten formålsløst at diskutere videre.

Så kunne vi ikke få et relativt klart svar på det meget enkle spørgsmål: Er udlændingelovgivningen blevet strammet, eller er den ikke blevet strammet i løbet af de sidste 10 år? Så kan vi gemme alle de andre spørgsmål om verdenssituationen og Kina og integrationslovgivning osv. til en anden dag. Det er sådan set bare dét enkle spørgsmål, jeg ønsker besvaret.

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg synes ikke, at jeg fik svar.

Jeg har også den oplevelse, at i den tid, jeg har været herinde, er det stramninger, der har været på dagsordenen. Det betyder da også, at vi får nogle situationer, hvor jeg synes, ministeren må reflektere over, om den virkelighed, man nu møder i forhold til den lovgivning, som man har strammet op, så også er passende og rimelig i forhold til det, man synes burde være rimeligt.

Jeg spurgte konkret om: Er det rimeligt, at man sender en kvinde ud af landet og ikke giver hende lov til at søge familiesammenføring i Danmark, når hun har et lille barn og en mand i Danmark? Er det rimeligt, at hun kan være usikker på, om hun kan få familiesammenføring, når hun har barn og mand?

Jeg vil godt have at vide, om ministeren mener, at lovgivningen er strammet så meget op på det her område, at det faktisk er urimeligt, at hun er blevet sendt ud.

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes, ministeren lidt blander æbler og pærer sammen, når ministeren begynder at snakke om integrationsloven.

Det hjælper jo ikke den person, der ikke kan få et nært familiemedlem til Danmark på besøg, fordi reglerne administreres hårdt, eller at man tvinges til at rejse den halve jord rundt for at indgive et ønske om opholdstilladelse i Danmark.

Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at i forbindelse med en lang række sager, som hr. Jørgen Estrup, den daværende gruppeformand for De Radikale, og jeg fremlagde i 1999, blev der udarbejdet en række notater i Indenrigsministeriet fra den daværende indenrigsminister, der på de her områder lempede administrationen en smule, fordi der var en række urimelige eksempler. Og jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at det, der kom ud af de notater, også er ministerens holdning til administrationen i dag.

Når jeg spørger, er det, fordi jeg i de seneste dage har fået nogle eksempler, som viser, at det måske ikke er sådan, og derfor kunne det være hjælpsomt, hvis ministeren ville bekræfte, at det, der blev indgået aftale om dengang, faktisk stadig holder.

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil godt bede ministeren bekræfte, at vi til Danmark sidste år fik 22.600 henholdsvis asylsø-

gere og familiesammenførte, og om ministeren mener, at det er udtryk for en stram lovgivning.

Jeg må indrømme, at vi i Dansk Folkeparti ikke kan se, at det er en særlig stram lovgivning, når vi hvert eneste år får tal oppe på det niveau af asylsøgere og familiesammenførte.

Så jeg vil godt bede ministeren bekræfte, at det faktisk ikke er en særlig stram lovgivning, når vi får så mange mennesker til Danmark hvert eneste år.

Arne Melchior (CD):

I sit første svar sagde ministeren, at det ikke var så ligetil at sige, om vi har en stram eller en ikke stram lov; det kom an på det udgangspunkt, man tager, og den hensigt, man har.

Men må jeg ikke have lov at spørge, om ministeren helt har glemt, at statsministeren – jeg mener, det var for halvandet år siden, nemlig i sin åbningstale i oktober 1999 – sagde, at Danmark har verdens strammeste udlændingelov. Det kan være, det var 3 måneder før eller 3 måneder senere.

Men ministeren kan vel ikke have glemt denne udtalelse fra – om jeg så må sige – selvste statsministeren? Udtalte han sig på grundlag af uvidenhed eller på et løst grundlag, eller står statsministerens ord stadig til troende?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Ja, jeg må sige, at personlig tør jeg ikke sige, om vi har verdens strammeste lovgivning, for det er faktisk meget svært, må jeg sande, når jeg prøver at sammenligne lovgivninger i de forskellige lande, at drage sammenligninger.

Jeg kan bare se, at på nogle punkter har vi faktisk nogle gode vilkår, for eksempel det med, hvornår man får permanent opholdstilladelse. Og som jeg også selv nævnte, kunne man altid vurderede antallet, som hr. Peter Skaarup også var inde på, som jo faktisk kommer ind i landet med den lovgivning, vi har.

Men nu spurgte hr. Søren Søndergaard jo ikke, om vi havde en stram eller en slap lovgivning, men om den var blevet strammere. Og der svarer jeg faktisk, at når man ser på, om det er blevet sværere eller nemmere f.eks. at blive familiesammenført, så er det blevet sværere, og i den forstand er lovgivningen blevet strammere.

Men jeg vil gerne sige til hr. Peter Duetoft, at jeg faktisk mener, at det har noget med integration at gøre. F.eks. når Folketinget for nogle år siden vedtog, at asylansøgere, hvis de giftede sig som asylansøgere, skulle rejse hjem for at søge

familiesammenføring, var det jo, fordi man mente, at der var stærke tendenser til, at loven blev misbrugt, at de mennesker, der ikke kunne opnå asyl, faktisk forsøgte at skaffe sig en opholdstilladelse ved at gifte sig.

Det var jo bevæggrunden for, at man vedtog den ændring af loven, og det var simpelt hen, fordi man vurderede, at det ville være sværere også at hjælpe dem, der virkelig var forfulgt og hjælpe dem til en integration i landet, hvis man også bare lod dem, der giftede sig til en opholdstilladelse, komme ind.

Så på den måde synes jeg faktisk, at de ting har noget med hinanden at gøre.

Arne Melchior (CD):

Jeg prøver lige kort igen. Jeg har da respekt for, at ministeren kan drage i tvivl, hvor stram vor udlændingepolitik og vor udlændingelovgivning er. Men tjen mig i at svare på følgende: Kan ministeren godt forstå, at de af os, som mener, at vi har en meget stram udlændingepolitik, er i god overensstemmelse med landets statsminister, den gennem 8 år kloge statsminister hr. Poul Nyrup Rasmussens opfattelse om, at vi har verdens strammeste? Vi er altså ikke ganske uenige med regeringens chef, når vi har den samme opfattelse, vel?

Peter Duetoft (CD):

Ministeren svarede jo ikke på mit spørgsmål. Jeg vil gerne have en bekræftelse på, at de aftaler, der var fra 1999, faktisk stadig holder. Den asylansøger, der vil have en kone hertil, jamen det er ikke det, jeg taler om. Jeg taler om en situation, hvor en dansk mand er gift med en sydamerikanner, bor i Danmark, men hvor denne sydamerikanske kvinde bliver bedt om at rejse hjem til Venezuela for at indgive en ansøgning om opholdstilladelse i Danmark, som åbenlyst vil blive givet. Men man skal altså have en god miljøpolitik hos regeringen, for man skal lige bruge lidt flybrændstof til at komme fra Danmark til Venezuela og tilbage igen.

Dengang da vi havde diskussionen, var der en sag fra Skagen, der var en sag om en kvinde fra Tokyo, der blev jaget derover for at søge, og der var en til. Alle de sager førte til, at man dengang sagde: Det er ikke rimeligt, at folk skal rejse hele verden rundt for at søge, og alligevel administrerer man sådan i ministeriet i dag.

Det er derfor, jeg rent faktisk beder om, at man får bekræftet, at de daværende aftaler hol-

der, og så kan vi jo ved anden lejlighed vende tilbage til de konkrete eksempler.

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg forstår sådan set godt, at ministeren lægger lidt luft til statsministerens udtalelse, den var jo meget bombastisk, og det kan da godt være, at lovgivningen i Bhutan er noget mere stram end den, vi har i Danmark, så den er måske ikke verdens strammeste.

Men vil ministeren ikke erklære sig enig i, at det er en af verdens strammeste, og at den er blevet mere stram i løbet af de sidste 10 år? Hvis ikke vi kan få et svar på det, så er det jo meget svært at diskutere, hvilken retning vi ønsker at gå i. Hvilken retning ønsker regeringen f.eks. at gå i?

Er det regeringens udspil til den kommende diskussion, som vi skal have, og som vi løbende har, at vi skal lempe udlændingelovgivningen, at det skal være lettere at komme til Danmark, at der skal være bedre mulighed for flygtninge og familiesammenførte for at komme til Danmark? Er det det, der er regeringens målsætning, eller ønsker man at stramme op på de punkter og gøre det vanskeligere i et samarbejde med Venstre og De Konservative?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Til hr. Arne Melchior: Jamen det er da rigtigt, at statsministeren har brugt den vending, sådan husker jeg den også, og at det selvfølgelig er udtryk for, at hvis hr. Arne Melchior har den opfattelse af, at vi har en meget, meget stram udlændingepolitik, så er der en overensstemmelse.

Jeg siger bare, at jeg som indenrigsminister er meget forsigtig med at komme med den slags udtalelser, for jeg kan se, hvor svært det er at lave sådan en meget præcis sammenligning. Men det ændrer ikke ved, at det jo også er svært at komme ind i Danmark, ligesom det i øvrigt kan være svært at komme ind og få opholdstilladelse i mange andre lande.

Til hr. Peter Duetoft: Jeg har overhovedet ikke haft nogen som helst planer om at ændre på den aftale, men jeg mener også, man skal være meget, meget forsigtig med at blande sig i administrationen. Udlændingestyrelsen administrerer 110.000 afgørelser om året, og det er jo virkelig mange afgørelser, men jeg har ikke ændret noget ved den aftale, og det var det, jeg blev spurgt om.

Og til hr. Søren Søndergaard: Jamen jeg synes sådan set, jeg har bekræftet, at der er sket stram-

ninger i forhold til familiesammenføringer. Jeg mener bare, at egentlig er det en ret ubrugelig måde at diskutere på: stram, strammere, strammest. Altså det handler jo om at sige: Hvordan prioriterer vi, hvem har brug for beskyttelse, med de ressourcer, vi har? Da vi altså ikke kan tage imod alle de mennesker, der gerne vil bo i vores land, hvem er det så, vi især skal hjælpe, og hvordan hjælper vi dem bedst?

Det er en yderst relevant diskussion, og den er ikke nem, det medgiver jeg meget, meget gerne. Men den dér med stram, strammere, strammest synes jeg ærlig talt ikke kan bruges til ret meget.

Søren Søndergaard (EL):

Nu er der ifølge den sidst offentliggjorte statistik, så vidt jeg husker, 22 millioner flygtninge i verden, og det er jo ikke mange af dem, der kommer til Danmark, kan vi konstatere. Så det er i hvert fald lykkedes at lave lovgivningen så stram, at vi holder de fleste flygtninge ude; det kan man i hvert fald konstatere.

Men jeg vil godt spørge ministeren, om hun ikke kan bekræfte, at det, der så er blevet gennemført, gør, at vi fortsat altså kun formår at tage et meget, meget begrænset antal flygtninge til Danmark af de mange flygtninge, der er i verden, og langt mindre, end vores andel berettiger, hvis vi ser på, hvor rigt et land vi er. Kan ministeren ikke bekræfte, at den politik på det her område er blevet gennemført alene sammen med Venstre og De Konservative? Det er Det Radikale Venstre, det er Socialdemokratiet, det er Venstre og De Konservative, som er rygraden i den udlændingepolitik, der føres i Danmark? Kan vi ikke få det bekræftet?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det kan da godt være – for at vi ikke skal trække det her ud i det endeløse – at hr. Søren Søndergaard har ret i det. Men hvis man ser på de konkrete ændringer, der er lavet i udlændingelovgivningen – og så kan man måske altid sidde med en lup og se, hvad vi så kan kalde stramning og ikke en stramning – jamen så har SF f.eks. været med til en del ændringer, også været med nogle gange, hvor hr. Søren Søndergaards parti, Enhedslisten, ikke har været med.

Der er faktisk vedtaget ganske mange ændringer, og nogle vil måske betragte noget som en stramning, jævnfør det, jeg sagde om indsatsen over for tvangsgæsteskaber. Det gør jeg ikke.

Jeg mener faktisk, det er en meget vigtig håndsrækning til nogle unge mennesker.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2002

10) Til indenrigsministeren af:

Søren Søndergaard (EL):

»Vil ministeren redegøre for, hvad hun mente, da hun til TV-Avisen den 7. marts 2001 udtalte, at hun »desværre« ikke var i stand til at ændre afgørelse i sagen om den udviste tamilske kvinde, Uma Ratnavadyvel?«

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det, jeg mente, da jeg sagde »desværre«, var ud fra, kan man sige, en medmenneskelig, spontan indfaldsvinkel. Man vil jo altid gerne hjælpe alle de mennesker, der f.eks. gerne vil bo i vores land. Jeg har oplevet utrolig mange andre, der er blevet nægtet opholdstilladelse, hvor jeg også har sagt, at desværre er vi nødt til at sige til de mennesker, at de ikke kan få opholdstilladelse.

Men det er jo ikke det samme som at sige, at man mener, at reglerne er forkerte og skal laves om. Man kan jo godt beklage konsekvenserne af nogle regler over for nogle konkrete mennesker, men hvor man siger, at hvis man lavede reglerne om, så ville det samlet set have nogle konsekvenser, man ikke kunne stå inde for.

Søren Søndergaard (EL):

Synes ministeren ikke, at det er rent hykleri, at ministeren fremfører det, som om det er et desværre, når det bestemt ikke er noget desværre? Det er jo et ønske fra ministeren, at lovgivningen skal være på den måde. Der er jo ikke noget desværre i det; det er et klart ønske fra ministeren, som er blevet gennemført med et flertal her i Folketingssalen, oven i købet i en situation, hvor der var et alternativt flertal, ministeren kunne have benyttet sig af, hvis hun ønskede at lave en anden politik.

Hvorfor skal vi høre på, at ministeren ligesom forsøger at skjule den kendsgerning? Det er jo fuldstændig klart, når man læser det i sammenhæng – og jeg kan læse det op for ministeren, hvis hun vil have det – så er sammenhængen, at der ikke er noget ønske om på nogen måde at lave lovgivningen om. Der er ikke noget ønske om på nogen måde at drage nogle konsekvenser

af dette desværre, og derfor er det jo rent hykleri. Er det ikke korrekt?

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg synes, vi rammer ind i en meget vigtig diskussion, når ministeren siger »desværre« og »ikke kan«. Så bliver det jo virkelig en diskussion om: Kan man? Kan man ikke? Og hvem har ansvaret for, at man ikke kan?

Jeg oplever egentlig, at det, der sker nu, er, at vi ikke alene har fået en meget stram lovgivning, men også, at ministeren tolker lovgivningen stramt og laver en praksis, som er meget stram. Og det, jeg synes er afgørende i det her tilfælde, er: Er det ministeren, der laver det stramt i det her tilfælde, eller er det lovgivningen? Og det er, uanset om lovgivningen er stram.

Jeg vil godt spørge ministeren konkret – og jeg vil godt have et svar, for jeg synes, det er vigtigt; nu fik jeg ikke svar på mine andre spørgsmål – om ministeren faktisk ikke har haft en mulighed for at give Uma Ratnavadyvel opholdstiladelse eller mulighed for at være i Danmark.

I denne her tykke bog, »Udlændingeret«, står der, at de tilfælde, der er nævnt i forarbejderne til bestemmelsen, kan som ovenfor nævnt ikke antages at være udtømmende.

Det vil sige, at der er andre muligheder.

Der er således i realiteten tale om en åben bestemmelse, der overlader til udlændingemyndighedernes skøn, hvor disse særlige grunde foreligger. Med andre ord: § 9, stk. 2, nr. 4, giver mulighed for, at ministeren kan skønne og kan lave en anden praksis også på det område.

Peter Duetoft (CD):

Ja, nu er vi jo i virkeligheden på vej over i det næste spørgsmål, men jeg skal vente med mine kommentarer til det.

Men jeg er lidt interesseret i en bemærkning, som ministeren kom med under besvarelsen af det foregående spørgsmål, nemlig at ministeren ikke ville blande sig i administrationen. Man må jo undre sig lidt over, hvordan man kan lave en politisk aftale omkring administrationen, hvis ministeren ikke vil blande sig i det.

Men jeg vil godt spørge ministeren: Er det så på grund af, at ministeren ikke vil blande sig, at man ikke mener, man kan gå ind i Uma-sagen, eller er det, fordi ministeren mener, der er noget lovgivning, der giver et problem?

Jeg frygter, at det er det første, at ministeren har den opfattelse, at alt, hvad der foregår i Udlændingestyrelsen, bare hurra, hurra er fanta-

stisk, og i øvrigt kan man så sidde i sådan ophøjet tilbagelænethed og sige: Jeg, ministeren, behøver ikke at blande mig i de konkrete sager, for det kan jeg jo ikke fra mit høje sæde.

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren kan bekræfte, at man i ministerens bagland nærmest er nødsaget til at gå – sådan i folkelig forstand – med livrem og seler i den her slags sager, netop fordi retssikkerheden skal være på plads, og netop fordi der er en lovgivning, som skal overholdes. Og kan ministeren bekræfte, at i lige præcis den her sag er lovgivningen fulgt til punkt og prikke, og at ministeren ikke har haft mulighed for at gribe ind?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Først til hr. Søren Søndergaard om, hvorvidt det var hykleri at sige desværre. Jeg vil sige: Jamen altså kan det opfattes på den måde, vil jeg da lige overveje, hvordan jeg formulerer mig en anden gang, for det skal selvfølgelig ikke kunne misforstås på den måde.

Men jeg har tit haft den oplevelse som socialminister, at jeg gerne ville have hjulpet mange flere mennesker, end det var muligt, men hvis man skulle prioritere inden for de midler, der var til rådighed, så blev billedet desværre sådan, som det blev, men hvor det stadig væk var en prioritering, jeg helt og fuldt kunne stå inde for.

Med hensyn til afgørelsen i den konkrete sag spørger både hr. Knud Erik Hansen, hr. Peter Duetoft og hr. Lars Kramer Mikkelsen om hele det her, hvad der er skøn, og hvad der ikke er skøn.

Altså det er jo fuldstændig rigtigt, som hr. Knud Erik Hansen siger, at i bestemmelserne, f.eks. i § 9, stk. 2, nr. 4, er der mulighed for et skøn. Hvis der ikke er mulighed for et skøn, så kunne man jo simpelt hen lave bestemmelsen sådan, at man opregnede helt præcist, hvornår den kan bruges. Og når der er de her bestemmelser i lovgivningen, er det jo, fordi man ikke kan overse alle mangfoldigheder i – hvad skal man sige – de årsager, der kan være til, at mennesker ikke kan sendes ud af landet.

Men det betyder jo ikke, at der er fuldstændig frit slag for et skøn. Der er faktisk nogle ekstremt snævre begrundelser eller grundlag for, hvilke skøn der kan udøves, som jo står ganske præcist beskrevet i det lovforberedende arbejde til denne her bestemmelse og de andre bestemmelser.

Det er jo sådan, at en minister bagefter skal kunne stå til regnskab for Folketinget og kunne forklare, hvor hjemmelen i loven var til det, man foretog sig. Og når jeg siger, at jeg ikke kan få øje på en hjemmel til at kunne gribe ind i sagen med Uma Ratnavadyvel, jamen så har jeg ikke nogen mulighed for at gøre det. Og jeg synes, det bedste udtryk for, at det ikke var muligt, er Ombudsmandens afgørelse af 8. december 2000, hvor han siger, at der er ikke noget grundlag for kritik i de 15, mindst 15, afgørelser, der er truffet i den her sag.

Søren Søndergaard (EL):

Det, der er det ynkelige, synes jeg, er, at ministeren forsøger at gemme sig bag den lov, hun selv har været med til at vedtage. Og det var jo det, der skete. Jeg vil godt læse op, hvad ministeren sagde: »Jeg har desværre ikke nogen muligheder for at stoppe denne udvisning med den lovgivning, vi har.«

Ministeren mente formentlig: med den lovgivning, som Socialdemokratiet har gennemført sammen med De Radikale, Venstre og De Konservative. Og hun fortsatte: »Hvis jeg gik ind og gav en dispensation eller ændrede beslutning, så ville det være et brud på loven.« Igen, ministeren gemmer sig bag loven, og hun fortsætter: »Det er mig, der skal stå til regnskab over for Folketinget,« – ja, uha, ikke? – »og når jeg får at vide af juristerne, at der ikke er noget lovbundet og jeg på den måde ville bryde loven, jamen så er jeg selvfølgelig nødt til at holde mig til det.« – Nødt til at holde mig til det!

Det er en minister, der gemmer sig bag en lovgivning, som ministeren selv ikke bare har overtaget, ikke bare har arvet, men har været aktiv bannerfører for blev gennemført. Og det er ynkeligt. I stedet kan man stille sig op og sige: Vi vil ikke have de folk her, de skal ud. Og ikke begynde at snakke om desværre og så gemme sig bag loven. Det klæder ikke nogen.

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg synes, jeg fik det svar fra ministeren, at det var ministerens skøn. Så synes jeg ikke, det er rimeligt, at man siger »desværre«, hvis det er ministerens skøn. Så synes jeg, at man skal stå ved det og sige: Jeg har skønnet i det her tilfælde, at jeg ikke vil bruge de bestemmelser i loven, der kunne åbne op for, at denne person her kunne have fået lov til f.eks. at blive i Danmark 3-6 måneder, så vedkommende kunne søge familiesammenføring fra Danmark.

Jeg oplever, at det er ministerens skøn. Kan ministeren bekræfte, at det er ministerens skøn, og at ministeren faktisk i henhold til § 9, stk. 2, nr. 4, havde haft mulighed for at sige, at Uma Ratnavadyvel kunne have fået lov til at være i Danmark 3-6 måneder, indtil hun kunne søge familiesammenføring? Er det korrekt, at det skøn kunne ministeren godt have udøvet?

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Jeg vil godt spørge, om ministeren kan bekræfte, at hvis flere sager skal afgøres ved skøn, og at der skal træffes afgørelse ved egentligt skøn, desto større vil risikoen for helt vilkårlig sagsbehandling også være, og at der vil være helt vilkårlige sagsudfald i eventuelle lignende sager?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg synes ikke, at jeg gemmer mig bag loven, fordi det, der er en kendsgerning, og det, der jo om ikke andet fremgår utrolig tydeligt af Ombudsmandens meget omhyggelige gennemgang af denne her konkrete sag, er, at det er i orden. Der er ingen kritikpunkter med hensyn til, hvordan afgørelserne er truffet, hverken i forhold til den bestemmelse, der bliver nævnt her, eller i forhold til andre bestemmelser. Og det synes jeg er et meget godt udtryk for, at der ikke var noget lovgrundlag.

Til hr. Knud Erik Hansen: Jeg kunne ikke have skønnet sådan, at den kvinde havde fået dispensation i forhold til lovgivningen. Når vi ser på den konkrete regel, som hr. Knud Erik Hansen henviser til med de 3 år, som den herboende skal have opholdt sig her, er der i den bestemmelse ingen dispensationsmuligheder.

Så er der ud over det nogle bestemmelser, hvor man af helt særlige grunde kan få lov til at være i landet. Men det grundlag er ekstremt snævert og kunne ikke anvendes i den her sag. Så jeg har været nødt til at træffe den her afgørelse.

Men jeg har jo også sagt meget tydeligt, at det står jeg ved, fordi jeg mener, at det er en afvejning af helheden over for nogle konkrete sager. Og gik man ind og ændrede bestemmelserne her, jamen så ville man kunne komme i den situation, at der var betydelig flere, der fik opholdsgrundlag i Danmark, og det synes jeg simpelt hen ikke vi kan sige vi i øjeblikket er i stand til at rumme i Danmark.

Til hr. Lars Kramer Mikkelsen: Det er jo rigtigt, at jo mere skøn, der anvendes, jo mere risiko er der også for en vilkårlig sagsbehandling.

Og når jeg sagde det i tv, som hr. Søren Søndergaard læste op, så var det lige præcis som reaktion på, at nogen sagde: Du kan da bare gøre det og det, hvor jeg også sagde: Det er jo netop et forsøg på, at Folketinget ikke vil stå ved de love, man selv har vedtaget, og vil forsøge at tørre ansvaret af på mig.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, at man skal være klar over, hvad det er, der sker nu.

Det, der er sket i en periode, er, at Socialdemokratiet og De Radikale i tæt samarbejde med deres partnere og Venstre og De Konservative gennemfører en uhyre stram flygtningelovgivning og udlændingelovgivning i det hele taget. Og når så konsekvenserne af det viser sig og folk ser, hvor urimeligt det er, så i stedet for at sige: Nåh, men o.k., vi ønsker, at det skal være på den måde, så gemmer man sig og ikke bare gemmer sig bag loven, næh, man gør juristerne til dem, der har sagt det. Det er juristerne, der har fortalt, at man ikke kan gøre noget, selv om man har et politisk flertal i det her Folketing for at ændre loven, ikke til noget skønsbaseret, men til en mere lempelig lov. Den mulighed har man, men den mulighed vælger man ikke. I stedet siger man: Juristerne har fortalt, at vi bliver nødt til at gøre sådan og sådan.

Jeg synes, at det er ubehageligt. Men det er en klar konklusion, som ministeren formentlig kan bekræfte, at ønsker man en mere lempelig udlændingelovgivning, er man ikke vel forvaret i hovedet, hvis man stemmer på Venstre, De Konservative, Socialdemokratiet eller De Radikale, for så får man det stik modsatte, nemlig en strammere og strammere udlændingelovgivning.

Peter Skaarup (DF):

I forbindelse med den tidligere talers sådan lidt ophidsede indlæg vil jeg ganske stilfærdigt lige spørge ministeren, om ministeren ikke kan bekræfte, at det er sådan, at vi i Danmark faktisk får rigtig mange både asylsøgere og familiesammenførte til landet hvert eneste år.

Sidste år var det 22.601. Kan ministeren bekræfte det? I den periode, hvor vi har diskuteret den her Uma-sag, er der kommet 496 asylsøgere og familiesammenførte, hvis man bruger tallene fra sidste år som udgangspunkt. Hver eneste dag, hvis man bruger de samme tal, kommer der 62 asylsøgere og familiesammenførte til landet. Kan ministeren ikke godt bekræfte, at så stram

er den danske udlændingelovgivning altså heller ikke, når det er 62 mennesker, der hver eneste dag kommer ind i landet med dertil hørende udgifter for den danske stat?

Afslutningsvis vil jeg godt spørge ministeren: Er problemerne i den her sag, som optager spørgerne meget, ikke, at der i det danske system er en række klagemuligheder, ankesmuligheder, hvor man udnytter systemet til det yderste fra en række advokaters side?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg beklager over for hr. Peter Skaarup, at jeg ikke fik svaret på det med de 22.000, fordi jeg faktisk synes, det er noget værre vrøvl. Og jeg har tit længtes efter en anledning til lige at sige, at det var noget værre vrøvl, fordi man jo dér blander antallet af asylansøgere sammen med dem, der faktisk får opholdstilladelse, og der synes jeg man kan tale om æbler og pærer.

Det er jo sådan, at sidste år var der godt 10.000, der fik behandlet deres asylansøgning, men der var kun godt 5.000, der fik ophold som flygtninge. Og der var så omkring 11.000, der fik ophold på grund af reglerne om familiesammenføring.

Man kan jo så diskutere, om det er mange eller få. Jeg tør i hvert fald ikke svare ja til hr. Søren Søndergaards tilbud om at lempe på loven, sådan at der kommer flere mennesker til Danmark, for jeg synes, at vi skylder dem, der har fået opholdstilladelse, også at sørge for, at de kan blive ordentligt integreret i det danske samfund, og det ved jeg ikke om jeg kunne forsvare, hvis vi åbnede mere op. Men jeg synes faktisk, at det er misvisende, det tal.

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg lige sige, at der er altså to ting, der bliver blandet sammen. Når jeg snakker om fortolkningen af den eksisterende lov og henviser til, at jeg selvfølgelig rådfører mig med nogle jurister, inden jeg siger, at den eksisterende lov altså ikke kan fortolkes anderledes, så er det sådan, at det gør vi selvfølgelig hver gang. Vi får jo hundredvis af den slags henvendelser. Man må jo ikke tro, at det her er en særlig sag; der er mange hundrede af den slags sager. Der er ikke ret mange, der får tilladelsen, men der er mange hundrede, der søger. Men der laver man da en alvorlig vurdering hver gang om, hvorvidt det er muligt inden for den snævre ramme, og det sker da i samråd med jurister.

Men det andet er så diskussionen, når man siger: De virkninger, den lov har, er de så af en så-

dan karakter, at man vil lave loven om? Og der har jeg da hele tiden stået ved, at jeg siger: Nej, det er ikke sådan, at jeg er parat til at lave den lov om, for vi er nødt til at prioritere, vi er nødt til også at se på helheden.

Peter Skaarup (DF):

Jeg takker for ministerens holdning til det spørgsmål med de 22.601, men kan ministeren ikke bekræfte, at 22.601 person...

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg tror, vi skal holde os til det spørgsmål, vi diskuterer, det er nummer 10, og det har intet med det dér at gøre.

Peter Skaarup (DF):

Det var nu min vurdering som spørger at det havde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2013

11) Til indenrigsministeren af:

Peter Duetoft (CD):

»Vil ministeren bekræfte, at det under særlige omstændigheder er muligt inden for lovens rammer at give tilladelse til familiesammenføring med en herboende udlænding, selv om den herboende udlænding ikke har haft en permanent opholdstilladelse i 3 år, og endvidere nærmere konkretisere disse særlige omstændigheder?«

Peter Duetoft (CD):

Når jeg har stillet spørgsmålet, er det, fordi der har været lidt forvirring om, hvorvidt ministeren havde en mulighed i lovgivningen for at gå ind og se bort fra 3-års-reglen eller ej.

Statsministeren har i et brev til mig anført, at det kan man ikke, og jeg synes også, at indenrigsministeren nogle gange har leget på grænsen af, at det ikke kunne lade sig gøre.

Men jeg vil da gerne bede om, at ministeren bekræfter det, hun i et skriftligt svar til mig i sidste uge anførte, nemlig at der i særlige tilfælde kan meddeles opholdstilladelse efter bestemmelserne til en ægtefælle til en herboende, der ikke opfylder 3-års-kravet i udlændingelovens § 9, stk.1, nr. 2, litra d.

Det vil sige, at vi kommer i en situation, hvor ministeren siger, at det selvfølgelig kan lade sig

gøre under nogle forudsætninger. Og så kan vi jo komme videre med diskussionen om, hvad er så de forudsætninger?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det er jo sådan, at der er nogle bestemte regler omkring retten til familiesammenføring. Derudover er der nogle ganske særlige bestemmelser, nogle særlige vilkår, der gør, at man kan få ophold, men ikke som familiesammenført, det skal være andre ting, der spiller en rolle.

Den ene bestemmelse, § 9, stk. 2, nr. 1, er jo den, der handler om, at hvis man f.eks. har et handicappet familiemedlem i hjemlandet, som er afhængig af at blive passet af de familiemedlemmer, der nu har fået opholdstilladelse i f.eks. Danmark, kan man få lov til at få det handicappede familiemedlem til Danmark. Men det er altså nogle forhold, der rækker ud over selve slægtskabsforholdet, der skal tages i betragtning, og på den måde er den bestemmelse ekstremt snæver.

Den anden bestemmelse, som jeg tror også hr. Knud Erik Hansen var inde på, er den, der handler om, at der f.eks. er udsendeshindringer, og at man har en i hjemlandet boende ægtefælle. Der er også sådanne andre tilfælde, hvor den bliver benyttet, men det er i nogle meget snævre tilfælde, og det er meget præcist afgrænset.

Det, der er det helt afgørende, ikke mindst i forhold til den aktuelle sag, er, at bestemmelserne ikke kan bruges til almindelige familiesammenføringer. Kunne de det, kunne vi jo lige så godt smide den paragraf, der handlede om de almindelige familiesammenføringer, væk. Der skal være nogle ganske særlige forhold, der gør sig gældende, for at man kan benytte de bestemmelser.

Peter Duetoft (CD):

Hvis jeg skal være helt ærlig, så forstår jeg overhovedet ikke, hvad det er, ministeren siger. Ministeren hjuler derudad med nogle begrundelser for ikke at bruge det her, som er helt horrible.

Jeg går for det første ud fra, at det er ministeren, der afgør, hvad der er særlige tilfælde, og hvad der er praksis, og ministeren kan selvfølgelig gå ind og sige: Nu anlægger jeg som minister denne praksis. Så der er ikke noget med at kravle om bag nogle jurister, der har anlagt en praksis.

For det andet: Tager vi f.eks. den, der hedder § 9, stk. 2, nr. 2, om humanitære betingelser, så

henviste man i sin tid, da loven blev lavet, klart i bemærkningerne til § 26 i udlændingeloven og siger, at de krav, der er i § 26, også skal gælde her i § 9.

Jeg skal nok lade være med at læse dem alle sammen op, for det har jeg ikke taletid til, men tager jeg bare nr. 4 i § 26, så hedder den udlændinges tilknytning til herboende personer. Nr. 5 hedder konsekvenser for udlændinges herboende nære familiemedlemmer.

Og fru minister, jeg siger bare: Når ministeren kan udbrede sig om, at en herboende udlænding jo bare kan rejse hjem, hvis han vil leve sammen med sin kone og sit barn, så ville det måske være smart at spørge, om det ikke er en kraftig konsekvens for den herboende udlænding, der er her lovligt, og hvor vi har afgjort, at han har ret til at være her på humanitære betingelser – det vil sige, at der har været en særlig grund til at være her.

Jeg forstår simpelt hen ikke, hvordan ministeren kan kravle uden om det her, for hvor er grænsen så for, hvad ministeren kan bruge den paragraf til? Jeg synes, at ministeren er for passiv i den forstand, at ministeren holder sig tilbage i stedet for at anlægge den praksis, der er rimelig.

Måske kom ministeren før til at fortale sig, da ministeren sagde, at vi jo heller ikke kunne have så mange her, at vi måske havde fyldt op. Og så mindes jeg lidt den radikale ordfører, der sagde her for nogle dage siden, at det jo ikke er enhver, der bliver gravid i Danmark, der kan få opholdstilladelse. Hvis det er holdningen i regeringen, så er det da en speciel politik.

Knud Erik Hansen (SF):

Vi kan altid diskutere meget jura frem og tilbage, men vi er jo ikke jurister. Jeg vil dog alligevel bruge juristerne og sige, at i § 9, stk. 2, nr. 1, hvor ministeren siger, at det kun er slægtninge og lignende, står der, at den også i særlige tilfælde kan anvendes ved opholdstilladelse til en ægtefælle til en herboende.

Det vil sige, at der også er jurister, der vurderer, at den faktisk kan anvendes. Og så sidder man tilbage med en forståelse af, hvad det er, der sker, når ministeren ikke vil give opholdstilladelse. Jeg kan næsten kun forstå det ud fra den bemærkning, der kom som svar til det sidste, nemlig at vi ikke kan have flere i landet.

Så jeg vil godt høre ministeren, om det er regeringens generelle politik, at lovgivningen skal tolkes så stramt som muligt, fordi vi ikke kan

have flere i landet, og at den skal tolkes sådan, uanset det er urimeligt, at mand, kvinde og barn ikke kan få lov til at leve sammen.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg kobled helt klart i mit svar spørgsmålet om, hvor mange mennesker fra andre lande, vi kan give opholdstilladelse, til en lovændring, til en udvidelse af loven, hvor jeg siger, at det er min vurdering, at vi ikke har mulighed for at ændre loven, så vi udvider den, som hr. Søren Søndergaard også efterlyste.

Jeg bliver altså en lille smule rystet, når jeg hører folketingsmedlemmer snakke, som om man kan bøje loven efter forgodtbefindende, hvor det lidt er som om, at hvis man vil det gode, så kan man da bare tolke og skønne, som det passer én, og hvis man vil noget, som nogle vil betragte som mindre godt, jamen uha, så må man endelig ikke gøre det.

Jeg synes ikke, at man må gøre det i nogle af tilfældene. Jeg synes faktisk, det er utrolig vigtigt, at man som minister tager sit ministeransvar særdeles alvorligt og administrerer lovene efter de bemærkninger, der står i det lovforberedende arbejde.

Jeg må altså endnu en gang henvise til den meget grundige gennemgang på 19 sider, som Ombudsmanden har lavet af hele den her afgørelse og af de afgørelser, der er truffet efter samtlige de bestemmelser, der bliver omtalt her af spørgerne, og Ombudsmanden har sagt, at der ikke er noget at kritisere ved de afgørelser, der er truffet; der er ikke noget grundlag for at kritisere dem.

Ombudsmanden bekræfter lige præcis det, der også står i det lovforberedende arbejde, der i øvrigt også er en højesteretsdom for, at man kun kan bruge den bestemmelse i § 9, stk. 2, nr. 1, når det går ud over selve slægtskabsforholdet. Man kan ikke bruge det til, om jeg så må sige, en almindelig familiesammenføring.

Så er der i øvrigt en beskrivelse af, hvad der nærmere er tale om, og det er et meget, meget snævert anvendelsesgrundlag, og noget af det, der bliver nævnt, er lige præcis det med et familiemedlem, der er så handicappet, at vedkommende ikke kan klare sig selv.

Peter Duetoft (CD):

For gammelt venskabs skyld for mange år siden i et studienævn i København vil jeg lade være med at sige til ministeren, hvad jeg mener om ministerens sidste svar – i hvert fald med de ord,

jeg havde lyst til at bruge – men jeg synes, at det er, og nu siger jeg det mildt, aldeles uforskammet at stille sig op og påstå, at der er folketingsmedlemmer, der vil bøje loven.

Jeg har lige før spurgt ministeren, men det har ministeren jo ikke gidet svare på, om ministeren ikke kunne have brugt § 9, stk. 2, nr. 2, om den humanitære opholdstilladelse, hvor der i lovens forarbejder er henvist til listen i § 26, og hvor § 26-listen nøjagtig omhandler udlændinges tilknytning til herboende personer og/samt konsekvensen for udlændinges herboende nære familiemedlemmer, for hvordan i alverden skulle den ellers bruges?

Vi taler om et menneske, der har permanent opholdstilladelse i Danmark, der altså ikke kan få sin kone til dette land, fordi ministeren ikke vil skønne efter denne paragraf. Og så begynder ministeren at kaste sig ud i, hvad Ombudsmanden har sagt om en helt anden paragraf. Det er ikke det, der er interessant. Det kan vi vende tilbage til i næste spørgsmål. Der kan vi jo så se, om regeringens familiepolitik hænger sammen.

Men jeg vil godt spørge: Hvorfor kunne man ikke fortolke den ind uden at bøje loven? Det står jo sort på hvidt, og hvis ikke ministeren har den ved hånden, må hun godt låne en kopi.

Knud Erik Hansen (SF):

Hvis man vil forsvare sig, kan man jo nogle gange forsvare sig ved at fordreje det, andre har sagt. Jeg har ikke sagt, at man skal skønne tilfældigt fra sag til sag.

Det, der ligger i lovgivningen, og det ligger der i enhver lovgivning, er, at der i nogle tilfælde kan være overladt en bemyndigelse til ministeren, fordi der er situationer, man ikke har taget højde for i lovgivningen. Der er det så ministerens opgave at kunne lave en anden praksis, hvis der er forhold i virkeligheden, hvor man opdager, at her burde man inden for lovgivningens rammer faktisk lave en anden praksis.

Jeg oplever ikke alene, at lovgivningen er stram, men jeg oplever også, at ministeren faktisk udøver nogle skøn, som gør, at man ikke vil lave en praksis dér, hvor det kunne være nødvendigt at lave en anden praksis.

Jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren ikke finder, at der kan være grundlag for generelt at lave en anden praksis, når det gælder børns muligheder for at leve sammen med begge deres forældre i Danmark. Jeg oplever gentagne gange, at vi afviser den ene forælder, så

børn ikke kan få lov til at leve sammen med begge deres forældre i Danmark.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jamen jeg er da glad for, at både hr. Peter Duetoft og hr. Knud Erik Hansen siger, at de også tager afstand fra, at man skal bøje loven.

Jeg beklager, hvis det blev forstået sådan, at det var rettet mod nogle bestemte. Det var det ikke, men jeg husker bare flere udtalelser i den her sag, der er gået i den retning. Men det er helt fint, og jeg havde selvfølgelig også regnet med, at sådan var det, når det gælder hr. Peter Duetoft og hr. Knud Erik Hansen.

Jeg bliver lidt i tvivl om, hvad det er, hr. Peter Duetoft siger, og det er ikke sagt spor polemisk. Jeg har ligesom henholdt mig til de bestemmelser, som den pågældende har søgt opholdstilladelse efter, og de bestemmelser har alle sammen været behandlet af Ombudsmanden.

Det er meget svært for mig at gå ind og vurdere, om den pågældende kunne have fået opholdstilladelse efter en bestemmelse, hun ikke har søgt efter, så på den måde må hr. Peter Duetoft undskylde, hvis han synes, at han ikke får præcise svar, men det er klart, at det er de andre bestemmelser, som der er blevet søgt i forhold til, jeg forholder mig til.

Til hr. Knud Erik Hansen: Når jeg talte om, at den herboende – altså ægtemanden – har fået opholdstilladelse her i landet, så var det ud fra, at det ikke er sådan, at han har flygtningestatus. Han har fået ophold på grund af tidligere udsendeshindringer til Sri Lanka. Dengang han fik afslag på asyl, ville Sri Lanka i en årrække ikke tage borgerne tilbage, men de udsendeshindringer er der altså ikke længere, og derfor har han mulighed for også at rejse til Sri Lanka. Det er bare det, der i hvert fald er vigtigt at have med som et element i sagen.

Peter Duetoft (CD):

Nu synes jeg, at forvirringen bliver total.

Nu siger ministeren, at man ikke har taget stilling til, om der var andre muligheder. Jamen ministeren har jo stået og sagt, at loven ikke giver nogen som helst muligheder, men nu viser det sig alligevel, at hvis man måske alligevel havde, så kunne det være, at ministeren alligevel havde fundet en mulighed, der står i loven.

Det, jeg spørger om, er bare: Er det ikke korrekt, at man efter § 9, stk. 2, nr. 2, skal tage hensyn til udlændinges tilknytning til herboende

personer samt konsekvenserne for udlændingens herboende personer?

Op er det ikke en konsekvens at bede et menneske, der har fået permanent opholdstilladelse i Danmark på humanitær basis og nu har haft den siden 1998, om at rejse til sit hjemland med de risici, det så indebærer, hvis han vil leve sammen med sin kone og sit barn i en familie? Det må da siges at være en voldsom konsekvens. Er ministeren ikke enig i det?

Søren Søndergaard (EL):

Hørte jeg virkelig ministeren sige, at der var en i det mindste teoretisk mulighed for, at den pågældende kvinde kunne have fået lov at blive i Danmark, hvis hun havde søgt efter en anden paragraf? Var det, hvad jeg hørte, ministeren sige? Jeg kan se, at der er flere folketingsmedlemmer her, der har hørt præcis det samme. Det er jo skandaløst ud over alle grænser.

Jeg håber virkelig, at ministeren vil beklage sine udtalelser, for det kan i hvert fald ikke accepteres, hvis de fastholdes.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Nej, men jeg kan også hurtigt beklage, hvis den måde, jeg udtrykte mig på, kunne forstås sådan.

Sådan som hr. Peter Duetoft sagde det nu, er det så den bestemmelse, § 9, stk. 2, nr. 2, som Ombudsmanden også har taget stilling til. Ombudsmanden har også taget stilling til, hvorvidt det var rimeligt, at man ikke gav opholdstilladelse, om det var kritisabelt efter den bestemmelse, og derfor synes jeg da, det er fuldstændig naturligt at henvise til, at Indenrigsministeriets Udlændingestyrelsens afgørelse har været prøvet ved Ombudsmanden, og han skriver klart og tydeligt, at der intet er at kritisere, og det gælder også den bestemmelse.

Jeg blev bare lidt usikker på grund af den måde, hr. Peter Duetoft først fik formuleret sig på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 2014

12) Til indenrigsministeren af:

Peter Duetoft (CD):

»Vil ministeren oplyse, hvad der udtømmende forstås ved nær familiemæssig eller lignende tilknytning i udlændingelovens forstand, herunder om ægteskab, fælles bolig og fælles barn er omfattet, og endvidere oplyse, om det vil være

tilstrækkeligt, at ægtefællen og parrets fælles barn har permanent opholdstilladelse i Danmark?«

Peter Duetoft (CD):

Så vender vi tilbage til diskussionen om familiepolitik – det er det her med en nær familiemæssig eller lignende tilknytning til Danmark – og jeg synes, det kunne være lidt interessant at høre, hvordan ministeren og regeringen opfatter en familie.

Hvis man har boet sammen på samme adresse efter et giftermål i et par år og har et fællesbarn, er det så ikke en familie? Eller er det så løst et familieforhold, at det kan man da ikke rigtig tage højde for på nogen måde? Jeg synes, at det af mange grunde kunne være interessant at høre ministerens svar på det.

Jeg vil tro, at hvis man gik ud på Christiansborg Slotsplads og spurgte mennesker, om det kunne opfattes som en stærk familie, kernefamilien, så var der mange, der ville sige ja. Men det gør man åbenbart hverken i Udlændingestyrelsen eller hos ministeren.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jamen i den her sag og i forhold til dette spørgsmål snakker vi om en familie i udlændingelovens forstand. Og her er der nogle klare regler for familiesammenføring, hvornår man har retskrav på familiesammenføring, og så er der nogle særlige bestemmelser, som kan omfatte familiedlemmer, når særlige vilkår gør sig gældende, altså det her med sygdom, handicap osv.

De kan ikke bruges, når det drejer sig om almindelige slægtskabsforhold, som det bliver udtrykt, sådan som jeg også tidligere har sagt. Det står direkte i lovens forarbejde, Højesteret har taget stilling til det, Ombudsmanden har taget stilling til det, og de gælder ikke almindelige familiemæssige forhold. De er reguleret igennem de almindelige bestemmelser i § 9. Det gælder ikke de særlige bestemmelser. De kan ikke bruges, der skal nogle meget ekstraordinære forhold til, før man kan bruge de bestemmelser.

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne takke for svaret og sige, at det er dog alligevel forbløffende, at ministeren i ramme alvor kan mene, at den fortolkning skulle være den korrekte, men det må vi jo tage til efterretning.

Så vil jeg godt spørge ministeren – men jeg kan jo forstå på nogle af de svar, som ministeren

har givet, at jeg ved, hvilket svar jeg får – om ministeren vil sørge for, at der i lovgivningen kommer det spillerum, der skal til, for at træffe nogle rimelige afgørelser i så åbenlys en situation som den her.

Jeg er slet ikke enig med den socialdemokratiske ordfører, hr. Lars Kramer Mikkelsen, der åbenbart hellere vil have en kasse, der passer til alle, end han vil tage menneskelige hensyn eller hensyn til, at der faktisk også er forskelligheder mellem mennesker. Det skal ind i det helt store system. Så er det bare et nej, og så er det et nej til alle, og så herre du milde gud, at det går galt en gang imellem, nå, ja, det kan jo være ligegyldigt.

Der var engang en partileder, der ikke var socialdemokrat, der sagde, at når en tømmer slår 100 søm i, er der altid et, der bliver skævt. Det er åbenbart en politik, som Socialdemokratiet og regeringen har overtaget.

Men vi vil vende tilbage til det på anden måde, for ministeren skal da ikke komme til at dø i synden over det her.

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg vil først spørge, om ministeren mener, at det er rigtigt at bruge Ombudsmandens skrivelse på den måde, som den er brugt her, for det, der er blevet sagt her af flere spørgere, har jo været, at ministerens skøn var forkert, ikke at afgørelsen var i modstrid med loven. Det er jo det, der er det afgørende. Diskussionen er i høj grad, om det her er ministerens ansvar eller det ikke er. Og det er jo ikke det, Ombudsmanden går ind og vurderer.

Jeg har ikke fået svar på mit spørgsmål fra tidligere, så jeg vil godt prøve igen, og det vedrører også det her spørgsmål, for det vedrører, om lovgivningen er så stram, at den faktisk er urimelig i forhold til mindre børn. Mener ministeren faktisk, at lovgivningen er god nok til at sikre, at mindre børn også kan leve sammen med begge deres forældre? Eller er det sådan, at det er rimeligt, at vi sender en af forældrene ud, sådan at barnet kun kan leve med en af forældrene i Danmark?

Lars Kramer Mikkelsen (S):

Nu lyder det jo, som om der er medlemmer af det her Folketing, der mener, at det er forkert, at ministeren bruger udtrykket at holde sig inden for lovens rammer. Man kan i virkeligheden godt undre sig over, at der er medlemmer i Folketinget, der kan mene, at det er forkert.

Man kan sådan set ikke fortænke folketingsmedlemmer i at komme i tvivl i sådan en sag, når man kan opleve to i hvert fald rimeligt store folketingspartier herinde i løbet af 10-12 timer i løbet af en dag vende rundt på en tallerken i samme sag i pressen. Så kan man da godt forstå, at det kan være vanskeligt at finde sine ben i den her sag.

Jeg vil godt bede ministeren bekræfte, at det er rigtigt, at hvis man kommer til at afgøre for mange af den slags sager her som skønssager, så vil der også være en større risiko for vilkårlighed og dermed også en mindre retssikkerhed.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil gerne sige både til hr. Peter Duetoft og til hr. Knud Erik Hansen, at jeg har ingen planer om at lave loven om.

De bestemmelser, som har været i funktion her, har jo dels handlet om asylansøgere, der gifter sig, dels handlet om, hvor mange år man skal have permanent opholdstilladelse, inden man kan få familiesammenføringer.

Så er det fortolkningen af de her særlige bestemmelser, der findes. Og det er jo fuldstændig rigtigt, at i denne sag som i hundredvis af andre sager er der mange, der får afslag hvert år efter de bestemmelser.

Men jeg synes stadig væk, at de fungerer efter hensigten, og jeg har ikke nogen planer om at lave dem om, heller ikke når det gælder i forhold til mindre børn. De særlige bestemmelser kan jo også bruges på børn, dér er der også nogle særlige vilkår. Så jeg har ikke aktuelle planer om at lave lovgivningen om.

Peter Duetoft (CD):

Ministeren er i offentligheden blevet refereret for, jeg tror, det var i tv i forgårs, at sige, at manden jo bare kunne rejse hjem til Sri Lanka. Jeg vil gerne spørge ministeren, om vi giver humanitær opholdstilladelse for sjov. Når vi har givet humanitær opholdstilladelse for 2½ år siden eller for lidt over 2½ år siden til den mand, må det vel være, fordi vi regner med, at det er nødvendigt for ham at være i Danmark. Hvordan kan ministeren så tillade sig at stille sig op og sige, at han jo bare kan rejse hjem?

Så er der da et eller andet galt. Så vidt jeg husker, giver vi noget med 15 eller 20 humanitære opholdstilladelser om året. Det burde man da tage lidt alvorligt.

Derfor vil jeg godt som det næste spørge ministeren, om det efter ministerens opfattelse er

sådan, at når man har humanitær opholdstilladelse i Danmark, er det umuligt at få familie-sammenføring. Det kunne det jo godt tyde på ud fra den her sag:

Så vil jeg endelig, bare lige for at der ikke skal være tvivl, sige til ministeren – det er det samme, hr. Knud Erik Hansen siger – at det, vi taler om, er, hvordan de særlige tilfælde, hvor der er lovhjælp til at give en dispensation eller til at udøve et skøn, bliver udført. Her vil ministeren altså ikke udføre det på en menneskelig måde, men holder sig til det mest rigide, der findes. Men der er en mulighed, det fremgår klart af § 26, som jeg har henvist til flere gange, uden at det har gjort indtryk på ministeren.

Arne Melchior (CD):

Ministeren har i flere af sine svar henvist til, at hun administrerer efter lovens forarbejder. Nu har ministeren jo 8 år på bagen som minister og flere som folketingsmedlem, og jeg har været her i 25 år og været med til at læse, vedtage og bearbejde mange love.

Jeg ved ikke, hvad lovens forarbejder er. Måtte jeg få en definition, selv om det ikke indgår i spørgsmålet, hr. formand, men ministeren har jo benyttet dette som svar her på de spørgsmål, der er stillet. Kender folketingsmedlemmerne lovens forarbejder? Står der ikke i forarbejderne masser af ting pro et contra i forskellig retning? Men når folketingsmedlemmer stemmer om en lov, kender de jo ikke forarbejderne, hvordan kan man så administrere efter noget, som lovgivere overhovedet ikke har kendskab til?

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Til hr. Peter Duetoft: Jeg tror ikke, at jeg har brugt udtrykket, at den pågældende bare kunne rejse hjem.

Det, jeg mener er vigtigt bliver oplyst i sagen, er, at den pågældende ikke har flygtningestatus, fordi vedkommende ikke har fået asyl, og når vedkommende fik humanitær opholdstilladelse, så hænger det sammen med, som jeg har prøvet at forklare før, at der var udsendelsehindringer til Sri Lanka. Det var der i nogle år, det er der ikke længere, og derfor har den pågældende mulighed for at rejse til Sri Lanka.

Det er jo også sagt i relation til, at det kunne blive fremstillet eller forstået sådan, at man umuliggjorde for manden og konen at leve sammen, og dér synes jeg, det er vigtigt at sige, at det ikke er umuliggjort. Det kan de godt, hvis de vil.

Det er klart, at der er nogle, der vil sige, at hvis man har boet i 8 år her i landet, hvorfor skulle man så vende tilbage til Sri Lanka? Jeg synes bare, det er vigtigt at sige, at den mulighed eksisterer. Jeg gør mig ikke til dommer over, hvad man vil gøre, og om man vil bruge den mulighed.

Til hr. Arne Melchior: Det, der selvfølgelig er vigtigt, er, hvad der står i bemærkningerne til lovforslaget. Ombudsmanden henviser i gennemgangen til forarbejderne, og det er det, han bruger som begrundelse; det er det, han beskriver dér. Det er også det, der henvises til, når man ser på, hvad det er, der lå til grund for Folketinget, da bestemmelser her blev vedtaget.

Peter Duetoft (CD):

Jeg synes mere og mere, at det her ligner Bambi på glatis. Ministeren er nu ude i, at da det er en humanitær opholdstilladelse, som bygger på, at den pågældende i sin tid ikke kunne rejse hjem, så kan vedkommende rejse hjem nu, hvis han vil leve sammen med sin familie. Det kan man jo så om ikke bare gøre, så kan man da gøre det.

Tænk nu, hvis det var den anden del af den humanitære opholdstilladelse; det drejede sig om, den med sygdom, så ville man altså give mennesker denne valgmulighed: Kære ven, du kan leve her i Danmark, og så kan du blive rask, men du kan ikke få din familie hertil. Til gengæld kan du godt tage hjem, så dør du, men så er du da sammen med din kone.

Sådan kan man da ikke se på det, fru minister. Da man i 1998 gav den pågældende permanent opholdstilladelse, må man da have vurderet, at det var det, der var det rigtige, både for personen og for den situation, vedkommende var i. Så kan man da ikke komme 2½ år efter og sige, at fordi man har det, kan man da bare rejse ud af landet. Så skulle han vel aldrig have haft en humanitær opholdstilladelse.

Det hænger simpelt hen ikke sammen på den måde, som man administrerer det på. Og det er altså 15-20 om året, vi taler om, så man må da have gennemtænkt nogle af dem.

Søren Søndergaard (EL):

Helt ekstraordinært vil jeg erklære mig enig med ministeren. Jeg tror, det er rigtigt, at loven fungerer efter hensigten. Det tror jeg er fuldstændig korrekt. Det er jo sådan set også ministerens parti sammen med Venstre og De Konservative, der har gennemført den, og derfor er det selvfølgelig helt naturligt, at den utrolig

stramme og fremmedfjendtlige holdning, der ligger bag den lov, selvfølgelig giver sig udslag i administrationen.

Derfor vil jeg bare bede ministeren om at bekræfte, at hvis vi skal undgå nye sager fra ministerens hånd fremover, hvor f.eks. en kvinde med et etårigt barn bliver udsendt 1 uge eller 3 dage eller 8 timer inden, hun kan søge om familiesammenføring med et i Danmark boende familiemedlem eller en ægtefælle, så er der sådan set kun to muligheder: enten at ændre loven eller skifte ministeren ud.

Knud Erik Hansen (SF):

Ministeren sagde, at manden godt kunne rejse hjem. Jeg synes, vi skal tage højde for, at vedkommende faktisk har levet her i næsten 10 år, og så rejser man ikke bare lige hjem. Jeg synes også, vi skal tage højde for de systemer, vi har i forbindelse med asylansøgninger, faktisk ikke altid er ufejlbarlige. Manden vurderer faktisk seriøst, at det vil være for farligt for ham at rejse hjem, og derfor gør han det ikke. Jeg håber heller ikke, at det er udtryk for, at ministeren faktisk har taget stilling til en ansøgning, før den overhovedet er kommet.

Men tilbage til diskussionen om skøn og praksis. Jeg forstår på ministeren, at ministeren ikke synes, at det er noget generelt problem, at vores lovgivning er så stram, at det i flere tilfælde er umuligt, at børn kan leve sammen med begge forældre.

Jeg forstår også, at ministeren ikke vil bruge de midler, der er i loven, til at skønne, således at man i højere grad tilgodeser, at børn kan leve sammen med begge deres forældre. Er det rigtigt? Og jeg vil godt sige, at når jeg siger skøn, så indebærer det jo ikke, at det kun er skøn for den enkelte person, for et skøn indebærer selvfølgelig, at man også indfører en generel praksis i administrationen, således at det kommer til at gælde for folk i lignende situationer.

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Det er sidste gang, at jeg gentager det: Den mulighed for skøn, der ligger i loven, er meget begrænset, og den havde jeg ikke mulighed for at bruge i den her konkrete sag.

Jeg har heller ikke sagt, at jeg på nogen måde blander mig i, hvorvidt den pågældende vælger at rejse hjem og bo på Sri Lanka. Jeg har bare anført, at den mulighed eksisterede. Man har jo også netop den mulighed i loven i dag, at man skal se på den samlede tilknytning.

Man vil kunne bruge den mulighed, hvis det er sådan, at der er en mulighed for at rejse tilbage. Så det er i relation til det, jeg har nævnt, at den pågældende ikke havde flygtningestatus, men havde fået opholdstilladelse af andre grunde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1919

13) Til ministeren for ligestilling af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Kan ministeren bekræfte, at den kvindelige forsker bag Socialforskningsinstituttets ligelønsanalyse understreger, at man ikke ud fra hendes undersøgelse kan påvise nogen form for løndiskrimination på arbejdsmarkedet?«

Skriftlig begrundelse

Til Dansk Arbejdsgiverforenings blad, »Agen-da« den 1. marts 2001 siger forsker ved Socialforskningsinstituttet (SFI), Lisbeth Pedersen, som har udført ligelønsanalysen for SFI, at »man ikke ud fra min undersøgelse kan påvise eller afvise nogen form for løndiskrimination«. Dermed afviser SFI-forskeren, at man kan gøre som ligestillingsministeren og arbejdsministeren har gjort nemlig at drage den håndfaste konklusion, at kvinder aflønnes dårligere end mænd for samme arbejde.

Frank Dahlgaard (UP):

I anledning af 25-året for loven om ligestilling kørte ministeren sammen med sin kollega, arbejdsministeren, store skatteyderbetalte avisannoncer, helsidesannoncer i dagbladene, hvor man med baggrund i en undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet postulerede, at der er en forskel mellem mænds og kvinders løn på 12 pct. på det private arbejdsmarked, og at der i den forskel var taget højde for forskelle i uddannelse, anciennitet, sygefravær, erfaring og den slags.

Men så kommer forskeren bag Socialforskningsinstituttets undersøgelse, som i øvrigt er en kvinde, og siger, at på baggrund af denne undersøgelse, som regeringen helt og holdent bygger på, kan man overhovedet ikke konkludere, at der er nogen reel forskel mellem mænds og

kvinders løn. Det kræver unægtelig en forklaring og et svar fra ministeren.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Jeg har naturligvis i lighed med hr. Frank Dahlgaard set forskerens udtalelse i Dansk Arbejdsgiverforenings blad Agenda den 1. marts 2001.

Det fremgår af artiklen, at forskeren har udtalt, at »man ikke ud fra min undersøgelse kan påvise eller afvise nogen form for løndiskrimination.« Men i samme nummer af Agenda har arbejdsministeren og jeg en kommentar til artiklen, og det fremgår af vores kommentar, at der på det private arbejdsmarked er en gennemsnitlig lønforskel mellem kvinder og mænd på 18 pct., og at der er en forskel på 10 pct. på det offentlige arbejdsmarked. En del af disse lønforskelle kan forklares med forhold som uddannelse, stilling, erhvervs erfaring, arbejdstid, fravær og familieforhold.

Men hvis vi ser bort fra disse relevante forhold, står vi tilbage med en uforklaret lønforskel mellem mænd og kvinder. På det private arbejdsmarked udgør denne forskel 12 pct., og på det statslige og kommunale arbejdsmarked er forskellen mellem 1,5 og 2 pct. Det fastslår Socialforskningsinstituttets meget store undersøgelse fra sidste år.

Vi må altså konstatere, at der er en lønforskel, og vi må også konstatere, at forskellen ikke kan forklares med relevante forhold. Så uanset hvordan hr. Frank Dahlgaard vender og drejer tallene, er der desværre ingen tvivl om, at vi stadig har et ligelønsproblem mellem mænd og kvinder i Danmark.

Frank Dahlgaard (UP):

Det er dog det mest besynderlige svar, jeg har fået på alle de spørgsmål, jeg i tidens løb har stillet her i Folketinget.

Ministeren siger jo i virkeligheden i sit svar, at hun kan bekræfte, at den kvindelige forsker bag Socialforskningsinstituttets undersøgelse klart siger, at man ikke kan bruge denne undersøgelse til at konkludere, at der - når det kommer til stykket - er nogen reel forskel mellem mænds og kvinders løn, og heller ikke til det modsatte. Man kan altså bare ikke bruge den, og så siger ministeren, at det gør man alligevel.

Man har voldtaget - ja, undskyld, jeg bruger udtrykket - og man har voldsomt misbrugt en seriøs forskningsundersøgelse til at konkludere noget, som ikke kan konkluderes. Ministeren si-

ger jo selv: Ja, forskeren siger, at det kan man ikke. Så er der jo tale om - og det må ministeren medgive mig - at regeringen, i hvert fald ministeren og hendes kollega arbejdsministeren, fuldt bevidst har misbrugt denne undersøgelse til at konkludere, at der er en forskel mellem mænds og kvinders løn på 12 pct.

I 25 år har vi haft en ligelønslov, og der er alligevel 12 pct.s forskel. Må jeg spørge ministeren: Hvor mange sager er der rejst på grundlag af ligelønsloven i de 25 år? Er det tusindvis, eller er det meget, meget få?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Først vil jeg gerne sige til hr. Frank Dahlgaard, at forskere jo altid er meget forsigtige i deres svar, og det er meget naturligt. Men jeg er imidlertid ikke bange for at sige, at vi har en lønforskel på 12 pct. mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked, som ikke kan forklares.

Nu har hr. Frank Dahlgaard og jeg i et stykke tid diskuteret disse lønforskelle, og jeg synes egentlig, det ville være givtigt, hvis hr. Frank Dahlgaard og jeg i fællesskab prøvede på at bekæmpe den 12 pct.s lønforskel, der er mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked; de 12 pct., som vi ikke kan forklare.

Jeg har åbnet ballet sammen med arbejdsministeren på den store ligelønskonference, vi har afholdt, ved at få mange virksomheder til at deltage og ved at få mange virksomhedsledere til at sige: Vi skal være opmærksomme på, om der er uligeløn på vores virksomhed, og hvis der er det, skal vi ændre på forholdene. Jeg synes, det ville klæde hr. Frank Dahlgaard, hvis han ville deltage i det arbejde.

Så til spørgsmålet om, hvor mange sager der har været. Der har ikke været så frygtelig mange sager, men et af problemerne har været, at der ikke er særlig stor længennemskuelighed. Det er meget svært at belyse forholdene, og derfor arbejder arbejdsministeren jo nu med et lovfor-slag, der skal sikre større længennemskuelighed. Vi vil nemlig ikke bare diskutere statistik. Vi siger, at når der er 12 pct.s lønforskel mellem kvinders og mænds løn, som ikke kan forklares, vil vi gøre noget ved det. Vi vil ikke diskutere, om det er 11 pct. eller 13 pct. eller 12 pct. Vi vil ikke finde os i, at kvinder og mænd ikke lønnes lige, det er det arbejde, vi er gået i gang med nu, og jeg synes, at hr. Frank Dahlgaard skulle deltage i det arbejde.

Frank Dahlgaard (UP):

Det gør jeg også. Det er derfor, jeg har været så interesseret i dette forhold med udgangspunkt i, at det er drønende uretfærdigt, men selvfølgelig også med en kritisk indfaldsvinkel: Gad vide, om det nu er rigtigt?

Og så er jeg blevet mere og mere klar over, at det nok ikke er rigtigt. Der er gået 25 år, siden vi fik ligelønsloven, og hvor mange sager har der været rejst? 33 sager – 33! Ministeren ved det godt. Og hvor mange af dem har lønmodtagerne vundet? 11 sager! Tre sager er uklare i afgørelsen, og 19 sager har arbejdsgiverne vundet. Der var en forskel mellem mænds og kvinders aflønning på den pågældende virksomhed, men den var begrundet sagligt, så sagen blev afvist. Der var ikke nogen reel forskel.

11 sager i hele Danmark i 25 år har lønmodtagerne vundet, fordi man kunne sige, at her var der en reel lønforskel, når man tog højde for alle de ting, der skal tages højde for: sygefravær, anciennitet, erfaring og motivation, alle disse ting på det konkrete niveau. 11 sager – mener ministeren, det harmonerer med, at der skulle være en forskel på 12 pct. mellem mænd og kvinders lønninger, når der har været 11 sager på 25 år? Er kvinderne dumme? Jeg tror ikke på det.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Jeg må sige, at jeg for en gangs skyld er ret enig med hr. Frank Dahlgaard i, at det ikke harmonerer, når der ikke har været flere sager. Men arbejdsministeren og jeg har jo diskuteret, hvordan vi kan sikre, at vi får gjort noget ved den ulige løn, som højst sandsynligt findes i det danske samfund – den 12 pct.s lønforskel, som ikke kan forklares – og arbejdsministeren arbejder på at få lavet større løngennemsigthed, netop for at sikre, at det gode velfærdssamfund, som vi har, ikke indeholder forhold, der gør, at kvinder og mænd ikke lønnes lige. Vi vil have, at den lige lønslov, der blev vedtaget for 25 år siden, skal virke, og det gør vi mange ting for.

Jeg synes egentlig, at i stedet for at hr. Frank Dahlgaard og jeg skal stå onsdag på onsdag og diskutere her i Folketingssalen, skulle både hr. Frank Dahlgaard og jeg bruge tiden på at kæmpe for at få skabt et samfund, hvor der er mere ligeløn. Jeg kan jo forstå på hr. Frank Dahlgaard, at han er enig med mig i, at det ikke er rimeligt, at der stadig er en 12 pct.s lønforskel mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked, som ikke kan forklares, så skulle vi ikke tage kampen derude i samfundet i stedet for at bruge

al vores tid på at stå herinde og diskutere, om det er 11 pct. eller 13 pct., der er i lønforskel mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked?

Frank Dahlgaard (UP):

Jo, men der er bare det ved det, at jeg slet ikke tror, at der er nogen forskel. 11 sager er vundet af lønmodtagerne gennem 25 år, og ministeren siger selv, at hun erkender, at den kvindelige forsker, der har udarbejdet denne lønanalyse, som regeringen bygger hele sin argumentation på, siger, at man kan ikke bruge den til det, som regeringen gør. Man kan ikke konkludere noget.

Det står i Dansk Arbejdsgiverforenings blad Agenda, det er blevet forelagt den kvindelige forsker, og hun har godkendt det. Det har også stået i dagbladet Politiken, og her siger hun: Når alle forhold tages i betragtning, kan man ikke konkludere, at der er nogen forskel. Man kan ikke sige det modsatte, altså at der ikke er nogen forskel, men man kan heller ikke sige, at der er en forskel. Dette er helt klart sagt af forskeren, men alligevel går regeringen ud med dyre skatteyderbetalte annoncer og bruger penge på et løst og falsk og vildledende budskab, som der ikke er sagligt grundlag for. Vil ministeren medgive, at sådan forholder det sig?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Nu kan jeg altså ikke huske, om det var sidste onsdag eller forrige onsdag eller onsdagen før, jeg havde den debat med hr. Frank Dahlgaard om dagbladsannoncerne, men jeg vil godt endnu en gang sige, at jeg faktisk tror, at en af vejene til at opnå ligeløn i Danmark er, at vi får en diskussion og retter opmærksomheden mod problemet.

Så sagde hr. Frank Dahlgaard igen noget rigtigt, nemlig at man ikke kan finde ud af, hvorfor der er en 12 pct.s lønforskel mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked, som ikke kan begrundes. Her er det så, jeg siger: Der er 12 pct.s lønforskel mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked, på trods af at vi har haft en ligelønslov i 25 år, og det synes jeg vi skal gøre noget ved.

Jeg vil gerne gå ind i en konstruktiv dialog med arbejdsgiverne og lønmodtagerne og forhåbentlig også med mange politikere i dette Folketing – det er jeg i øvrigt allerede – for at vi enten kan få en forklaring på de 12 pct. eller kan få bevist, at der er en forskel mellem kvinders og mænds lønninger, som vi skal have ryddet af ve-

jen. Mange arbejdsgivere er jo enige i det. Mange arbejdsgivere siger: Ja, vi skal være opmærksomme på vores lønsystemer, og vi skal være opmærksomme på, at vi lønner kvinder og mænd lige.

Jeg synes endnu en gang – måske sidste gang i dag – at jeg gerne vil gentage opfordringen til hr. Frank Dahlgaard om sammen med mig at kæmpe mod den uretfærdighed, som jeg er sikker på hr. Frank Dahlgaard inderst inde også synes, der er, når der er 12 pct.s lønforskel mellem kvinder og mænd på det private arbejdsmarked, som ikke kan forklares.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1920

14) Til ministeren for ligestilling af:

Frank Dahlgaard (UP):

»Vil ministeren erkende, at en seriøs lønanalyse fra Dansk Arbejdsgiverforening tilbageviser påstanden om, at der skulle være en reel lønforskel på 12 pct. mellem mænd og kvinder?«

Skriftlig begrundelse

En ny analyse af lønforskellene mellem mænd og kvinder, som er beskrevet i Dansk Arbejdsgiverforenings blad »Arbejdsmarkedspolitisk Agenda« den 1. marts 2001, gennemhuller påstanden om, at der er nogen reel forskel mellem kvinders og mænds løn i Danmark, når der tages højde for alle relevante faktorer.

Frank Dahlgaard (UP):

Ministeren er bekendt med Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik, som ligger til grund for den officielle lønstatistik i Danmark. Tallene bliver jo videreført og bearbejdet i Danmarks Statistik.

Der er lavet en lønanalyse, som går helt anderledes grundigt til værks end den, regeringen benytter sig af, hvor man opdeler hele arbejdsmarkedet i otte grupper og sammenligner gennemsnitslønningerne. Dansk Arbejdsgiverforening opdeler derimod i 500 grupper, fordelt på tre niveauer, så man i virkeligheden er oppe på omkring 1.500 forskellige niveauer. Dermed kommer man ned meget tæt på virksomhedsniveau og meget tæt på virkeligheden, fordi man

tager højde for en lang række ting og forskellige arbejdsfunktioner og forskellige brancher.

Vi ved jo, at kvinder i højere grad vælger brancher, der er lavtlønnede, og at der er flere kvinder i lavtlønbrancherne. Der er lønnen lav, hvad enten man er mand eller kvinde, men hvis der er flere kvinder, bliver kvindernes gennemsnitsløn naturligvis lavere end mændenes, uden at det er udtryk for noget som helst andet, end at kvinderne har valgt lavtlønnede områder.

Er ministeren klar over, at den lønstatistik tilbageviser det, som ligestillingsministeren bygger sin påstand om den store forskel mellem mænds og kvinders ...

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja, tak.

Frank Dahlgaard (UP):

... løn på?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Nej, jeg er ikke enig med hr. Frank Dahlgaard i, at Dansk Arbejdsgiverforening har tilbagevist påstanden om, at der er en lønforskel mellem kvinder og mænd på 12 pct., som ikke kan forklares.

Som jeg tidligere – ret mange gange efterhånden – har sagt her i Folketingssalen til hr. Frank Dahlgaard, viser den største undersøgelse, der er lavet på dette område, nemlig undersøgelsen fra Socialforskningsinstituttet, at der på det private arbejdsmarked er en uforklaret lønforskel mellem mænd og kvinder på 12 pct. Denne lønforskel fremkommer, selv om man tager højde for forhold som uddannelse – nu skal hr. Frank Dahlgaard høre efter – og også for det, at flere kvinder end mænd måske vælger et lavtlønsjob, er der taget højde for. Der er også taget højde for erhvervs erfaring, arbejdstid, fravær og familieforhold.

Som det fremgår af mit og arbejdsministerens svar til Dansk Arbejdsgiverforenings blad den 1. marts 2001, er Socialforskningsinstituttets undersøgelse den mest præcise lønundersøgelse, der til dato er lavet i Danmark. En undersøgelse fra Dansk Arbejdsgiverforening af, hvor stort løngabet er på det private arbejdsmarked ud fra den metode, som Dansk Arbejdsgiverforening foreslår, er desværre ikke fremkommet.

Frank Dahlgaard (UP):

Nu bliver en ting jo ikke mere rigtig af at blive gentaget i det uendelige.

Ministeren bliver ved med at gentage, at der er en reel lønforskel på 12 pct. mellem mænd og kvinder i Danmark. Det siger Socialforskningsinstituttets undersøgelse intet om. Den kvindelige forsker bag undersøgelsen har direkte sagt offentligt, at man ikke kan konkludere sådan, som regeringen og ministeren har gjort.

Det er rigtigt, som ministeren siger i sit svar til mig nu, at der er en uforklaret forskel på 12 pct., når man kører noget af vejen. Men det betyder jo ikke, at der er en reel forskel. Resten kan jo godt forklares, bl.a. hvis man kører videre og bruger Dansk Arbejdsgiverforenings meget detaljerede lønundersøgelse, som bl.a. viser – og vil ministeren medgive mig det, for jeg er sikker på, at hun kender tallene? – at dér, hvor man bare regner med en gennemsnitsløn i Socialforskningsinstituttets undersøgelse, som regeringen bruger, viser den detaljerede undersøgelse fra Danmarks Statistik, at det f.eks. dækker over, at piloter, hvoraf kun 2 pct. er kvinder, har en timeløn på 365 kr., mens laboranter, hvoraf 80 pct. er kvinder og 20 pct. mænd, har en timeløn på 157 kr.

Det er en temmelig stor lønforskel, og det giver selvfølgelig en forskel mellem mænd og kvinder, alene fordi der er mange kvinder og kun få mænd, der er laboranter, og der er mange mænd, men få kvinder, der er piloter. Men det er jo ikke udtryk for en reel forskel eller løndiskrimination.

Ministeren må da medgive mig, at man bygger hele sin argumentation på noget statistikfusk, der er overfladisk og ikke fuldstændig, og som bliver gennemhullet af Dansk Arbejdsgiverforenings statistik, som der er gjort meget grundigt rede for i bladet, der hedder »Arbejds-markedspolitisk Agenda«, nr. 4.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Jeg må endnu en gang understrege, at DA ikke er fremkommet med nogen undersøgelse.

Så vil jeg gerne til hr. Frank Dahlgaards diskussion af statistikker sige, at jeg jo hverken er økonom eller statistiker, men jeg er sikker på, at Socialforskningsinstituttet har anvendt rigtige måder at lave statistik på, har anvendt metoder som er fagligt fuldt forsvarlige. Det er også den udmelding, professor Nina Smith fra Handelshøjskolen i Århus er kommet med. Hun siger til Politiken den 1. marts 2001, at Socialforskningsinstituttet har fulgt den almindeligt brugte internationale metode med 8-10 stillingsmæssige kategorier.

At hr. Frank Dahlgaard så kalder det fusk, eller hvad ved jeg, må stå for hr. Frank Dahlgaards egen regning. Endnu en gang kunne jeg godt tænke mig, at vi i stedet for at blive ved med at stille de samme spørgsmål, hvor man jo så selvfølgelig må få nogenlunde de samme svar, i stedet for så på, hvordan vi kan få det her løngab gjort mindre. Hvordan kan vi få sikret, at der ikke om 10 år stadig væk bliver ved med at være en forskel på kvinders og mænds løn på 12 pct.? En forskel der vel at mærke ikke kan forklares. Det synes jeg ville være meget mere gavnligt. Der synes jeg egentlig, vi ville leve meget mere op til vores ansvar som politikere, hvis vi diskuterede det.

Det er der mange gode arbejdsgivere der gerne vil, f.eks. er direktøren i Tele Danmark meget interesseret i at diskutere det. Der synes jeg egentlig, at hr. Frank Dahlgaard skulle hoppe med på den vogn og tage en saglig diskussion om, hvordan vi får gjort løngabet mellem kvinder og mænd mindre.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg er jo en af de få politikere, der virkelig tager denne her sag alvorligt. Men man skal jo ikke begynde at bekæmpe et problem, som måske ikke er særlig stort eller ikke er der.

Ministeren henviser til Socialforskningsinstituttets analyse. Ja, det er da rigtigt, at den er videnskabeligt korrekt, og der er en uforklaret forskel på 12 pct. Men når ministeren og regeringen konkluderer, at så er der kønsdiskrimination på 12 pct. mellem mænd og kvinder, kommer den kvindelige forsker og siger: Sådan kan man ikke konkludere, det kan ikke konkluderes, og det har ministeren jo også medgivet. Og så bliver man ved med at bruge en konklusion, hvorom forskeren, som er kvinde og ph.d.-uddannet og som har forstand på de her ting, siger: Det kan man ikke.

Ministeren vil medgive mig, at hun i sin ligestillingsrapport, der kom her for nogen tid siden, skriver om denne her undersøgelse og skriver på side 6 og 7, at når alle forskelle mellem kvinders og mænds uddannelse, stilling, anciennitet m.v. er regnet med, er der en lønforskel på 12 pct. Dette er en konklusion, der ikke er dækning for. Ministeren må medgive den kvindelige forsker, at det kan man ikke konkludere. Forskellen er uforklaret, men den kan forklares, hvis vi dykker ned i statistikken.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1949

15) Til ministeren for ligestilling af:

Jann Sjursen (KRF):

»Kan ministeren dokumentere, at det skader kvinders karriere og arbejdsliv at tage lang børnepasningsorlov?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren advarer i Politiken den 5. marts 2001 om, at kvinder kan skade deres karriere ved at vælge en lang børnepasningsorlov. Det hænger ikke sammen med, at stadig flere kvinder besætter lederstillinger, samtidig med at andelen af danskere på orlov er faldet markant siden 1995, og en førende forsker på området, Bente Marianne Olsen fra Socialforskningsinstituttet, afviser ministerens påstand.

Jann Sjursen (KRF):

Ministeren advarer i Politiken den 5. marts i år om, at kvinder kan skade deres karriere ved at vælge en lang børnepasningsorlov. Det synes jeg kræver en forklaring. Og jeg synes også, det kræver dokumentation for, at den påstand er rigtig, for i selv samme avis dagen efter, altså den 6. marts, siger Bente Marianne Olsen fra Socialforskningsinstituttet, at al forskning i Norden på det her område viser, at højtlønnede akademiker kvinder gennemsnitligt betragtet tager orlov i de korteste perioder eller vælger børnepasningsorlov helt fra. Derimod vælger kvinder med en lavere uddannelse langt oftere at passe børn i meget lange perioder, typisk 8-9 måneder.

Hendes konklusion er derfor, at der ikke er belæg for, at børnepasningsorlov, heller ikke den lange børnepasningsorlov, skulle have ret stor indflydelse på kvinders karriere.

Så jeg udbeder mig ministerens dokumentation for, at det ligefrem skader karrieren at tage lang børnepasningsorlov.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Først vil jeg sige, at jeg er glad for det her spørgsmål. Jeg er glad for at få en mulighed for at uddybe, hvad det er, jeg har sagt.

Jeg mener, at børnepasningsorloven giver mødre og fædre en helt speciel mulighed for at være sammen med deres lille barn i en meget vigtig fase af barnets liv.

Når jeg har rejst debatten om forældrenes brug af orlov, skyldes det den meget skæve

kønsfordeling blandt de personer, som tager børnepasningsorlov. Kvindernes andel har konstant udgjort over 90 pct. Det er et ligestillingsproblem.

Ingeniørforeningen har lavet en undersøgelse, som viser, at en meget stor del af de virksomheder, som ansætter nyuddannede ingeniører, vil foretrække mænd frem for kvinder, fordi kvinder i denne aldersgruppe ofte får børn og dermed vil være fraværende i flere omgange, for det første på grund af barsel, for det andet på grund af børnepasningsorlov.

Derudover har HK i 1998 i en analyse af HK'ernes brug af børnepasningsorlov påvist, at især unge kvinder uden fast tilknytning til arbejdsmarkedet i højere grad bliver fastholdt i arbejdsløsheden, hvis de tager orlov. Og har man ingen erhvervs erfaring, er det et problem at fastholde sine kvalifikationer, som man skal bruge, hvis man er fraværende 3 ud af 5 år. Det må vi konstatere.

Derfor er det et problem for ligestillingen mellem mænd og kvinder, at der er en så skæv kønsfordeling blandt dem, der tager børnepasningsorlov. Derfor har jeg i debatten påpeget, at vi har brug for en anderledes fordeling af orloven mellem kvinder og mænd.

Det har vi for alle parter skyld, specielt også for mændenes skyld, men også for vores børns skyld, at det ikke altid er mor, at det ikke altid er kvinden, der tager orloven, men at vi i højere grad også får nogle mænd til at tage orlov.

Det ved jeg også at hr. Jann Sjursen er enig med mig i.

Jann Sjursen (KRF):

For at tage det sidste først er jeg jo fuldstændig enig med ligestillingsministeren i, at det er vigtigt, at såvel fædre som mødre tager større del i omsorgen for deres børn også ved brug af orlovsordningerne. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at jeg og Kristeligt Folkeparti også gerne ser, at flere fædre benytter sig af ordningen.

Men jeg synes, det er vigtigt at tage en diskussion også om det signal, som ministeren med sin advarsel i Politiken den 5. marts udsender, en advarsel til kvinder om, at de næsten ligefrem skal undgå lang børnepasningsorlov.

Der kan selvfølgelig nævnes eksempler, som ministeren også gør det i sit svar, på undersøgelser i forhold til kvinder, der ikke har megen erhvervs erfaring eller er direkte uden tilknytning til arbejdsmarkedet, der viser, at dér kan det må-

ske være et problem med en lang børnepasningsorlov.

Men når vi taler om dem, der er på arbejdsmarkedet, dem, der er i gang med det, som jeg vil opfatte som en karriere på arbejdsmarkedet, mener jeg ikke, at ministeren har en god sag i forhold til at kunne sige så håndfast, som det blev gjort i Politiken den 5. marts, at det direkte skader kvinders karriere at tage børnepasningsorlov.

Formanden for Børnerådet, Jytte Juul Jensen, er jo også inde på, at det måske ligefrem kan give fornyet energi og kræfter – det kan jo så gælde både fædre og mødre i øvrigt, men altså også kvinderne – at tage børnepasningsorlov og så vende tilbage til arbejdsmarkedet igen.

Jeg synes uanset ligestilling, uanset hvor mange procent fædre, hvor mange procent mødre der tager børnepasningsorlov, at det absolut vigtigste signal en ligestillingsminister kan sende til den danske befolkning, til forældrene – igen uanset køn – er, at det vigtigste dog er at drage omsorg for ens børn, at tage sig tid til ens børn, og det er ikke det signal, ministeren sender, i øvrigt efter min mening uden belæg og dokumentation herfor, når hun siger, at det skader kvindernes karriere at tage lang børnepasningsorlov.

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil spørge ligestillingsministeren, om hun finder ligestillingen mellem mænd og kvinder mere vigtig end hensynet til børnene? For det er vel det, der er essensen i det. Det er vel da rigtig nok, at det muligvis kan skade kvinders karriere, at de er noget væk fra arbejdsmarkedet i nogle få år ud af et langt arbejdsliv, men er ministeren ikke bekendt med, at man i Island har en barselorlov, der er 50 pct. længere end den danske, at man i Norge har en barselorlov, der er 100 pct. længere end den danske, og at man i Sverige har en barselorlov, der er 150 pct. længere end den danske?

Og mener ministeren, at ligestilling er længere tilbage i Island, i Sverige og i Norge? Jeg mener at vide, at kvindernes beskæftigelse og erhvervsfrekvens er meget høj og mindst lige så høj som i Danmark.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Først vil jeg gerne sige til hr. Jann Sjursen, at jeg er fuldstændig enig med ham i, at det vigtigste,

vi kan gøre, er at tage ansvaret for vores børn, at vi drager omsorg over for vores børn. Jeg er fuldstændig enig med hr. Jann Sjursen.

Men kan vi være sikre på, at det altid er kvinden, der bedst kan drage omsorg for sine børn? Det tror jeg ikke. Jeg tror faktisk, at fædre er fuldstændig lige så gode til at drage omsorg for deres små børn. Når moderen er færdig med at amme, hvis hun har gjort det, er fædrene fuldstændig lige så gode til det, som mødrene er.

Og der er det bare jeg siger som ligestillingsminister: Kunne man nu ikke i lidt flere tilfælde end i dag, få fæderen til at tage børnepasningsorloven, efter at moderen har taget barselorloven?

KAD siger jo også ganske rigtigt, at kvinderne får et problem også med deres pensionsudbetaling, når det altid er dem, der tager orloven, og der mener jeg faktisk, at jeg har en forpligtelse som ligestillingsminister til at spørge: Mon ikke også, at fædrene kunne tage en større del af ansvaret og også en større del af orloven?

Jeg synes, man i den enkelte familie skal vurdere, hvornår man vil sende sit barn i institution, til pasning, eller hvad ved jeg, og så derefter måske lige overveje, om det ikke i lidt flere tilfælde kunne være fæderen, der tog orloven. Det er sådan set det, der er mit budskab.

Til hr. Frank Dahlgaards spørgsmål om, hvorvidt ligestilling er vigtigere end hensynet til børnene: Børnene er det vigtigste, det er der ingen tvivl om.

Så spørger hr. Frank Dahlgaard: Hvad med de forskellige barselordninger, der er i forskellige lande? Hvad har de betydet?

Jeg vil sige, at i Norge, hvor man har lavet en ordning, hvor man lader pengene følge børnene, har det betydet et ordentligt tilbageslag for ligestillingen. Der er færre kvinder, der er ude på arbejdsmarkedet. Kvinderne tager lidt mindre uddannelse, end de har gjort, før den nye ordning blev indført. Så faktisk har de ordninger, man har i Norge, betydet et tilbageslag for ligestillingen.

Frank Dahlgaard (UP):

Ministeren nævner i sit svar Norge og et betydeligt tilbageskridt for ligestillingen, men er det ikke et fremskridt for børnene?

Og ministeren sagde jo netop i sit sidste svar, at i spørgsmål om ligestilling og hensyn til børnene er hensynet til børnene det vigtige. Så er det måske det rigtige, man har gjort i Norge?

Jann Sjursen (KRF):

Ministeren sagde før, at det kunne være hip som hap, om det var far eller mor, der passede børnene, når man var kommet ud over ammetiden i hvert fald, og det er jeg sådan set meget enig i.

Jeg vil sige, at det jo er noget, den enkelte familie selv må afgøre, og derfor er mit spørgsmål også til ministeren, om ministeren ikke tror, at selv de overordentlig mange kvinder og så de få mænd, der vælger at tage børnepasningsorlov, har truffet et overordentlig bevidst valg, både i forhold til deres børn, og altså også fordi det i langt de fleste tilfælde på grund af de dårlige orlovsordninger, vi har herhjemme i Danmark økonomisk set, faktisk koster rigtig mange penge for forældre at bruge børnepasningsorlovsordningen.

Så mit spørgsmål er: Tror ministeren ikke, at danske fædre, at danske mødre selv kan træffe et valg om, hvad der er bedst både for deres børn, for dem selv og også for deres karriere?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Jeg vil ikke bestemme, hvad man skal gøre i den enkelte familie, men jeg vil godt påpege, når der er nogle problemer, noget, der får stor konsekvens for kvinder. Og det gør det altså, når det er kvinder, der i så stor udstrækning vælger børnepasningsorloven, så får det altså en konsekvens for pensionen, for tilknytningen til arbejdsmarkedet, for hvordan ens kvalifikationer forringes, hvis man tager orlov alt for længe. Det mener jeg faktisk jeg skal gøre opmærksom på. Jeg skal ikke bestemme, som hr. Jann Sjursen siger, om man skal gøre det ene eller det andet.

Så vil jeg godt sige lidt om den her undskyldning med, om det er, fordi lønkomensationen er dårlig, at mændene ikke tager orloven. Det mener jeg faktisk ikke er tilfældet. Når vi ser på, hvordan mænds brug af orlovsordningerne har udviklet sig, har den ligget stabilt. Mellem 7 og 9 pct. af dem, der har benyttet sig af børnepasningsorloven har været mænd, uanset om orlovsydelsen var på 80 pct., 70 pct. eller 60 pct.

Det, som jeg gerne vil understrege i den her diskussion, er, at jeg faktisk mener, at vi skal have nogle flere mænd på banen – og også nogle flere mænd til at tage børnepasningsorlov. Det tror jeg vi får ved en diskussion. Det tror jeg vi får med en holdningsændring også på arbejdspladserne. Jeg tror nemlig, at det nogle gange godt kan være sværere for manden at sige, at han vil have børnepasningsorlov, end det kan være for kvinden.

Jeg tror, det her handler om nogle forventninger til henholdsvis kvinden og til manden. Og de forventninger og de forskellige muligheder vil jeg gerne være med til at nedbryde.

Det mener jeg, at man gør bl.a. ved at starte en debat om, hvad det betyder for kvindens muligheder på arbejdsmarkedet. Vi har jo her i den forløbne uge haft en meget stor debat om børnepasningsorloven, en debat, som jeg måske tror kan være med til at rykke bare en lille smule, når mor og far sidder i hjemmet og skal beslutte sig til, hvem det er, der skal tage orloven.

Jann Sjursen (KRF):

Ministeren påpeger – og det synes jeg er et væsentligt aspekt i diskussionen omkring børnepasningsorlov – at det f.eks. kan betyde noget for pensionsindbetalingerne, at man tager børnepasningsorlov. Det kan også have betydning i forhold til, hvordan man måske siden hen vinder fodfæste på arbejdsmarkedet.

Men i stedet for at, jeg havde nær sagt dadlede – i det her tilfælde – kvinder, der så rent faktisk vælger at bruge børnepasningsorlovsordningen, for det valg de har truffet, hvorfor så ikke hellere se på, hvordan man får løst de problemer, som ministeren selv er inde på her, omkring pensionsindbetalinger, omkring måske tilbagevenden til arbejdsmarkedet, hvor nogle kan føle sig usikre efter at have været på børnepasningsorlov over en længere periode?

Hvorfor ikke diskutere, hvordan man kan sikre pensionsindbetalingerne også fra politisk hold? Hvorfor ikke diskutere, hvordan man måske ved at kreere nogle tilbage til job-kurser kan gøre det lettere og smidiggøre overgangen, fra at man har været på orlov til man kan at vende tilbage til arbejdsmarkedet igen?

Det er jo en helt anden måde at tackle problemstillingen på end at advare mod at tage børnepasningsorlov, for det går altså efterfølgende ud over ens karriere på arbejdsmarkedet.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Jann Sjursen i, at vi skal have en diskussion om, hvordan vi får familieliv og arbejdsliv til at hænge bedre sammen både for de mange kvinder, der vælger at tage børnepasningsorloven, og for de 7-9 pct. mænd, der tager orloven. Hvordan kan vi sikre, at de kan vende godt tilbage til deres arbejdsplads?

Hvordan kan vi få virksomhederne, hvordan kan vi få arbejdsmarkedets parter i dialog om, hvordan vi får skabt nogle mere familievenlige

arbejdspladser, sådan at vi både kan have vores karriere på arbejdspladsen, og så vores familie kan hænge sammen? Det er jeg fuldstændig enig med hr. Jann Sjursen i.

Jeg kan fortælle, at jeg i midten af maj måned afholder en konference om netop det her tema, fordi jeg synes, det er et afgørende tema: at både manden og kvinden kan have mulighed for både at være gode forældre og være på arbejdsmarkedet samtidig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1950

16) Til ministeren for ligestilling af:

Jann Sjursen (KRF):

»Har ministeren overvejet, om der findes bedre midler til at få mænd til at tage orlov end ved at antyde, at kvinder ikke er »rigtig kloge«, hvis ikke de prøver at dele deres orlov med mændene?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren udtaler i Aktuelt den 6. marts 2001, at »alle kloge unge kvinder, der får børn, prøver at få mændene med på at dele børnepasningsorloven«. Dermed sender ministeren et signal til kvinder, der vælger at tage hele eller størstedelen af børnepasningsorloven, om, at de er mindre »kloge« end deres medsøstre. Dette signal får vel ikke i sig selv flere mænd til at tage orlov, og spørgsmålet er, om der ikke findes andre midler til at få flere mænd til at vælge orloven, f.eks. ved at gøre orlovsordningerne mere økonomisk attraktive for både mænd og kvinder.

Jann Sjursen (KRF):

Idet jeg igen henviser til en avis – denne gang er det så Aktuelt fra den 6. marts i år – hvor ministeren siger: »Alle kloge unge kvinder, der får børn, prøver at få mændene med på at dele børnepasningsorloven ...«, vil jeg godt tage tråden op fra, hvor vi sluttede det foregående spørgsmål, og sige: Jamen hvordan kan det så i givet fald lade sig gøre?

Her mener jeg, at spørgsmålet om størrelsen af orlovsydelsen faktisk er en faktor, som er bestemmende for måske ikke lige, at den kønslige fordeling når helt præcis op på 50 til 60 pct., hvis det er det, der er ministerens ønske, men be-

stemmende for, om mænd dog trods alt ikke i højere grad kunne gøre brug af børnepasningsorloven.

Men jeg mener også, det er nødvendigt at rejse en diskussion om, hvorvidt orlovsordninger i det hele taget herhjemme matcher det ønske, som ministeren her giver udtryk for, om at få skabt sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv.

Der må man alt andet lige konstatere, at Danmark orlovsmæssig set er et uland i forhold til, hvad der gør sig gældende i de andre nordiske lande, hvor man både har mulighed for at tage længere børnepasningsorlov eller forældreorlov og også mulighed for at tage deltidsorlovsordninger.

Var det ikke noget, som ministeren ville mene kunne bringe flere fædre på banen, end det at tænde advarselslamperne i forhold til de kvinder, som rent faktisk bruger de ordninger i dag?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Jeg mener, som jeg nævnte i min besvarelse af spørgsmål nr. S 1949, at børnepasningsorloven giver både mødre og fædre en helt speciel mulighed for at være sammen med deres lille barn i en meget vigtig fase af barnets liv.

En god familiepolitik er for mig en politik, hvor mor og far deler ansvaret og tiden med barnet eller børnene i videst muligt omfang.

Det er derfor helt forkert, når hr. Jann Sjursen vil tage mig til indtægt for at sige, at kvinder ikke er rigtig kloge, hvis de ikke prøver at dele deres orlov med mændene.

Det, jeg har sagt, er, at det er vigtigt, at fædre heller ikke snyder sig selv for at tage orlov. Frem for alt skal fædre tage forældreorlov for ikke at snyde sig selv og barnet for den mulighed.

Det er afgørende for mig, at både kvinder og mænd får et reelt frit valg. Det er ikke sådan, at de skal presses hverken til at tage orlov eller til at gå på arbejde, men et reelt frit valg kræver også, at vi får, som hr. Jann Sjursen var inde på det, nogle mere familievenlige arbejdspladser.

Når jeg har valgt at sætte fokus på debatten om kvinders brug af forældreorlov og mændenes manglende brug af samme, er det, fordi jeg som ligestillingsminister bliver bekymret, når jeg ser, at den nuværende brug af forældreorlov, som jeg påpegede ved besvarelsen af spørgsmål nr. S 1949, har negative konsekvenser for kvinderne på arbejdsmarkedet.

Børnepasningsorloven skal være en reel mulighed for både kvinder og mænd, og det vil jeg som ligestillingsminister gerne gøre noget for.

Jann Sjursen (KRF):

Nu vil jeg godt understrege, at det ikke var mig, der lagde ministeren de ord i munden, at de unge kvinder ikke var rigtig kloge; det var faktisk noget, som jeg kunne læse mig til i Aktuelt den 6. marts. Men o.k., lad det være.

Jeg synes, at ministeren springer lidt over, hvor gærdet er lavest, i diskussionen om, hvordan flere fædre kan komme på banen i forhold til brug af orlovsordninger, for det, som jeg mener er kendsgerninger, som har bidraget negativt til i højere grad at få integreret mændene på hjemmefronten, er, at Danmark ikke ligger i front, er foregangsland i det mindste i forhold til de nordiske lande, når det gælder om at skabe større sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv.

Danmark har ikke gode orlovsordninger. Der bliver ikke kompenseret godt nok i forhold til det løntab, som småbørnsfamilierne lider, når de bruger orlovsordningerne. Vi har ikke mulighed for at bruge disse også i tilknytning til deltidsarbejde.

Når ministeren har det udmærkede ønske, at man skal skabe bedre sammenhæng mellem familieliv og arbejdsliv, hvorfor så ikke gå ind i en diskussion af, om vi ikke kunne drage nytte af nogle af de erfaringer, som man har gjort i de andre nordiske lande på orlovsområdet, hvor fædre trods alt er lidt stærkere fremme – selv om det heller ikke er så meget endda – end de er i Danmark?

Frank Dahlgaard (UP):

Ministeren taler gang på gang i sit svar om konsekvenserne på arbejdsmarkedet for kvinderne af at prioritere deres børn højt, men er ministeren ikke opmærksom på, at det også kan have konsekvenser, hvis man prioriterer børnene lavt? Og har ministeren ikke læst mange interview ikke bare med mænd, der er kommer op i nærheden af pensionsalderen, men også med kvinder på høje, fremtrædende poster i samfundet – som der heldigvis også er mange kvinder, der har i Danmark – som siger, når de bliver spurgt: Er der noget, du fortrød?: Ja, jeg skulle have været der, dengang mine børn var små. Det er da en hård konsekvens for en kvinde at måtte drage den lære og føle, at dér gjorde man noget forkert.

Er ministeren ikke klar over, at man ikke kan spole filmen tilbage og så gøre det rigtige? Er ministeren ikke klar over, at man en gang imellem skal følge sine følelser og ikke bare, hvad en minister siger henne i et parlament, hvor ministeren i øvrigt bruger tal og statistikker, som ikke har en pind med virkeligheden at gøre?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Jeg vil starte med hr. Frank Dahlgaard først. Jeg er enig med hr. Frank Dahlgaard i, at man ikke kan spole sit liv tilbage. Jeg er også enig med hr. Frank Dahlgaard i, at man skal følge sit hjerte.

Når det så er sagt, vil jeg godt sige lidt til hr. Jann Sjursens diskussion. Jeg synes, det er en spændende diskussion, hvordan vi får flere kvinder og mænd, eller især flere mænd til at deltage og flere mænd til at tage orlov. Derfor kigger jeg mig selvfølgelig også rundt og ser på, hvilke ordninger man har andre steder.

Nogle har talt meget om den islandske model, hvor man altså får 3 måneders ekstra orlov, og har sagt, at hvis vi fik den i Danmark, ville mange flere mænd tage orlov.

Desværre er det sådan, at det faktisk viser sig ikke at være tilfældet. I Danmark har vi jo den islandske model, blot i lidt mindre målestok. I Danmark har fædrene jo én måned af barselorloven, som er forbeholdt dem: to uger lige efter fødslen og to uger 25 og 26 uger efter fødslen. Det er desværre bare sådan, at efter fødslen er der kun godt og vel halvdelen af fædrene, der benytter sig af den her mulighed, og kun hver femte far benytter sig af muligheden, når vi når frem til uge 25 og 26 efter fødslen. Så hvis missionen er at få nogle flere mænd til at tage orlov, tror jeg faktisk ikke, at det umiddelbart er den ordning, man skal benytte.

Hvad så med økonomien, kan man spørge. Kan vi få flere mænd, en større procentdel, til at tage orlov, hvis vi har en højere ydelse?

Når vi ser på mændene, er det jo, som jeg også sagde tidligere, sådan, at uanset om orlovsydelsen har været på 80 pct., 70 pct. eller 60 pct., har kun 7-9 pct. af dem, der har taget orlov, været mænd.

Derfor mener jeg faktisk, at det her i langt højere udstrækning handler om at få skabt en familievenlig politik på arbejdspladserne og få sikret, at man, når man tænker ferie, tænker på børnefamilierne, hvilket vi jo også har vedtaget en lov, der skal sørge for, få sikret, at man, når man fordeler arbejdstid, tænker på børnefamilierne, og alle de her ting. Jeg mener faktisk, det er der, det

virkelige ryk skal til, for at vi kan få en bedre børne- og familierpolitik i Danmark.

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg synes sådan set, at selv om ministeren og jeg godt kan have nogle fælles holdninger til det her med, at det vil være en god idé, hvis flere fædre ville tage orlovsordning, så er det egentlig lidt forstemmende, at efter at ministeren har punktet de kvinder, som vælger at tage børnepasningsorlov, oven i hovedet for det valg, de har truffet – sådan som jeg oplever det i hvert fald – så er budet på, hvordan vi får flere mænd eller fædre til at tage orlov, endog særdeles pauvert.

Jeg tror sådan set heller ikke nødvendigvis, at islandske modeller, norske modeller eller svenske modeller – selv om der i Sverige faktisk er en del mænd, der tager orlov, fordi man bl.a. også får mulighed for at kombinere det med deltid – bringer nogle flotte statistikker frem, sådan som ministeren kunne ønske sig det. Men jeg tror så til gengæld, at det ville tilvejebringe nogle familier, som ville have det bedre, fordi de samlet set kunne indrette sig på en måde, hvor der blev mere tid for forældrene til deres børn, også selv om det måske ikke lige fik den ligestillingsprofil, som ministeren gerne vil give det: at det nogenlunde fifty-fifty er far og mor, der deler orloven.

Det fører mig frem til at stille det spørgsmål til ministeren: Når ministeren ikke vil noget i forhold til længere orlovsordninger med bedre ydelser, er det så, fordi ministeren frygter, at der så bare vil være endnu flere kvinder, der tager orlov, og så ser det ud fra et ligestillingsperspektiv endnu værre ud, end det gør i dag, og er det derfor, der ikke kommer til at ske noget på hverken orlovs- eller deltidsarbejdsområdet?

Frank Dahlgaard (UP):

Vil ministeren medgive, at ministeren er ligestillingsminister og ikke børneminister, og at når det kommer til stykket, vil ministeren altid prøve på at få mere ligestilling på arbejdsmarkedet og i samfundslivet, om det så sker på børnenes bekostning, sådan at det udsagn, ministeren er kommet med her under de sidste spørgsmål, at det altid er børnene, der kommer i første række, er snak og forkert og ikke er det, som ministerens politik går ud på, for den går ud på at lave ligestilling for enhver pris, og den pris betaler så børnene? Er det ikke, når det kommer til stykket – lad os være ærlige – rigtigt?

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Nej, det vil jeg ikke give hr. Frank Dahlgaard ret i.

Til hr. Jann Sjørnsen vil jeg sige, at jeg faktisk ikke mener, at jeg har punktet nogen kvinder i hovedet. Jeg har bare sagt noget, som beskrev virkeligheden, og det kan godt være, at man nogle gange kan sige, at det kan være politisk ukorrekt at gøre det. Men jeg har beskrevet en virkelighed, hvor vi kan se, at over 90 pct. af dem, der tager børnepasningsorlov, er kvinder, hvor vi kan se ud fra undersøgelser, som både Ingeniørforeningen og HK har lavet, at det kan være et problem for kvindernes mulighed for at fastholde og få et godt arbejde. KAD har ved deres undersøgelse vist, at det kan være et problem for kvinders pensionsforhold. Det kan godt være, at det ikke er politisk korrekt at sige, men sådan ser verden altså ud, og det mener jeg at jeg har en forpligtelse som ligestillingsminister til at gøre opmærksom på.

Så spørger hr. Jann Sjørnsen, om jeg vil tænke over, om der vil ske noget i forhold til ligestillingsperspektivet i Danmark, når vi vedtager love. Det synes jeg altid, man skal. Jeg synes altid, man skal overveje, hvilken betydning noget har for ligestillingen.

Jeg synes altid, man skal forsøge at lave love, som sikrer, at mænd og kvinder får de samme muligheder på arbejdsmarkedet, uanset om det gælder orlovsordninger, eller løn, eller hvad det er inden for, eller sygehusvæsenet, eller hvad ved jeg, udviklingsbistand. Jeg synes faktisk, det er vigtigt at overveje: Sikrer vi nu, at mænd og kvinder får lige muligheder? Så det vil jeg selvfølgelig gøre, også når vi diskuterer orlovsordningen.

Jann Sjørnsen (KRF):

Jamen jeg synes også, det er overordentlig væsentligt at sikre mænd og kvinder lige muligheder, men jeg synes sådan set også, det er ret væsentligt, at sådan en formel ligestillingsbetragtning ikke fører til, at vi nu opfordrer kvinder til at lade være med at tage børnepasningsorlov af hensyn til, at vi helst skal have kvindernes procentsats ned på de 7, som den vel er i nærheden af i øjeblikket for mænd. Det er jo konsekvent ligestilling, men det er også lodret imod de ønsker, børnefamilierne rent faktisk selv har.

Så skal vi selvfølgelig tage udgangspunkt i virkeligheden. Virkeligheden er, at Ingeniørforeningen, HK og KAD har lavet nogle undersøgelser. Virkeligheden er også, at Socialforsk-

ningsinstituttet, som jeg tidligere har været inde på her i debatten, har fremlagt undersøgelser, som ikke giver ministeren det belæg, hun gerne vil have, for at kunne påstå, at det partout skader kvinders karriere, hvis de tager orlov.

Jeg vil derfor sige til ligestillingsministeren, at jeg synes, ligestillingsministeren og regeringen skulle tage fat på de problemer, der er for kvinderne i forhold til pensionsspørgsmål og tilbagevenden til arbejdsmarkedet, og så i øvrigt også overveje en kende, om vi ikke kunne gøre det lidt bedre rent orlovsmæssigt i forhold til det, der også er erfaringer med fra de andre nordiske lande. Det er jeg faktisk ret overbevist om at vi kan.

Ministeren for ligestilling (Lotte Bundsgaard): Min opfordring gik ikke på, at færre forældre skulle tage orlov. Min opfordring gik på, at nogle af alle de kloge, unge mænd, som mener, at deres koners arbejde er lige så vigtigt som deres, som mener, at ligestilling er vigtig, måske i højere udstrækning burde tage børnepasningsorloven, i stedet for at det altid eller i hvert fald i over 90 pct. af tilfældene er kvinderne, der tager den. Det gik min opfordring på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1965

17) Til ministeren for udviklingsbistand af:
Jens Hald Madsen (V):
»Vil ministeren redegøre for Rigsrevisionens skarpe kritik af Udenrigsministeriet, hvor det påvises, at regeringen i 1998 fortiede vigtige oplysninger over for Folketingets Finansudvalg op til beslutningen om at bevilge 225 mio. kr. over 5 år til et omfattende sundhedssektorprogram i Ghana?«

Jens Hald Madsen (V):

I forbindelse med Vestres nye oplæg omkring udviklingsbistand går vi meget op i, at man evaluerer projekter, og at der er en konsekvens af den evaluering, man foretager. Venstre har således hørt fra udviklingsministeren, at der bliver foretaget evalueringer, og at der bliver fulgt op på de evalueringer.

Her har vi altså et helt klassisk eksempel på, at man, når man nu evaluerer, kan se, at der, på trods af den viden man har haft, er nogle oplysninger, som simpelt hen ikke er kommet frem til

dem, der er beslutningstagere. Og det er det, jeg gerne vil have redegjort for.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Rigsrevisionen har gennemført sin første rapport om sektorprogrambistand og valgte at afgrænse undersøgelsen til sundhedssektorprogrammet i Ghana, som er et klart eksempel på en udviklingsform for sektorprogramstøtte, netop den bistandform, som regeringen i både »Strategi 2000« og i »Partnerskab 2000« har forelagt Folketinget.

Rigsrevisionen har derfor ligesom statsrevisorerne i deres bemærkninger til rapporten givet nogle principielle bemærkninger om revisionen og kontrollen af den.

Det er en ret spændende og læseværdig rapport, og jeg er meget tilfreds med Rigsrevisionens konklusioner. Det bliver slået fast, at forbedelsen af programmet var god, at den vidtrækkende donorkoordination bidrager til at fremme programmets gennemførelse og endelig, at procedurerne og rapporteringen i programmet sikrer en afdækning af forholdene i sundhedssektoren, som giver Ghanas myndigheder og donorerne et fyldestgørende grundlag for at prioritere den videre indsats.

Rigsrevisionen finder, at betingelserne var til stede og fortsat er til stede for denne her form for støtte til sundhedssektoren i Ghana. Og statsrevisorerne har efterfølgende fremhævet principperne for revision og kontrol i dette program som model for fremtidig tilsvarende støtte.

Jens Hald Madsen (V):

Jeg takker for redegørelsen. Jeg er fuldstændig enig med ministeren i, at betingelserne var til stede.

Men det, det handler om her, er, at der blev fortiet oplysninger om, at 80 pct. af lægerne udvandrede, når de var færdiguddannede, at befolkningen faktisk foretrækker den private sundhedssektor, fordi der er bedre læger, og der ikke er så megen korruption, og at forskellen på priserne derfor ikke er så stor, og at der har forekommet mangler og uregelmæssigheder i regnskaberne for 1995 og 1996.

Det er jo derfor, vi står her i dag. Det er jo ikke for at redegøre for, hvad betingelserne har været. Betingelserne har været i orden.

Det, det handler om, er fremlæggelsen for Finansudvalget, for ulandsstyrelsen. Der har man fortiet nogle helt essentielle oplysninger, og det,

som jeg gerne vil have en redegørelse for, er: Hvorfor har man gjort dem?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Jeg tager selvfølgelig Rigsrevisionens bemærkninger, om at lægemangelen burde være oplyst, til efterretning. Men der er ikke noget i Rigsrevisionens rapport, der antyder, at den danske støtte skulle have været tilrettelagt anderledes, eller at det har haft konsekvenser for støttens gennemførelse.

Det er sådan, at lægemangel, herunder udvandring af læger, er et meget stort problem i mange udviklingslande. Ghana er ikke noget særtilfælde. Der er i Ghana sådan nogenlunde samme antal læger pr. 1.000 indbyggere, som der er i Tanzania og i Uganda, og det vil faktisk sige fire læger pr. 100.000 indbyggere.

Men det grundlæggende formål i den danske bistand er at hjælpe de fattige på landet, og i den sammenhæng er lægemangel faktisk ikke den største risiko for programmet. Der er meget få læger til rådighed, og indsatsen er ikke bygget op omkring lægerne, fordi andet personale i den her sektor faktisk spiller en langt større rolle inden for den primære sundhedsstjeneste.

Så er det også vigtigt at huske, at en meget stor del af sygdomme, ikke mindst dem, som rammer de fattige, kan forebygges og helbredes på det primære niveau.

Rigsrevisionen opfordrer til, at spørgsmålet om lægemangel drøftes med de ghanesiske myndigheder. Problemstillingen vedrørende lønninger til offentligt ansatte i sundhedssektoren har været meget central for drøftelserne mellem donorerne og ghaneserne, siden den årlige fælles evaluering fandt sted i 2000.

Jens Hald Madsen (V):

Jamen der står jo også, at støtten foreløbig ikke har været i stand til effektivt at øge standarden i sundhedssektoren og fremme den generelle sundhedstilstand.

Mener ministeren ikke seriøst, at det er en lille smule afgørende, om der er læger til stede på hospitalerne eller ej? Jeg ved da godt, at sygeplejersker osv. kan sørge for noget. Men havde det ikke været hensigtsmæssigt, at man, når man havde færdiguddannet lægerne, så forpligtede dem til at blive hos deres egen befolkning og hjælpe dem, i stedet for at de tog til USA for at tjene nogle flere penge?

Vi taler om et projekt på 225 mio. kr. Skal vi bare fuldstændigt ignorere, at man har glemt at sige det til Finansudvalget?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Tak for spørgsmålet. Hr. Jens Hald Madsen spørger, om det ikke var muligt at forpligte lægerne til at blive i Ghana. Nu synes jeg måske, at det i denne her sammenhæng er værd at nævne, at stavnsbåndet jo blev ophævet her i landet i 1788. Jeg tror ærlig talt ikke, at den slags tiltag vil bidrage til en løsning.

Det, man jo netop kunne forestille sig, var, at den danske bistand, som jo er med til sammen med andre donorer, at bygge en ordentlig sundhedssektor op i Ghana, netop kunne være medvirkende til at holde på lægerne, for det, der jo er problemet i Ghana og, som jeg sagde før, i mange andre afrikanske lande, er sådan set lønniveauet. Og så længe man ikke har et ordentligt sundhedssystem, som Danmark så er med til at bygge op, ja, så kan man heller ikke holde på lægerne. Man er nødt til at have ordentlige arbejdsforhold, man er nødt til at have ordentlige lønforhold.

Så derfor: Ja, det danske projekt vil faktisk medvirke til, at man kan holde flere læger i landet.

Jens Hald Madsen (V):

Jeg synes, at det er helt urimeligt og helt uacceptabelt at nævne stavnsbåndet i svaret. Det er rent faktisk sådan, at når man f.eks. i det danske forsvare uddanner piloter, så laver man en kontrakt med dem, fordi man gerne vil sikre sig, at man får udbytte af sine penge.

Man kan lave fuldstændig det samme her. Jeg går ud fra, at når man er ude på at hjælpe et land som Ghana, så er det for at hjælpe befolkningen. Og når man bidrager til at give en person en lægeuddannelse, så er det vel ikke for, at den læge skal rejse til USA for at tjene penge, men for at lægen skal blive og hjælpe sin egen befolkning. Det er da logik.

Det, det her drejer sig om, er: Mener ministeren virkelig, at det er acceptabelt, at de oplysninger omkring uregelmæssigheder, omkring korruption, omkring den lægeflugt, som man ikke har sikret sig imod, ikke blev fremlagt for Finansudvalget, da det skulle bevilge 225 mio. kr.? Har det været rimeligt?

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg er enig med Venstre. Jeg synes, at ministeren tager lidt for let på det her. Altså, det er jo helt afgørende, at der, når skatteyderne betaler de her mange milliarder hvert eneste år i ulandsbistand, så også kommer noget fornuftigt ud af de milliarder. Og der må vi jo sige, at når 80 pct. at de læger, som Danmark har været med til at uddanne, flygter ud af landet eller emigrerer ud af landet, jamen så kan de lægeprojekter vel ikke have den kvalitet, som man regnede med, dengang man bevilgede pengene. Og der bør Finansudvalget i sådan nogle situationer have de rigtige oplysninger.

Så vil jeg godt spørge ministeren: Jeg har mærket mig, at ministeren i Weekendavisen, samme dag som ministeren i ørigt var ude med de berømte udtalelser omkring, at vi skulle have flere fattigdomsflygtninge til Danmark, også sagde, at det var vigtigt, at vi åbnede grænserne for, at der kunne komme personer hertil, som var eksperter, eller at vi skulle lempe indvandrerstoppet. Det var sådan hovedkonklusionen i det, ministeren sagde.

Men hvordan harmonerer det med, at vi i det her tilfælde ser, at Danmark betaler penge til, at læger flygter fra ulandene, og at vi så skal tage imod nogle af de personer, der flygter fra de pågældende lande? Der er noget, der ikke rigtig harmonerer, og det kunne jeg godt tænke mig ministerens kommentar til.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Jeg vil gerne sige og gentage, som jeg sagde før, at jeg selvfølgelig tager Rigsrevisionens bemærkninger om, at lægemangelen burde være oplyst, til efterretning. Men jeg vil samtidig gerne slå fast, at der ikke er noget i Rigsrevisionens rapport, der antyder, at den danske støtte skulle have været tilrettelagt anderledes, eller at det har haft konsekvenser for den danske støttes gennemførelse, at der altså er en lægeflugt fra Ghana, sådan som der også er fra de andre lande i Afrika.

Så vil jeg gerne sige til hr. Peter Skaarup: Der er overhovedet ikke tale om, at Danmark har betalt penge til, at læger flygter fra Ghana!

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Spørgsmålet er sluttet. Ja? Hr. Peter Skaarup, og jeg vil sige, at hr. Jens Hald Madsen har brugt sin kvote. Et spørgsmål til, værsgod, og det skal være af relevans, naturligvis.

Peter Skaarup (DF):

Jeg skal gøre det kort.

Det, jeg blot vil spørge ministeren om, er: Ministeren siger, at det har ikke været på tale, at Danmark betaler penge for, at læger flygter. Det er rigtig nok, sådan ser det ikke ud på papiret. Men realiteten er jo, at det er de uddannelser, som vi fra Danmark er med til at betale via ulandsbistand, der betyder, at de pågældende mennesker f.eks. er kvalificeret til efterfølgende at få et job i USA. Og der er det, jeg godt vil spørge ministeren: Er det ikke noget, der gør, at ministeren får andre tanker ind omkring ulandsbistanden i den her sag, når det viser sig, at de læger, der uddannes de pågældende steder for danske midler, flygter ud af landene? Er det ikke noget, der skal kritiseres? Er det ikke noget, vi i realiteten her fra Folketinget bliver nødt til at holde hånd i hanke med i fremtiden?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Altså, ligesom det er i Danmark, hvor vi jo også uddanner mange mennesker, som ikke flygter, men flytter et andet sted hen, hvor de synes, at vilkårene er bedre, eller hvor de hellere vil være, så kan vi jo heller ikke forbyde læger i Afrika at tage et andet sted hen, hvor lønnen er bedre, eller hvor arbejdsvilkårene er bedre. Sådan er det.

Så vil jeg gerne sige, at det grundlæggende formål med den danske støtte i Ghana, som vi taler om, faktisk var at hjælpe fattige på landet. Og i den sammenhæng vil jeg sige, at der er lægemangelen ikke den største risiko for programmet, for som sagt er støtten bygget op om, at det er personale i sektoren, bl.a. sygeplejersker, der spiller en meget stor rolle i den indsats, Danmark gør i Ghana.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1966

18) Til ministeren for udviklingsbistand af:

Jens Hald Madsen (V):

»Vil ministeren redegøre for, hvilken konsekvens der tages af kritikken i Rigsrevisionens rapport (RB 701/01) i forhold til den fremtidige fremlæggelse af oplysninger over for Folketinget, samt hvilke konsekvenser det vil have for dem, som var ansvarlige for de kritiserede forhold?«

Jens Hald Madsen (V):

Se, spørgsmålet her går jo ud på, hvilke konsekvenser det må have. Men jeg ville egentlig være meget glad for, om ministeren samtidig kunne svare på, om det er helt i orden. Altså, det lyder jo, som om det fuldstændig er i orden, at man har fortiet, at der har været korruption, at lægerne kan flygte med det samme, lige så snart de har fået en fed uddannelse, at befolkningen ikke har råd til at tage på offentlige sygehuse, fordi der er så meget korruption, at de skal give bestikkespenge.

Det er åbenbart o.k., at det er blevet fortiet. Vil det så sige, at det ikke skal have nogen konsekvenser overhovedet?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Som jeg tidligere har oplyst, blev der i forbindelse med forelæggelsen for Finansudvalget foretaget en afvejning af, hvilke oplysninger der var de væsentlige for udvalgets stillingtagen til bevillingen.

Jeg finder ikke, at oplysningen om lægemangel var et afgørende problem for den danske støtte til sundhedssektorprogrammet, og derfor blev andre risici fremhævet ved forelæggelsen.

Der er altså i sagens natur tale om en vurdering af, hvilke oplysninger der kan medtages på den forholdsvis begrænsede plads, som levnes i et aktstykke. Jeg har imidlertid taget Rigsrevisionens kritik til efterretning, og jeg går gerne ind i en drøftelse af, hvilke generelle oplysninger der bør medtages i programbeskrivelsen, og hvor omfattende aktstykker bør være. Det må være en diskussion, vi tager med Finansudvalget.

Men jeg synes faktisk, at det er lidt paradoksalt, at vi, når vi har et program, hvor den danske indsats faktisk høster stor ros internationalt for at være fremsynet, har en diskussion af denne her karakter. Og eftersom der ikke er tale om fortielse af oplysninger, kan jeg jo ikke tage stilling til konsekvenser af noget, som ikke har fundet sted.

Så vil jeg gerne sige til hr. Hald Madsen med hensyn til korruptionen i den offentlige sektor: Der er faktisk mange gode grunde til, at vi er gået ind i det her program i Ghana, bl.a. fordi vi gerne vil bygge en offentlig sundhedssektor op, så det ikke er nødvendigt at gå til den private sundhedssektor. Så derfor, ja, det er derfor, vi er her.

Jens Hald Madsen (V):

Det er ikke noget svar. Det, jeg spørger om, er, om det overhovedet giver nogen som helst reaktion hos ministeren, at embedsmænd fuldstændig har fortiet, at der var så meget korruption i sundhedssektoren, at det bedre kunne betale sig for befolkningen at tage på privathospital og betale dér end at betale de korruptionspenge, der skulle betales på offentlige hospitaler. Der står rent faktisk i Rigsrevisionens rapport, at Finansudvalget ikke fik det oplyst. Heller ikke, at ud af 10 læger ville 8 af dem stryge af sted til USA uden at have bidraget med noget som helst til befolkningen, eller at 1995-regnskaberne og 1996-regnskaberne er fulde af mangler og uregelmæssigheder.

Er det virkelig noget, ministeren fuldstændig ignorerer og siger: Det var vel nok flot, lad os sende nogle flere penge? Altså hvis det er denne her slags projekter, vi skal fortsætte med, så snakker vi om 225 mio. kr. af skatteborgernes penge. Imponerer det overhovedet ikke ministeren?

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes stadig væk, ministeren tager meget let på denne her sag. Jeg kan godt forstå, hvis det var en enlig svale, så, nå ja, der var lidt kritik af et projekt. Men når Rigsrevisionen gennemgår de ulandsprojekter, Danmark er involveret i, finder man gang på gang fejl, uregelmæssigheder, korruption, magtfordrejning. Det duer ikke.

Dér må ministeren her i Folketinget sige noget andet end det, jeg hele tiden hører ministeren sige: Det må jeg tage til efterretning, siger ministeren. Det er ikke nok. Jeg ved godt, at ministeren ikke har været minister i forbindelse med eller under de her projekter hele vejen igennem, men ministeren må da kunne sige mere på vegne af sit ministerium end: Jeg tager det her til efterretning, eller at ministeren beklager, at Finansudvalget ikke har fået de oplysninger, som de skulle have.

Jeg vil godt sige, at der jo er meget, meget kraftig kritik af regnskaberne. Man taler om uregelmæssigheder. Så der er altså for meget kød på det her, til man kan nøjes med at sige: Det må vi tage til efterretning. Hvad så næste gang? Vil man også bare tage det til efterretning, når der næste gang spildes kroner på denne her måde?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Nej, jeg tager ikke let på sagen, og jeg vil gerne gentage, at den kritik, der ligger i, at lægemanglen burde have været omtalt i aktstykket til Finansudvalget, er taget til efterretning.

Men det er jo sådan, at der her er tale om det allerførste sektorbistandsprogram i Ghana, og det vil sige, at der i det aktstykke, som blev sendt til Finansudvalget i sin tid, er gjort meget ud af at gøre opmærksom på en hel række risici, som var forbundet med, at man gik ind i en ny type bistand, nemlig den, der går ud på, at man sammen med andre donorer lægger pengene i en pulje og derfor har sværere ved at kontrollere pengestrømmen.

Man har gjort meget ud af over for Finansudvalget, at de her risici var her, og så har man altså ikke nævnt, at der var lægemangel i Ghana, for det er ikke en specifik situation for Ghana, men et generelt problem i hele Afrika, og der var andre risici, som var meget vigtigere at nævne. Det er altså forklaringen på, at det ikke er nævnt her.

Så jeg vi gerne anfægte hr. Jens Hald Madsens udlægning af det, når han siger, at man har fortiet oplysninger for Finansudvalget. Det er faktisk ikke det, Rigsrevisionen skriver. Rigsrevisionen skriver, at problemet med lægemangel i Ghana burde være blevet behandlet i Ghana strategidokument og arbejdsplan for sundhedssektoren, samt at Udenrigsministeriet burde have gjort opmærksom på problemet med lægemangel i Ghana.

Jens Hald Madsen (V):

I Rigsrevisionens rapport side 13 står der, at Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Finansudvalget og Landsstyrelsen ikke i bevillingsansøgning til sektorprogrammet fik oplyst, at der var en omfattende udvandring af læger fra Ghana, at regnskaberne for 1995 og 1996 havde betydelige mangler og navnlig uregelmæssigheder, og at man altså ikke kunne måle og vurdere udviklingen i sundhedssektorens kapacitet. Det står på side 13.

Derfor siger jeg: Hvis man har en lille smule respekt for Folketingets medlemmer, som sidder i Finansudvalget og bevilger 225 mio. kr., så har man da så meget respekt, at man kommer med de relevante oplysninger.

Det, der er helt relevant her, er, om ministeren mener, at de oplysninger, som jeg har nævnt, er relevante for den beslutning, der skulle tages, da de skulle bevilge de 225 mio. Ja eller nej?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

I lige præcis det citat, som hr. Jens Hald Madsen henviser til, står der netop, at udvalget, Finansudvalget, »ikke fik oplyst«. Det er jo ikke det samme som at sige, at det blev fortiet. Der har ikke været nogen fortier her.

Her har været en prioritering af, hvilke oplysninger og hvilke risici det var meget vigtigt at nævne over for Finansudvalget. Det har man altså som sagt gjort, fordi det her var en ny måde at lave bistand på, og derfor var der mange risici forbundet med det. Og de er anført.

Så vil jeg sige med hensyn til resultater: Som Rigsrevisionen også selv slår fast, er det ikke forventeligt, at man kan have mærkbare resultater efter blot 2-3 år, for vi går jo her ind i nogle meget grundlæggende strukturer i en hel sektor. Rigsrevisionen anfører faktisk selv, at man ikke kan forvente hurtige resultater. Samtidig fastslår Rigsrevisionen jo, at det er rigtigt at have et program som det her, og at det fortsat vil være rigtigt at have et program som det her.

Jens Hald Madsen (V):

Hvorfor skal man have et offentligt sundhedssystem, hvis lægerne flygter for at praktisere i Miami? Hvorfor skal man have et offentligt sundhedssystem, hvis man skal betale så meget i bestikkelsespenge, at det bedre kan betale sig at komme på et privathospital?

»Ikke mærkbare resultater«. Jamen, det er da klart, at der ikke har været mærkbare resultater, når man har sådan en situation med korrupsion, lægeflugt, mangler i regnskaberne. Jeg må sige, det virker jo som om, det ikke imponerer ministeren overhovedet. De her 225 mio. kr., det var så det.

Så bliver jeg nødt til at spørge: Hvis det her ikke har nogen konsekvenser overhovedet, ikke engang at man fremover vil kigge på tingene på en anden måde, hvad skal vi så med evalueringer, når der ikke er nogen konsekvenser af dem? Når der ikke er nogen konsekvens, hvorfor skal vi så have Rigsrevisionen til at gennemgå de her projekter, hvis ministeren fuldstændig ignorerer de kritikpunkter, Rigsrevisionen kommer med?

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundgaard):

Der er slet ikke tale om at ignorere det. Selvfølgelig bliver Rigsrevisionens rapporter taget alvorligt, både de negative og de positive tilkendegivelser, der jo også er i evalueringen, og som man jo også kunne fokusere på.

Jeg synes, at det ville være på sin plads, hvis hr. Jens Hald Madsen sparede lidt på de meget store ord til situationer og lejligheder, hvor der faktisk bliver brug for dem, for det gør der jo indimellem.

Hvorfor vi skal have et offentligt sundhedssystem i Ghana, når folk alligevel går over i det private? Det skal vi jo netop have, selvfølgelig skal vi have et offentligt system, der kommer alle til gode i Ghana og især de fattigste, som den danske bistand jo går til. Det er derfor, vi faktisk gerne vil bygge et offentligt sundhedssystem op, så man ikke behøver at skulle bruge penge på korruption til at komme ind i det private system.

Selvfølgelig har det her konsekvenser for, hvordan vi vil se på, og hvordan vi vil lave aktstykker for fremtiden i forhold til Finansudvalget, og der har jeg klart tilkendegivet, at jeg synes, vi må have en diskussion om, hvad det er for nogle oplysninger, der skal lægges i aktstykker til Finansudvalget.

Peter Skaarup (DF):

Jeg vil godt spørge ministeren konkret, hvilke ændringer der nu kommer til at ske i Udviklingsministeriet i forbindelse med den her sag. Altså, hvilke ændringer vil denne kritik fra Rigsrevisionen rent faktisk medføre i administrationen i ministeriet? Det vil jeg godt have et præcis svar på. Hvad vil man rent faktisk gøre af forskellige ting i ministeriet for at sikre, at det her ikke sker igen?

Så vil jeg også godt spørge ministeren: Hvis vi kigger lidt fremad, hvad vil man så gøre i ministeriet for at undgå, at vi fremover ser, at når Danmark finansierer uddannelsesprojekter for læger, så smutter de 80 pct. af lægerne efterfølgende udenlands?

Hvilke konkrete initiativer vil man tage for at sikre, at det, man egentlig går ind i og de formål, man egentlig har med projekter, rent faktisk kommer til at gavne de borgere, der er i området, for det er jo nytteløst at give ulandsbistand, hvis de borgere, som rent faktisk skal have gavn af de her ting, ikke får gavn af det.

Jeg synes, det vil være rimeligt, at ministeren konkret fortæller Folketinget, hvor det er ændringerne sker, så vi undgår det her en anden gang.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundgaard):

Det vil jeg meget gerne.

Der sker selvfølgelig det med den her rapport, som der altid sker med evalueringesrapporter, at vi drager lære af erfaringerne, og tager de erfaringer med os i alt det bistandarbejde, vi laver hver eneste dag alle mulige steder i verden.

Så spørger hr. Peter Skaarup, hvilke konkrete initiativer vi skal tage, for at vi – om jeg så må sige – kan få lægerne til at blive, hvor de er.

Jeg tror, det allerbedste, vi kan gøre, og det er sådan set det, vi har prøvet på hele tiden, er at være med til at opbygge en ordentlig offentlig sundhedssektor i Ghana og i øvrigt i mange andre lande i Afrika, for hvis man får ordentlige arbejdsforhold, ordentlige lønvilkår, så vil lægerne også blive i Ghana, hvor nogle af dem er uddannet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1891

19) Til trafikministeren af:

Klaus Kjær (DF):

»Hvad kan ministeren oplyse med hensyn til, at forsøget med 80 kilometers hastighedsbegrænsning for lastbiler og køretøjer med påhængsvogn er udsat fra 1. april 2001 til 1. maj 2001?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til spørgsmål nr. S 1739 og S 1740, samt ministerens svar herpå. Spørgeren ønsker med det mundtlige spørgsmål et mere uddybende og præcis svar end det, der fremgår af ministerens besvarelse af de skriftlige spørgsmål.

Klaus Kjær (DF):

For præcis et år siden fremsatte trafikministeren foranlediget af et hårdt pres fra de borgerlige partier et forslag om indførelse af en forsøgsvis ordning, hvorefter det blev tilladt for lastbiler og køretøjer med påhængskøretøj at køre 80 km/t. på motorvej.

Samtidig blev der fremsat forslag om, at der på visse udvalgte motorvejsstrækninger skulle etableres overhalingsforbud. Det var for 1 år siden.

I oktober måned rykkede Dansk Folkeparti for svar på, hvornår disse forsøgsordninger trådte i kraft, og der blev fristen fastsat til ca. 1. april i år.

Nu er der så kommet en yderligere udsættelse af forsøgsordningen til 1. maj, og ifølge et Ritzau-telegram fra for kort tid siden berøede det på nogle politiske overvejelser. Jeg har derfor spurgt ministeren, hvilke politiske overvejelser det beror på, og har så blot fået det svar tilbage, at det ikke beror på politiske overvejelser. Der er tale om ...

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):
Jeg tror, den røde lampe har lyst lidt.

Trafikministeren (Jacob Buksti):

Som bekendt er der tale om et kombineret forsøg med hastighedsbegrænsning samt overhalingsforbud for tunge køretøjer og køretøjer med tilkoblet påhængsvogn på udvalgte motorvejsstrækninger.

Med hensyn til valg af motorvejsstrækninger fik jeg i begyndelsen af februar måned forelagt Vejdirektoratets indstilling til valg af forsøgsstrækninger. Ved valget af forsøgsstrækninger er der taget stilling til en lang række forhold, herunder fremkommelighed, trafiksikkerhed, oversigtsforhold, afstand mellem ramper, trafikbelastning samt den geografiske placering.

Jeg kan her henviser til et notat af 20. februar 2001 fra Vejdirektoratet med arbejdsgruppens forslag til valg af 11 forsøgsstrækninger, som Trafikudvalget tidligere har modtaget til orientering. I forbindelse med valget af forsøgsstrækninger har jeg internt i ministeriet indhentet supplerende oplysninger for derved at kunne få tilstrækkeligt grundlag til at kunne træffe beslutningen om indstillingen fra Vejdirektoratet.

Arbejdsprogrammet for opsætning af afmærkning i forbindelse med forsøget er tilrettelagt således, at entreprenørerne skal have ca. 6 uger til at indhente ledningsoplysninger, foretage udgravninger samt montere fundamenter, master og tavler. Det er således en forudsætning, at tilbud kan indhentes på opsætning af alle de aktuelle strækninger på én gang.

Såfremt den oprindelige tidsplan for forsøget med start den 1. april 2001 skulle overholdes,

skulle denne opgave have være overdraget entreprenørerne i midten af februar måned.

Da tidsplanen i forvejen var meget stram, blev det mellem Trafikministeriet og Vejdirektoratet aftalt, at forsøget blev udsat en måned til den 1. maj.

Vejdirektoratet har i den anledning oplyst, at udbudsmaterialet er udsendt den 22. februar. Den 2. marts er tilbudene modtaget, og den 8. marts har de valgte entreprenører modtaget en acceptskrivelse.

Kontraktforhandlingerne og opstartmøderne foregår i uge 11. Selve opsætningen påbegyndes senest den 19. marts, og hele monteringsarbejdet forventes at tage 5 uger.

Vejdirektoratet har endvidere oplyst, at grave-tilladelse og ledningsoplysninger forventes at foreligge i uge 11 og 12. Udgravning af fundamenter kan først påbegyndes efter, at gravetilladelse er modtaget, og ledningerne er påvist.

Dette medfører, at der er ca. 4 uger til det egentlige monteringsarbejde i marken eksklusivt påske, hvis arbejdet skal afsluttes den 30. april med ikrafttrædelse af overhalingsforbudet den 1. maj 2001.

Klaus Kjær (DF):

Jeg vil godt bede ministeren om at oplyse, hvordan det kan være, at Trafikministeriet fremsætter den udtalelse over for Ritzau, hvor der helt nøjagtigt står: »Årsagen til udsættelsen er, at der ikke er taget endelig politisk stilling til, på hvilke strækninger der samtidig skal være overhalingsforbud for bl.a. lastbiler.«

Der har altså ikke været tale om politiske forhandlinger omkring det her. Det er simpelt hen en forkert oplysning, der kommer fra Trafikministeriet. Det beror jo slet ikke på politiske forhandlinger, og det siger også sig selv, at det er en bemyndigelseslov til trafikministeren. Den skal ikke forhandles yderligere politisk.

Jeg vil samtidig gerne spørge ministeren, hvad der er til hinder for, at man kan iværksætte forsøget med de 80 km/t. på motorvej for lastbiler og de tunge køretøjer uafhængigt af de forsøgsstrækninger med overhalingsforbud? Der er jo ikke noget til hinder for, at man siger, at fra 1. april må lastbiler m.v. køre 80 km/t. på motorvej, og så kan man gå i gang med at evaluere og måle på effekten af et overhalingsforbud, når man til den tid er klar.

Trafikministeren (Jacob Buksti):

Det er jo heldigvis sådan i det her land, at det ikke er embedsmændene, som skal træffe de endelige beslutninger, i hvert fald ikke på det her område. Når det derfor oplyses, at der ikke har været politiske forhandlinger, så har der ikke været politiske forhandlinger, men den politiske beslutning skal altså træffes af mig, altså af ministeren.

Derfor må ministeren have lov til at bede om en vurdering af, om de indstillinger, der kommer, nu også holder, og det er sådan set bare det. Jeg har så i al beskedenhed tilladt mig at stille nogle spørgsmål til den indstilling, der er kommet, og dem har jeg så fået besvaret med henblik på den politiske beslutning, som jeg har skullet træffe.

Endelig med hensyn til forsøget er der tale om en helhed, et forsøg, som er en helhed. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at der ikke er tale om to forsøg, nemlig et om hastighed og et om overhalingsforbud. Der er tale om ét forsøg, ét kombineret forsøg, og derfor kan man selvfølgelig ikke iværksætte dele af forsøget før andre dele af den simple årsag, at så vil man aldrig nogen sinde kunne evaluere, hvordan det virker.

Klaus Kjær (DF):

Jeg må jo så konstatere, at ministeren mener, at man ikke kan iværksætte den generelle hastighedsbegrænsning på 80 km/t. for de tunge motorkøretøjer uafhængigt af forsøget med overhalingsforbud.

Men jeg har stadig væk ikke fået svar på, hvordan det kan være, at trafikministerens egne embedsmænd kan udtale i et telegram til Ritzaus Bureau, at det beror på politiske overvejelser.

Trafikministeren (Jacob Buksti):

Det er sådan, at Trafikministeriets embedsmænd naturligvis altid udtaler sig i overensstemmelse med sandheden. Og de politiske overvejelser, der er foregået, er dem, der er foregået her inde i hovedet på ministeren.

Klaus Kjær (DF):

Det vil sige, at ministeren på det tidspunkt endnu ikke havde overvejet, på hvilke strækninger de her forsøg skulle udføres, på trods af at loven blev fremsat for 1 år siden? Det virker som om man hårdt presset af den borgerlige opposition prøver at træne det her forslag og trække det i langdrag.

Trafikministeren (Jacob Buksti):

Der er overhovedet ikke tale om noget hårdt pres. Det er sådan, at jeg får en indstilling i begyndelsen af februar, og den indstilling må jeg vel som minister have lov til at forholde mig til. Ellers kunne vi bare lade Vejdirektoratet iværksætte det. Og det er sådan set det, der i al ubeskedenhed er foregået.

Derfor er der ikke tale om nogen som helst form for trænering, der er ikke tale om noget som helst pres. Det her er noget, som jeg har iværksat, og det er noget, der knytter sig fuldstændig til de beslutninger, der er truffet her i Folketinget. Det er det, jeg efterlever, og som jeg bare forsøger at forholde mig selvstændigt politisk til.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1799

20) Til justitsministeren af:

Peter Skaarup (DF):

»Kan ministeren bekræfte, at Statsministeriet den 11. november 1985 nægtede at modtage et notat, som Statsministeriet ellers selv havde bedt om, hvor Justitsministeriet fastslår, at ejendomsretten til den færøske undergrund aldrig kan overdrages til færingerne, og er Justitsministeriet stadig er af samme opfattelse den dag i dag, dvs. at ejendomsretten til den færøske undergrund aldrig kan overdrages til færingerne?«

Justitsministeren (Frank Jensen):

Forløbet omkring aftalen for 1992 mellem den daværende regering og det færøske landsstyre om overførslen af sagsområdet »råstoffer i undergrunden« til færøsk særanliggende har flere gange været drøftet i Folketinget.

Senest har statsministeren den 1. marts i år været i samråd i 21-mands-udvalget vedrørende Færøerne, hvor forløbet op til indgåelsen af aftalen og det retlige grundlag for aftalen er blevet udførligt belyst.

Før samrådet havde statsministeren endvidere lejlighed til at besvare en række skriftlige spørgsmål fra 21-mands-udvalget, herunder om de emner, som hr. Peter Skaarups spørgsmål vedrører. Jeg kan således ligesom Justitsministeriets notat fra november 1985 henvise til statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 10 fra udvalget.

Det fremgår af svaret, at statsministeren i et brev af 3. september 1985 anmodede Justitsministeriet om en udtalelse vedrørende Færøernes landsstyres betænkning i undergrundssagen. Af statsministerens svar fremgår endvidere, at der på Justitsministeriets akter er anført følgende, og jeg citerer:

»Statsministeriet har dags dato oplyst, at man i hvert fald foreløbig ikke ønsker at foretage videre i sagen, det vil sige, at Justitsministeriet behøver ikke besvare henvendelsen fra Statsministeriet«.

Det fremgår endvidere af Justitsministeriets akter, at det blev resolveret, at sagen skulle henlægges.

Jeg kan oplyse, at Justitsministeriets sager ikke ses at indeholde yderligere oplysninger om spørgsmålet.

Med hensyn til muligheden for at overdrage ejendomsretten til den færøske undergrund kan jeg henvise til, at dette spørgsmål er behandlet i Justitsministeriets notat af 28. februar i år om forholdet mellem grundloven og aftalen om Færøernes landsstyre om råstoffer i undergrunden. Notatet blev udarbejdet i forbindelse med spørgsmål nr. 7 fra 21-mands-udvalget vedrørende Færøerne, der blev besvaret af statsministeren den 1. marts i år.

Jeg er endvidere bekendt med, at en kopi af notatet var vedlagt statsministerens besvarelse af 2. marts i år af spørgsmål nr. S 1688, stillet af hr. Peter Skaarup.

Da spørgeren altså er bekendt med indholdet af notatet, vil jeg begrænse mig til at fremhæve de dele heraf, der relaterer sig særlig til besvarelsen af dagens spørgsmål. Det fremgår bl.a. af notatet, at det har været tilkendegivet som en almindelig opfattelse, at grundloven ville være til hinder for, at den danske regering indgik aftale med hjemmestyret om overdragelse af ejendomsretten over råstoffer i undergrunden til befolkningen i en bestemt del af riget.

Det fremgår videre af notatet, at det færøske hjemmestyre med råstofaftalen alene har fået overdraget den lovgivende og administrative kompetence. Der er således ikke med aftalen tale om overdragelse af ejendomsretten over undergrunden på Færøerne. Hjemmestyret har f.eks. ikke i medfør af aftalen ret til at overdrage eller afhænde undergrunden.

Afslutningsvis vil jeg henvise til, at det af notatet fremgår, at aftalen for 1992 er udformet i overensstemmelse med den færøske hjemmestyrerlov, og at der ikke er grundlag for at antage, at

der med aftalen er overladt beføjelser i videre omfang, end grundloven giver mulighed for.

Peter Skaarup (DF):

Jeg takker for besvarelsen. Dansk Folkeparti er optaget af det meget interessante spørgsmål om, hvordan det kan gå til, at der er lavet en aftale, der tilsyneladende giver Færøerne de fulde muligheder for at få de indtægter, der måtte komme ud af eventuel olie i den færøske undergrund.

Derfor er vi interesseret i spørgsmålet, og vi synes, at det er meget mystisk, at Statsministeriet beder om et notat hos Justitsministeriet, og så ønsker Statsministeriet efterfølgende ikke at modtage det pågældende notat. Jeg vil godt spørge justitsministeren: Er det normalt, at ministerier – i det her tilfælde Statsministeriet – beder Justitsministeriet om en udtalelse, og så ønsker det pågældende ministerium bagefter ikke at modtage samme udtalelse?

Et andet spørgsmål, jeg godt vil stille justitsministeren, er: Er ministeren enig i, at der i det notat fra 1985 er en forskel i de juridiske vurderinger af tingene med hensyn til rigsfællesskabet og grundloven i sammenligning med det nye notat, som Færøudvalget fik overbragt fra Justitsministeriet her for nylig?

Er ministeren enig i, at der er en forskel, der er en glidning i tolkningerne af, hvor ejendomsretten til olien er?

Det sidste spørgsmål, jeg vil stille, er: Vurderer justitsministeren ikke, at den gamle råstoflov, som stadig gælder på Færøerne, siger, at det er staten alene, der har ejendomsretten til råstofferne i den færøske undergrund?

Justitsministeren (Frank Jensen):

For så vidt angår det første spørgsmål, kan jeg henvise til den besvarelse, som er oversendt til 21-mands-udvalget i går, på et spørgsmål, som måske endda er stillet af spørgeren selv, det ved jeg ikke. Men det knytter sig altså til spørgsmålet om, hvorvidt det er kutyme, at man kan bede om et notat og så trække anmodningen tilbage.

Og jeg kan citere svaret: »Som det fremgår af statsministerens besvarelse af det nævnte spørgsmål, er der tilfælde, hvor en anmodning om udarbejdelse af et notat bliver trukket tilbage som følge af, at vedkommende ministerium m.v. ikke mener, at Justitsministeriets vurdering af det pågældende spørgsmål for tiden er relevant eller aktuelt. Justitsministeriet er ikke i besiddelse af en oversigt over sådanne tilfælde.«

For så vidt angår de juridiske spørgsmål, må jeg henvise til de besvarelser, der er afgivet både i skriftlig og i mundtlig form til 21-mandsudvalget, og i øvrigt også til de besvarelser, der er givet til Folketinget i den pågældende sag.

Peter Skaarup (DF):

Jeg synes nok, det er en lille smule fattigt, specielt det sidste svar, at justitsministeren ikke her i Folketinget udførligt kan redegøre for, hvor ejendomsretten til den færøske undergrund ligger. Det synes jeg er fattigt. Og derfor mener jeg, at ministeren – om ikke mundtligt i dag, så i hvert fald i skriftlig form over for Folketinget – må uddybe, hvordan det kan være, der er forskel. Jeg mener nemlig, der er en klar forskel på notatet fra 1985 og så det, vi lige har fået overbragt til Folketingets Færøudvalg.

Der er en klar forskel. Der er sket en glidning i tolkningerne. Man siger faktisk i notatet i 1985, og jeg citerer: »Justitsministeriet er ligeledes enig i, at det vil være uforeneligt med rigsfællesskabet alene at tillægge den på Færøerne fastboende befolkning ejendomsret til råstofferne i undergrunden.«

Der er sket en glidning med hensyn til det og andre ting. Og der mener jeg altså, det vil være rigtigt, at ministeren over for Folketinget fortæller, hvordan det kan være, der er forskel i de tolkninger, der foretages i ministeriets notater.

Så vil jeg godt i forlængelse af det svar, ministeren gav på, at man nægtede at modtage et notat i Statsministeriet, spørge ministeren: Mener ministeren virkelig, at det er normalt, at et andet ministerium, der har udbedt sig et notat, siger nej til at modtage det? Det lyder utroligt, i hvert fald i mine ører.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg tror, der er mange ting, der kan lyde utroligt i hr. Peter Skaarups ører, det skal jeg så ikke gå dybere ind i, men blot henvise til, at jeg faktisk allerede i første runde har besvaret det spørgsmål, som hr. Skaarup stiller indledningsvis.

Der er altså i aftalen med den daværende regering ikke tale om, at man har overdraget ejendomsretten. Man har altså ikke lavet noget, der anstøder grundlovens bestemmelser. Man har alene overdraget det, der følger af den eksisterende hjemmestyrelov, nemlig råstofbestemmelserne, der knytter sig til den lovgivende og den administrative kompetence på råstofområdet.

Det er det, aftalen indeholder. Det er fuldt og helt i overensstemmelse med den gældende

hjemmestyrelov, at regeringen kan indgå en sådan aftale efter forhandling. Det er det, der er sket. Der er altså ikke indgået aftaler, der på nogen måde bestemmer over ejendomsretten over undergrunden på Færøerne. Hjemmestyret har f.eks. ikke i medfør af aftalen ret til at overdrage eller afhænde undergrunden til anden side.

Så er det rigtigt, at der tidligere er lavet juridiske vurderinger af, hvorvidt en overdragelse af det til hjemmestyret vil være i overensstemmelse med grundloven eller ej, og dertil har man sagt: Det vil være anstødeligt i forhold til grundloven og den danske højhedsret. Men det er heller ikke det, aftalen beror på. Det er blot en overførsel af den lovgivende og den administrative kompetence.

Det er jo fuldt og helt svar på hr. Skaarups spørgsmål. Og vi kan godt stå med tekster tilbage fra 1985 og tekster fra en aftale i 1992 under den daværende regering. Det fører blot til det, vi allerede har svaret på både under samråd og i skriftlig form over for Folketingets 21-mandsudvalg vedrørende Færøerne, og mere har jeg ikke at sige om spørgsmålet.

Peter Skaarup (DF):

Jeg mener nu nok, at det vil være rimeligt at komme ind på den forskel, der er i tolkningen i 1985 i forhold til det notat, vi har fået her i 2001.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren: Hvordan kan det være, at der er en forskel mellem de to notater? Hvordan kan det være, at der er en forskel mellem det, vi får at vide i 1985, som så tilsyneladende ikke skulle offentliggøres, ikke skulle overgives til Statsministeriet, og så situationen nu? Det mener jeg vil være rimeligt at ministeren svarer på.

Så vil jeg som sagt også spørge – jeg synes ikke helt, jeg fik svar på det – til den her situation omkring råstofloven. Råstofloven gælder vel stadig væk på Færøerne, det går jeg ud fra at ministeren er enig i, men er det ikke rigtigt, at det udelukkende er staten, der har ejendomsretten til råstofferne i undergrunden ifølge råstofloven? Kan det ikke bekræftes af ministeren?

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg er ikke ansvarlig minister for råstofanliggender. Der må hr. Skaarup stille sine spørgsmål til ministre, der tidligere har haft ansvaret for råstofanliggender, der knytter sig til Færøerne.

Det, jeg er blevet bedt om at svare på her i Folketingets spørgetid, som jeg stiller op til, er at svare på de statsretlige spørgsmål, grundlovs-

mæssige spørgsmål, der knytter sig til en aftale indgået af den daværende Schlüter-ledede regering i 1992.

Og når hr. Skaarup spørger, om de retlige vurderinger er forskellige, så er de klart forskellige, afhængig af hvad man spørger om.

Når man spørger om en overdragelse af ejendomsretten, en overdragelse af territoriet, til det at bestemme over territoriet, eventuelt afhænde det til anden side, vil det ikke være i overensstemmelse med grundloven. Men det at overføre kompetencen, som allerede oplyst i den eksisterende hjemmestyreløvs bilag, nemlig lovgivningskompetencen og forvaltningskompetencen, den administrative kompetence over råstofområdet, er fuldt og helt i overensstemmelse med grundloven, og det er også i overensstemmelse med gældende hjemmestyrelov.

Peter Skaarup (DF):

Jamen så vil jeg godt stille et spørgsmål til ministeren om den aftale med Færøerne om olie i 1992. Det er rigtigt, at det ikke er den nuværende regerings ansvar, det var den tidligere statsminister, Poul Schlüter, der lavede den, men jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren mener, at det var rigtigt af den daværende statsminister at indgå en sådan aftale, når nu der var det notat her fra 1985, som Statsministeriet godt nok ikke ønskede at modtage, men hvor der rent faktisk var bedt om et notat i Justitsministeriet, der sagde, at der var problemer.

Jeg vil altså gerne spørge ministeren, om ministeren mener, at det var rigtigt af den daværende statsminister så at indgå en aftale, som man vist roligt kan sige ligger på kanten af det notat fra 1985.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg går ud fra, at hr. Skaarup spørger, om det er juridisk korrekt at overdrage den myndighed til hjemmestyret, at det er det, jeg bliver bedt om at svare på og ikke en politisk vurdering; jeg går ud fra, at hr. Skaarup stiller det spørgsmål, og så vil jeg sige: Ja, det er fuldt og helt korrekt. Det er i overensstemmelse med grundloven, det er i overensstemmelse med hjemmestyreloven. Der er altså ikke nogen grund til at antage, at den overdragelse af retten til det færøske hjemmestyre, at have råderet over den administrative og den lovgivningsmæssige kompetence på feltet, skulle være i strid med grundloven.

At der er vurderet juridiske problemer i forbindelse med en overdragelse af ejendomsretten til territoriet og muligheden for at kunne afhænde territoriet osv. er korrekt, men det er jo ikke det, der skete i 1992.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Og så har hr. Peter Skaarup det sidste spørgsmål.

Peter Skaarup (DF):

Og det skal sådan set gå på det, som ministeren i første omgang ikke svarede på, nemlig den politiske vurdering. Ministeren vurderer altså, at det juridisk er i orden, det, som den daværende statsminister gjorde, men så vil jeg godt spørge: Hvordan vurderer ministeren det politiske i sagen? For ét er, at det er ministerens egen vurdering, at det juridisk er i orden, men noget andet er, om det efter ministerens opfattelse er i orden på baggrund af det notat fra 1985, at man så politisk alligevel vurderer, at man godt vil indgå en aftale.

Jeg ved jo, at Socialdemokratiet på daværende tidspunkt ikke råbte hurra, dengang man fik at vide, at der var indgået en aftale, der overdrog stort set samtlige rettigheder med hensyn til den færøske olie til Færøerne. Derfor synes jeg, det ville være rigtigt, at ministeren også svarer på; om det efter ministerens opfattelse var fornuftigt rent politisk.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg kan henvise til den redegørelse, statsministeren har givet Folketinget, at regeringen vedstår aftalen fra 1992, at den nuværende regering vedstår aftalen fra 1992, og at der ikke fra den nuværende regering er planer om at tage initiativ til at genforhandle aftalen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Sundhedsministeren (Arne Rolighed) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om apoteksvirksomhed. (Udstedelse af attester i henhold til Schengenkonventionens artikel 75).
(Lovforslag nr. L 186).

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.21

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. marts 2001, kl. 10.00.